QVAESTIO STATVS DE CAVSIS EXEMPTIONVM IMPERII.

QVAM

D. M. A.

DECRETO ET AVCTORITATE Nobiliß. atq; Ampliß. JCtorum Ordinis Inclytæ Basiliensis Academiæ

Pro consequendo in Vtroq; Iure Doctoratu

adseret & tutabitur

ZACHARIAS VIETOR Corbaccensis Waldeccus

Ad diem 1. Novembr. hor. & loc. solit:

16 15.

BASILEÆ,
Typis IOAN. IACOBI GENATHI,I,
Acad. Typographi,

ILLVSTRIBVS AC GENEROSIS
COMITIB. AC DOMINIS,

DN. CHRISTIANO,
&
DN. WOLRADO,

Fratrib. Comitibus & Dominis in WALDECK,
Dominis suis Clementibus,

S. S. Q. O. O. D. E. C.
Autor.

NATURAE dictatoris observatio est, Scyri lapides natare quamdiu integri: mergier cum diminuti. De imperio nostro hoc dixerim: caput laturũ in æthere, quamdiu junctum, ruiturum in partes fissum. Nam si accolæ telis, incolæ technis membra ejus rapacibus ungulis deglubũt, ac velut infestæ Striges lancinant, quæ salus tãdem pulcerrimum hoc imperiorum servassit? Improbam hanc cupidinem frænat nonnihil præfixum ab Ordinibus remedium, exemptionum actio: quâ fiscus Cæsaris, ne quid detrimenti Imperium capiat, disquirit. Hanc præcipitatis involutam schediasmatis vobis GG.CC. nuncupo, sacrisq; vestris tholis reverenter adfigo. Ecce inter imperii ordines à primordiis ejus tituli vestri præfulgẽt, & qui occulta solemnis Curiæ inspicit, in annalium ætatibus facta nominaq; vestrorum inveniet, etiam ante annales factos. Ecqua enim caligo, in temporum licet nocte, presserit WITEKINDOS, HENRICOS, OTTHONES, PHILIPPOS? qui utilem sæpiùs in ferreo isto ævo navârunt imperio operam, maximis quandoq; Principibus formidabiles: unde partim a-

nimi robore, partim religione & prudētia promeruêre, ut vicinorũ tàm Episcopatuum, quàm urbium imperialiũ advocati seu protectores recenti adhuc commentariorum fide legantur. Ad fastos nostros si accedam propiùs quis tàm hospes in lapsi seculi factis, cui nõ notus avus vester Divus WOLRADUS, idæa probitatis, constantiæ, doctrinæ: qui ob sinceram pietatẽ, incredibilem scientiam, promiscuam literarum & linguarũ peritiam præses colloquii Ratisbonensis rogatus, cùm indignè maximi Cæsaris indignationem incurrisset, adeò generosè damna ista tulit, ut novo exemplo Sejanum quempiã remuneraverit, qui oleum in istam invidiæ flammam fudisse imprudens in os jactitaverat. Virum cui parem fortè, superiorem nostra ætas ullibi terrarum non dabit! Domesticis his exemplis innutritus pater JOSIAS, statim à cunis spe & re dignam tantâ se stirpe Palmam ostendit: ingente animi magnitudine, sapientiâ perinde: & quem heroëm daturus si longioribus fatis maturuisset? Eadem in vobis radiant virtutum lumina, quiq́ue ad exoptabiles vestros adfatus semel admissus est, dignos imperio proceres ilicò cogitur adfateri. Et rutilabit magis magisque hæc STELLA, si perseverabitis in cultu numinis, concordiâ cum finitimis, benevolentiâ cum subditis. Quæ privata me causa impulerit, latiùs aut inflatiùs non dicam. In nupero meo reditu eâ me amplectebamini benignitate, ut humillimis meritis redhostire, aut gratiam istam adsequi posse desperem. Hoc profiteri ausim, cùm natura me formârit ut subditus vester essem, vos uti Patres Patriæ seriò, dũ vixero, colam: verba etiam hæc, ne quis verba putet, sanguine, si fors postulet, signaturus.

Basileæ Idib. Octob. ∞ IↃ C XV.

CON-

CONCLUSIO I.

QVICQVID hic vel alter orbis complectitur, Romani quondam imperii fasces amplexum est.

Sic ait Cæsar: Summa Reip. tuitio stirpe duarum rerum, armorum & legum, veniens, vimque suam exinde muniens, felix Romanorum genus omnibus anteponi nationibus, omnibusq; gentibus dominari, tàm præteritis effecit temporibus, quàm DEO propitio in æternum efficiet, *l.1.in pr.C.de Iust.Cod.confirm.* Nisi enim his bigis subvecti Romulidæ, quis credidisset eos ex parvis adeoque minutissimis principiis caput mundo dare, totumque terrarum orbem sibi adjungere, premere, & tueri imperio potuisse? *idem in præfat.Novell.24.* Quod universum ne immensum esset & velut Navigium sine modo *apud medullam eloquentiæ Curtium lib.4.histor.* versutissimus imperatorum Tiberius limitibus post D. Augustum signare constituit Euphrate & Istro, *Iulian in satyr.Menipp.de Cæsarr.Tacitus 2.annal. & ibi Lipsius, Scipio Ammiratus lib.2. dis curs.6. Clapmarius lib 3.de arcan.Rerumpubl.c.16.* cui postea Rhenus & uterq; Oceanus accessére, *Iustin præfat.Novell.11.& Novell.30.cap.12.Iosephus 3.bell.Iudaic.c.3.Seneca præfat.lib.1.quæst. nat.Pancirol.in comm.ad notit.utr.imp. Lazius lib.1.comm.reip.Rom. Lipsius d.lo.* Quiescere enim citiùs victrix aquila non potuit, quin armis aut armorum terrore percelleret quantum ad Orientem est, & quantum Occidens respicit, & quantum ex utrisq, lateribus est, *Novel.9.in præf.Novell.26.cap.2. Vegetius lib.1.de re milit.c.1.& 8. Pacianus lib.2.de probat. cap.26.n.24. & cons. 149.n.2. Baldus cons.359.lib.3.* Donec tandem ominosâ imposterum victoriâ cum salute generis humani totius humani generis pax aut pactio adfulgeret, cùm vincto Marte, pulsâ Bellonâ, ancilibus repositis templum Iani clauderetur, *anno V.C.700. Florus lib.4.cap.ult. Dio lib.53.* Unde effectũ ut non solùm Roma caput orbis, Urbs æterna, Domus æternabilis, Orbis epitome, *l.3.C.de Coss. l.1.C.de priv.corp.urb.lib.11. l.3.& 5.C.Theodos.de condit. donat.Cicero 3.Catilin.Hier.Magius lib.4.miscell.c.5.Muretus 17.variar.lection.c.12.Pithæus lib.2.advers.c.18.* sed & Imperator totius orbis dominus & arbiter diceretur, *l.deprecatio.ff.ad l.Rhod.l.4.C.de quadrien.præscr.l.2.in pr.C.de jurej.prop.calumn.dand.Iustin.præfat.Novell.30.Leo Novell.59.c.in apibus.7.q.1.c.futuram.12.q.1. Synecdoche certè non nimis hyperbolicâ, quâ de re vide Dionem lib.53.Senecam 7.de benef.c.4.5.6. Lipsium in admirand. lib.1.c.2.& 3. Steuchum de imper. Rom. Cusanum lib.3.concord.cath.c.6. Dantem Aligh.lib.2.de monarch. Sylvium de ort.& aut.imp.c.8.Hubert.Goltz.in thes.rei antiq.c.5. Petrum de Andlo lib.1.de Rom.imp.c.10.15. lib.2.c.8.18. Hier.Balb.de Coron.Carol.p.17. Castaldum de imper. q.12.52. Guerrer. in spec. princ. c.55. Zoannet. de Rom.imp.n.149.*

Mich. Vlewran. de reg. mund. q. 3. part. 2. ut sileam alios omnes. Hinc inter sacra imperii Κειμήλια globus præfulget aureus velut tessara, Principem nostrum mundi dominum olim fuisse, hodie ipso jure esse, *Petrus de Andlo lib. 2. cap. 8. Freherus 1. de orig. palat. c. 15. Hieron. Balb. de coron. Carol. 5.* ritu ab ævo Augusti retento, cujus statua Romæ cum pomo visitur, *Codin. in orig. Glab. Rodol. lib. 1. hist. Franc. c. ultim.* cui Christiani salutare signum imposuerunt, *Lipsius 3. de cruce, c. . Gretser. lib. 1. cod. c. 20.* quod Justiniano acceptum fertur à Procopio *de ædif. Iustin. lib. 1. orat. 1. P. Gregor. 6. de rep. c. 13. n. 14. Knichen comm. de non provoc. c. 1. n. 146.*

CONCLUSIO II.

Fatiscere cepit ista majestas, cùm Aquilâ divisâ nobilia sæpè membra avolsa sunt.

In Parcarum adamante sculptum est:

—————In se magna ruunt,
Summisq; negatum stare diu.

Ad finem enim properant, quæ ad invidiam perducta sunt: ut meritò lamentari possimus cum poëta vetere *Claudian. de bell. Gild. vers. 44. & 2. Ruffin. v. 50.*

Hei mihi quò Latiæ vires, Urbisq; potestas
Decidit?

Cecidit autem cum relictis auspiciis, relicto æternante Palladio sedes imperatoria Byzantium transferretur, *Iustin. præf. Novell. 43. Augustin. 5. de civit. Dei. c. 25. Blondus de inclinat. imper. Chalcondylas lib. 1. de reb. Turc. Andlo lib. 1. c. 11. Sibran. de Sicama lib. 2. de centumv. judic. Eryc. Putean. lib. 1. hist. Insubr. pag. 18.* quæ propterea Nova Urbs, nova & melioribus auguriis condita Roma, ecclesiarum & orbis caput passim jactatur, *l. 1. §. 10. de vet. jur. enucl. l. 3. §. quod si C. de nat. liber. l. 24. C. de SS. eccles. l. 3. C. de consul. & non sparg. Novell. 70. c. 1. Novell. 131. cap. 2. l. 5. C. de oper. publ. Mutius Surgensis ad tr. Ant. Surg. de præf. præt. c. 21. n. 14.* ipsaq; Thracia Romania dicta, *Iornand. in Getic. c. 25. 45. 50.* Sub quod ipsum tempus Aquila biceps facta perhibetur, cùm Constantinus Magnus sacrosanctum imperium discinderet trifariamq; inter filios dispertiretur, *Nicephor. 8. hist. eccl. c. 53. Euseb. lib. 4. de vit. Constant. Zosimus p. 2. hist. Socrates 3. hist. eccl. c. ult. Naucler. vol. 2. gen. 11. Cuspin. de divis. imp. Choppinus lib. 2. de doman. Franc. tit. 2. n. 11. P. Gregor. 6. de Rep. c. 13. n. 18. 19. lib. 25. c. 1. n. 7.* idq; factum anno 317. aliis 331. *vide præ aliis ubertim decus literarum Ios. Scaligerum lib. 5. de emēd. temp.* quamvis illà divisione fissam Aquilæ imaginem vetustiorem censeat Lipsius *in analit. ad lib. de milit. Rom. Freherus in nobis ad Andlo lib. 2. c. 5. & 14. aliiq.* Disparatis sic provinciis vires dispersæ sunt, faciliorq; ruinæ via præstructa. Hic enim spe allecti Cimbri, Hunni, Gothi, Vandali, ipsum regni pectus Italiam aggressi sunt tanto cruore tamq; dubio Marte, ut non minùs difficile fuerit destrui rem Romanam quàm evectam esse: *de qua irruptione videantur mediæ ætatis historici omnes.* Et sanè quantum barbara arma præstiterint, horridum illud Tyranni programma patefacit: *Africam, Iberiam, Galliæ non minimam partem, quæ omnia Rom. parebant imperio, nunc hostis habet, Pannonia, Mysia, Thracia, Macedonia, Illyria ac aliæ orientis regiones Romanis ademptæ barbaro nunc parent*

rent imperio: ATTILA FLAGELLUM DEI METUS ORBIS. *extat apud Nicolaum in Attila c.13. Goldastum tom.3.constit.fol.601.* Toleranda tamen ista adhuc fuisset interruptio (nam paulatim barbarum istud jugum gemens Italia reliquusque Orbis sensim deposuit Iustiniano auspiciis Bellisarii triumphum ultimum ducente, *de quibus passim in præf. instit. l.2. & 3. C.de vet.jur. enucl. l.1. in pr. C.de off. præf. præt. Afr. Procopius de bello Vandalic. Cedrenus, Paulus Aquiliensis &c.*) nisi haut ita pridem immanis iste hostis anno christiano 1420. (aliis 1453.) sedem Graji imperii Byzantium crudelissimo exitio populatus ex oriente toto duodecim regna, plusquàm 200. urbes in æternam servitutem mancipasset: *sicuti hoc plangunt Andlo lib.1. c.11. Ligurinus 3. Austriad. Ios. Scalig.5. de emend.temp.tit. De anno Const. à Mahom.capt. Marsil.Patav. de transl. imp.c.5.6.7. Guido Papa decis.84. Aeneas Sylv.epist.130.155. Radulph.de Colum.ar.de transl.imp. Chalcondyl.lib.8.rer. Turc. Leonclav.in pand.Turc.Theod.Zygomala de clad.Constant.&c.* Corporis igitur, ut antè retuli, rimas eximiorum deinde artuum ruina secuta & grandis ista imperii moles frustillatim discerpta velut Pentheus à Bacchis. Irruptione enim barbara invitatus impatiens orbis ad vindictam consurrexit, & velut humani generis manubias à Cæsaribus repoposcit.

ITALIAM Romanus pontifex sibi vindicavit, donationis, si ullius certè valdè inofficiosæ prætextu, *c. Constantinus. dist.96. Steuchus & Albanus tract. de donat. Const. Corsettus de potest.reg.q.4. Bellug.in spec.princ.rubr.9.n.7. Baronius tom.3.annal.anno 323. Azevedo Lib.1.const. Hisp.tit.2.leg.5.& latè Marta de jurisdict.part.1. cap.30.31.*

HISPANIAM primò invaserunt Gothi pro libertate contra Romanos. *Parlador.1.rer.quotid.c.3. & lib.2. c.21. Alphons. Modstius in §. principum placita dub.1, n.12.* quibus exactis sibi suæque stirpi arripuit Alaricus. Sanchus memorabili Maurorum exterminatione, anno 714. *Roder. Toletan. lib.2.rer.Hisp. Francis. Tarafa lib.9. de regn. Hisp. Alphonsus à Carthag. anaceph. regn.Hisp.c.1. Mariana lib.9.rer.Hisp.c.5. Ioh.Garsia de nobil.Hisp. Bod.1.rep.c.10. Corsettus de excell.reg. Cathol.q.104. Covarr.c. pecc.2. p.rel.§.9.n.9.& qq. pract. c.1. Cabedo decis.8.n.3.p.2. Petra de jur. quæs. c.4.n.15.* quamvis hoc Cæsaris Honorii jussu & gratia factum inficiari nemo possit, *Vasquius 1.controv. c.22.n.15. Carol. de Grassal. lib. 2. regal. Franc. quos frustrà mendacii insimulat Gutierrez in qq.*

GALLIAM Caroli nepotes retinuêre, cùm familiæ herciscundæ judicio cultissimorum regnorum triada secerneret: *qua Caroli M. constitutio extat in Goldast.tom.1.const.fol.145. Krantz.3. Sax.metrop.c.35. Babenberg.de juri imp.c.2.3. Choppin.2. de domanio,tit.2.n.11. ipsamq; Galliæ exemptionem tuentur Bodinus 1. rep. c.8. & 9. Carol. de Grassal.1. regal. Franc. c.6. Pisardus ad decis. Papæ.114.239. Cujacius 1.feud. tit.1. Chassan. cat.glor. p.5. c.30.*

BRITANNIA à Claudio primum imperio juncta, *Sueton.in Claud. Sen.in Medea.* Semperq; imperatorem feudataria salutavit; *Cujacius tit.1. lib.1. de feud. Steuchus lib.2. de donat. Const.p.189.* hæsitq; firmiter cùm à Ludovico Bavaro Eduard.3. imperii vicarius ordinaretur, itemque cùm Constantes, Gratiani, Aurelii ex Britannorum sanguine creti Cæsares constituerentur, *P. Divæus in hist. Brab. Bodinus 1.c.9.n.129. Frossardus 1.c.33.* donec Gallorum regis metu Innocentio 3. oscitante Cæsare tributaria offerretur, *Pol. Virg. lib.1. & 15. hist. Angl. Blondus lib.6. decad.2. Ant. Florent.p.3. hist. tit.9.§.15. Gilken. de præscript.p.3.c.6.n.56. Castaldus q.53.n.14.*

BUN-

HUNGARIA quoque à rege Stephano in papæ clientelam delata est, *Steuchus lib.2.donat.p.186.*

DANIA, Norvvegia reliquaque septentrionis regna ab Otthone imperio subjecta, *Adam Bremens.lib.1.c.2. Knichen p.2.de vest.pact.c.5.n.77.* permanserunt in fide ad tempora Lotharii, cui Canutus Dux Daniæ fidelitatis obsequium præstitit. *Helmolaus lib.1 hist. Scla.c.50. 91.Trithem.c.17.* & Friderici primi, qui Petrum Daniæ regem esse jussit, *Trithem. d.l. Bodin.1. rep.c.9.n.111.Cujac.inst.feud.fol.654. Choppinus 3. doman.tit.26.n.5.* temporis tandem progressu paulatim diverterunt, *Otto Frising. 7. chron.c.19. Bodin. Krantz.6.Daniæ c.17.*

POLONIA suberat imperio, cùm Carolus M. victrices inferret aquilas & in extremam usque Scythiam fasces propagaret, *Bodinus.1.rep.c.9.n.112.* cùm Ottho 3. Boleslaum regis titulo augeret, *Carion 5. chron. Guaginus lib. rer. Polon.* posteą cùm Lakoldus rejecto Ludovico Imp. à Papa Iohanne coronam posceret, *Cromerus 3.hist.Polon.Krantz 8.Vandal.c.1.* tacite imperio repudium misit, *Frising.lib.1.c.17. Rorzius 3.decij.Lituan.n.3.*

NEAPOLIS & Sicilia similiter ademta, *Borellus de compromiss. §. 3. gl. 1. n.47. Matth. Afflict. decis.128.n.4.* cùm ultimus Suevorum Conradinus innoxiam cervicem infando scelere carnifici porrigeret, *Münst. in cosmog. de Ital.c.73. Theodor.Niem de privil.imp.tit.de reg. Sicil. Colinius hist.Neap.fol.186. Cæsar Caracius hist.Neapol. tom.1. Thuanus lib.1. hist. Coccinius de imp. transl. Marta de jurisd.p.1.c.26.n.28.Bodin.2.rep.5.in fin.*

BORUSSIAM vellicavit Sarmata, cùm ei Albertus Brandeburgicus invito Cæsare clientelare præstaret obsequium, etiamnum ob id proscriptus, *Sleidanus 7.8. Bodinus 1. c.9. n.130. Schonborn.5.polit.c.7. R.A. anno 1500. §. von wegen deß hochmeist. articulos capitulationis Polonicæ recitat Munsterus lib.3. cosmog. tit. de Boruß.* Quæ deprædatio Dantiscum etiam & Elbingam involvit, quantumvis oratori Polono Lasko anno 48. in comitiis responsum fuerit, imperii albo relinqui debere, *vide Goldastum tom.2.const.fol.241. & à capite ad calcem in ejusdem reichssatzungen.*

LIVONIA à Libone Rom. copiarum ductore sic vocata, *Cromerus 3. rer.Polon.* tempore Frider.I. ad Christianum cultū traducta, *Crantz.7.Saxon. c.14. Choppinus 2.de sacra.polit. tit.4.n.17.* eâdem nuper inundatione Poloniæ accrevit, *Chytræus lib.20.Saxon.Paurmeist.2.jurisd.c.4.n.28.*

INSUBRIAE civitates tremebant imperium, cùm pace Constantiæ rebellionis gratuitâ veniâ in gratiam reciperentur, *sicuti ex transactione deducere proclive est cum Paurmeist.2.c.5.n.55.* hodie tamen lentâ iterum libertate tumescunt, *Sigon.4.de reg. Ital. Boterus lib.4. Cosmog.p.2.Bozius lib.3. de stat.Ital.Vantius de null.ex def.jurisd.& unde.n.37. Marta p.1.c.33.*

CAMERACUM contra pactum cum Clodio 2. Franc, rege initum, *Ne quicquam rerum imperii attingeret aut visceraret*, ereptū est, *Froßard.1.hist.c.33.* postea à Philippo Valesio, *Bodin.1 rep.n.129.* nunc Belgio iterum unitum.

METIM, TULLUM, VERDUNUM eodem numero habe, vulnere satis recente, *Thuanus lib.9.aliiq;.Bodinus 5.rep.n.584.Schonb.5.polit.c.7.*

HELVETI & Rheti cùm feri ac ferini præfecti insolentiam ferre non possent, libertatem (quam ne bestias quidem ignorare natura voluit) fortiter inclamârunt & ad hunc usq; diem animosè tutati sunt, *Lavaterus & Simler. lib.1.de repub. Helv.Lipsius 2. de constant.Bodinus 1. repub,c.9. n.125. & 5.c.5.n.558.*

VENETI

VENETI Caroli M. Nicephoriq; ævo indultis privilegiis exemptos se jactitant, *Festas. de æstimo cap. 4. n. 30. Alb. de Rosat. l. 1. C. de sum. Trin. Contarenus tr. de repub. Venet. Bozius de statu Ital. 3. c. 3. n. 15. Petra de jur. quæs. c. 3. q. 4. n. 34. Marta p. 1. de jurisd. c. 33. Modiunus §. plebiscitum dub. 34. n. 6. ubi addit, nisi obstaret præscriptio, revocari precariam istam libertatem ab impp. posse.*

PISARUM dominatus 12000. aureorum Gambacurtæ venit à Carol. 4. *Marta de jurisd. p. 1. c. 33. n. 108.*

SENENSES 10000. coronatorum ab Henrico 5. libertatem comparârunt. *Bodinus 1. c. 9. n. 125.*

FLORENTINI 6000. à Rodolpho, *Platina in vita Honor. Natta cons. 637. n. 23. Sigonius lib. 20. de regn. Ital.*

LUCENSES 12000. vel, ut Choppinus, 25000. aureorum nummûm ab eodem, *Platina d. l. Castaldus q. 54. n. 12. Decius cons. 528. Fulgos. cons.* 212. Cæsarum hâc incuriâ vel desidiâ abusi reliqui domicelli sensim imperatorem agro Italico exuerunt: ut Scalæ Veronâ, Gonzagæ Mantuâ, Bentivolii Bononiâ, Fregosi & Doriæ Genuâ, aliisque id genus dynastiis. Et quis omnes numeret? qui partim vi aut dolo, partim contractu aut pacto, partim præscriptione aut privilegio redemptos vel exemptos se jactitant: ita ut hanc alienationem (qualis qualis tandem sit) & violentam exemptionem verè dicamus causam concisæ nostræ Monarchiæ, *cum Onuphrio Panvinio de comitiis imperat. Hotoman. quæst. ill. 1. Mich. Coccinio lib. de imp. transl. Zoannetto n. 120. Krantz. 10. Sax. c. 3. & 11. c. 1. Choppino 2. doman. tit. 1. & 14. Petra de jur. quæs. c. 3. q. 4. n. 15. Cothmanno cons. 52. n. 380. vol. 2.* Quis abnuat? cùm de 90. gradibus Rom. imp. in longitudinem & 45. in latitudinem ab æquinoctiali Septentrionem versùs, hodie vix 10. tàm in longitudinem quàm latitudinem restent: *sicuti doctè hunc calculum ponit Marq. Freherus in not. ad lib. 2. Petri de Andlo c. 18. adde Bodinum 1. c. 9. n. 129.* Difficilius nimirum est provincias obtinere quàm facere: viribus parantur, jure retinentur, *Florus 4. histor. c. 12.*

CONCLUSIO III.

Mansit tamen aliquod adhuc imperii schema, vel, ut improbis placeam, sceleton in modicis etiamnum reliquiis reliquo Orbi formidabile: idq; quò cohæreret tenaciùs, varii status utriusq; ordinis & sexus constituti sunt.

Quamvis aquilæ plurimæ plumæ evulsæ, *Albert. Krantz. 10. Saxon. cap. 8. P. Gregor. 25. de rep. c. 1. n. 15. Andlo lib. 2. de Rom. Imp. c. 18. Munsterus sæpiùs lib. 2. & 3. Cosmogr.* imperiumq; hodiè non sit nisi tenuis magni corporis umbra *Sleidan lib. 3. de 4. monarch.* & palea è pingui culmo, mansit tamen manebitque (fidenter dicam) propitio fato quamdiu hic Orbis: *cum Tertullian. lib. ad Scap. Aenea Sylvio de ort. & aut. imp. c. 8. Andlo 1. c. 7. & 2. c. 20.* Quid e-

b

nim est quod cavillari possitis? Principis summi summa potestas, in summâ humani fastigii dignitate unitas, suprema provocatio, jus privatum & publicum, contra hostes & suos invicta semper autoritas, splendor præ regibus exteris, jussa, imperia, interdictiones basilicæ, aliaque omnia Cæsari nostro suppetunt, quibus non nisi summa imperia metiri solemus. sicuti hanc monarchiā Romano-germanici imperii satis lecta ingenia adseruēre, *Dresserus orat. de 4. monarch. Paulus Merula 2. Cosm. lib. 1. c. 6. Raudens. de anal. c. 15. n. 56. Mons. de la Noue disc. 12. Andlo lib. 1. c. 4. 5. 6. 7. Barclay. 4. contra Monar. chom. 13. Elias Reusnerus lib. 1. Isag. de aquila Rom. Sturcius de imp. Germ. c. 1. Puteanus lib. 6. hist. Insubr.* Quis ergò improbos istos patienter audiat, *quales sunt Andius sine Bono lib. 1. reip. c. 8. n. 87. cap. 9. n. 122. lib. 2. c. 6. n. 223. lib. 4. c. 2. circ. fin. & in meth. histor. c. 6. 7. P. Gregor. 6. reip. cap. 13. & lib. 11. P. Castalius lib. 1. adv. p. 1. ad l. 32. ff. de ll.* qui non modo autoritatem imperii furcillant, sed & eodem quo cadaver loco habent. Hic enim impurus Fernandi Vasquii vomitus est, dum Rom. imperium emortuo Orlandi furiosi jumēto æquiparare sustinuit, *in præfat. lib. 1. qq. ill. n. 62.* Ignosce tamen, pulcerrimum imperiorum, & luteos pedes intuens ruinam Orbis cum tua lamentator. Urbs cum Urbe, Princeps cum Principe, hi cum istis capita arietant ut nemo dubitet ex his discordiarum favillis brevi oriturum tremendum istud incendium, quo omne hoc quod oculis usurpamus in perpetuos ignes iturum est. Interim in aliquali unione ordinum salus consistit, quâ ruptâ (humanitùs loquendo) universum collabascet, *sicuti non vanè ominatus est Carolus 4. in præfat. aur. Bullæ.* Coite solùm, viri Principes, & trepidabunt vires vestras exteri, quibus ob intestinas lituculas vilescere cepistis. Tollite Thusca illa jurgia, & videbitis neq; terrarum orbem neq; cunctas gentes conglobatas movere, aut contundere imperium hoc posse, *velut Crispus orat. ad Cæs. vero augurio præsagivit.* Quinam vero & quotnam imperii status sint, omnes politicorum libri farti sunt, tenorque matriculæ cuivis hodiè in manu. Origo talis: Sicuti liberâ & florente Rep. populus Rom. regem esse jubebat, sic posteriore ævo Princeps, Dux, Comes extitit, quem Cæsar talem fecit, *Schonborn. 5. polit. cap. 15. Choppinus 3. doman. Franc. tit. 26. Cravetta cons. 962. n. 11.* cùm enim tituli isti administrationis primitùs essent, vertente seculo patrimonii nomina effecta sunt, jurisdictioq; ipsa patrimonialis, *Ioach. Stephani lib. 1. de jurisd. cap. 3. n. 37. Colerus de process. execut. p. 2. c. 1. n. 142. Matth. Stephani 1. de jurisd. cap. 38. n. 40. Knichen de subl. jur. terr. c. 1. n. 34. & 2. de vest. pact. c. 5. n. 129.* quod idem Knichen Ottoni 3. imputat, *d. c. 1. n. 104. vide Helmold. 1. Chron. Sclav. c. 10. Krantz. lib. 2. Sax. c. 29. lib. 4. c. 16.* verius Carolo Magno: quem constans scriptorum consensus est, maluisse certas dare provincias, ut sibi magis devinciret, quam omnia retinendo semper de summa imperii periclitari, *Vultejus præfat. lib. de jurisd. Cujacius lib. 1. de feud. tit. 1. fol. 658.* Status autem isti duorum ordinum sunt, ecclesiastici & seculares, *Knichen de non provoc. c. 2. n. 1.* Etenim quia firmissima Christianæ politiæ præsidia sunt Sacerdotium & regnum, *Choppinus 3. doman. tit. 29. n. 3.* maximaque Dei dona, *Novell. 6. in princ.* ideo a sacri imperii regimine sacer ordo excludi non debuit, eò quòd utraque qualitas eidem simul & semel inesse possit, Rex Anius idemque sacerdos, *Gregoras lib. 2. hist. Rom. fol. 191. P. Aerodius lib. 1. rerum judic. t. 4. c. 12. Minadous in constit. regn. verbo, comitum. n. 48. Raudensis de analog. c. 3. A. Robertus lib. 3. rerum judic. c. 1. Gail. 1. O. 30. Heigius 1. q. 4. n. 57. Hen. Goden cons. 30. n. 16. Mod. Pistor. cons. 49. vol. 2. Suraus*

cons.

conf.275.& præcipuè Bertrandus de orig. jurisd. eccl. & secul.q.3. non secus ac Franciæ Patritii (les Pairs vocant) ex eadem mixturâ attemperantur, *de quibus vide Choppinū lib.2. de sacra polit. tit.1.n.9. & t.6.n.19. lib.3. de doman. tit.7. & 8. Tilium lib.2. de reb. Gall. Hotom. in Francogal. c.17. Lupanum de magistr. Franc. lib.1. Pasquier. lib.2. des recherc. Guaguinum lib.4. hist. c.1. &c.* considerantur que non ut purè ecclesiastici sed ut principes imperii, *Gail.1.O.3. & 1.P.P.c.8.n.7. Myns.5. O.58. Ioach.Steph.4. de jurisd. c.2.n.55. Choppinus 2. de sacr.polit. tit.1.n.7. Molinæus cons.Paris.tit.1. in princ.n.71. Questa cons.71.n.2. Zasius cons.14.n.114. lib.1. M. Ant. Peregrin. cons.1. per tot. Boërius decis.264.n.4.* Hinc onera imperii portant & collectas solvunt, *Sixtin.2.regal.c.14.n.127. Chassan.cat.glor.mund.p.5.cons.24.n.162. & ad cons. Burgund. tit. de justic.n.8. Cevallos commun. Q.415.576. Molin.cons.11. & 12.* homagium ut alii imperatoris vasalli præstant, *c.si episcopus.dist.18. Gail.1.p.p. c.8.n.8. Alv. Valasco consult.100.n.6. Scurff.cons.72. vol.1. Choppinus 2.doman.tit.10.n.9.* conveniunt & conveniuntur in Camera, *Gail.1.O.30.n.2. & 37 n.10. lib.1.d.p.p.c.8.n.8. Myns.5.O.58.* ibidem ad pœnam sanguinis & vindictam agere possunt, *Myns.2.O.51. Gail.1.p.p.c.8.n.12.* appellaturque ab iis ad Cameram, non Romam indictâ aliquoties 100. marcarum auri mulctâ, *Ord.cam.p.2.tit.1. & 7. Gail.1.O.30. Myns.5.O.93. Symph. tom 6. fol.242.253. Cacheran.decis.30. M. Ant. Eugen.cons.30 n.15. Iason cons.123. vol.1. Ruckerus inter cons. Canumc.14. Questa cons.71.n.2. Natta cons.487. n.37. Benbellona lib.2. de pace relig. c.15. pag.169. Guilh. Scipio lib.1. decis. cam.59.60. Til. de Benig. pentec.1.O.59.* Ordini sacro sexum fœmineum adde, quia antistitæ principes pro statibus imperii vigore matriculæ habentur, *latè Heringius de fidejuss.c.7.n.58. Rulands de commiss. p.1.l.1.c.29.n.6.* nec desunt magni numeri & nominis scriptores qui sequioris hujus sexus capacitatem etiam in summo dominatu decorè tuentur, *Casus 1. sph.civ. c.3. & 8. Greg.7. Rep.c.11. I. Rolbach. de sex. fœmin.c.16. Tiraquel. de jur. prim. q.15. Choppinus 3. doman. tit.1. Camill. Borellus de comprom. §.2. gl.4.n.13.14.15. Myns. dec.4.cons.32.n.20. Oldend. cons.5.n.105. vol.2. inter Marp.*

CONCLUSIO IV.

Hi enim quamvis in suo territorio summâ vi polleant, decorè tamen ab eodem capite dispensantur velut magni corporis invicti artus.

Dignitas certè imperii procerum ingens est, & quot status tot gemmas in ista imperii purpurâ habes. Circumsident nimirum medium suum Solem radiantia ista lumina velut per singulos orbes siggillatim dispersa. Hinc frequentes istæ & parietariæ formulæ, Principes, Comites, Civitates tantum posse in suo quantum Cæsar in universo, *Alph. Moditius §. lex dub. 101.n.16. Borell. de comprom §.3. gl.1.n.45. Scipio Gentilis 3. de jurisd.c.18. Rauchbard.2.q.11.n.28. Nic. Festas. de assum.c.7.n.37. Ant. Sola ad cons. Sab. in proœm. gl.3. n.9. Pancir. cons.9. n.2. Menoch. cons.75.250.302.305.604. Surdus cons.127.n.4. Barbat. cons.34. vol.2. Natta cons.179.454.587. Cacheranus decis.88.139.155. M. de*

Affl.decis.361.n.5. Salvâ tamen majestate & reservatis imperatoris, ohne schmelerung der Keys. hoheit vnd *reservaten.* R. A. *anno* 76. §. dardurch denn/ *Arnisæus de jur.majest.1.c.5.n.20 Sixtin.1. de regal.c.5.n.121.Forster.de succes.ab intest.c.34.n.32. Raudensis resp.1.n.263.lib.2.Parlader.2.rerum quotid. c.1.n.17. & seq.Pet.Ant.Petra de jur.quæs.c.21.n.29.36. Bonus à Curtil de nob.p.3.n.218. Schonborn.5.polit.a cap.11.ad 1 .Paurmeist.2.jurisd c.1.n 38. vide Responsum 1 in caus.Finar.n.14 Respons 3.Respons.4.n.16. Responsum 5.n.5.* Superioritas enim ista est quasi innatus character, & ab imperatoris potestate ut inseparabilis sic incommunicabilis, *Carol de Grassal.lib.2.regal.Franc c.14.Tapia de const. princ.rubr.c.4.n.14.Covarr pract.qq.c.4 n.1.Choppinus 2.de doman tit.7.n.1. & lib.1.de ll. Andiū c.3.n.14. Petra de jur.quæs.c.17.22.32. Arnisæus 2.jur.maj.c.2. Rol.à Valle cons.2.n.97.vol.1.& cons. n.2.vol.2. Aub ran. cons.310. Cabedo decis.11.12.40.41.p.2.* quod vel inde liquet, quod per infeudationem pleraque habent quæ habent, & sic nomine & auspiciis Cæsarum exercent, *per l.prohibere §.planè.ff. quod vi aut clam.Iohan. Vinc. de Anna alleg. 44.n.6. Modistius §.senatusc. dub.5. n. .Crav. cons.20.615. Menoch.cons.37.n.378.n.66.* Unde suæ se majestatis subjectissimos nuncupant, *Sixtin.1. regal.c.4.* ipsiq; velut pia membra suo capiti congeniculant, alß des H. Röm. Reichs obern Haupt/deß Reichs wachenden Haupt/ *Aur.Bull.tit.2.* R.A. *anno* 66. § demnach in *Anno* 76. §. was dann den ersten. Etenim sicuti Iustinianus viros illustres senatoresque partem sui corporis agnovit, *l.quisquis. C. ad l Iul. majest.* ita Cæsar procerum conventum, dum ait: Haben vns mit den Reichsständen gleich als ein Christlich *corpus* vereinigt vnd vertragen. R. A. *anno* 1512. *in princ. pulcrè Thuanus in præf.lib.2.hist.Cur autem princeps comparetur capiti, vide Plutarchum lib.de doctrin.princ.& Ant.Guevar.lib.1.horol.princ.c.36.*

CONCLUSIO V.

Definio eos qui imperii matriculâ comprehensi, ut Cæsari de usu imperii in comitiis differenti, consilio & consensu pro temporum varietate adsistant.

Finitionem scripsi ex Gailio 1.O.21.*n.2.Paurm.2 jurisd.c.6.n.2.3. M.Stephani 2.p.1.c.4.n.27.Knichen de Sax.non prov.c.2.n.1. Spring de pace relig.c.10. Scurffio cons.72.n.22.vol.1.* Quisquis enim tabulis imperii publicis comprehenditur, pars regii istius senatus censetur. Planè sicut matricula militem aut cohortalem, *l.quicunque.C.de cohortal. l.2.3.C. de commeatu.l.3.C.de solgamo:* itemque civem & studiosum, *Bart.& Bald.l.fin.C.de reb.cred.Decianus cons.6.n.55.vol.3.Mascardus concl.1297.* sic hic imperii codex terrestrium numinum nomina signat, *vide P.Friderum 2.de process.c.67.n.4. M.Stephani lib.2.p.1.c.4.n.37.45.Til.de Benign.decis.cam.synt.1.dec 1.v.2.n.1. & synt. 2. dec. 4.v.1.n.14.* Sed cùm inter fori peritos adhuc disceptetur, quomodo fugitiva aliqua matricula imperii à nativa, germanâ, justâ, distingui debeat, *sicuti planißimè de hac re loquitur Cothmannus consil.acad.47.n.50.* inquirendū breviter, quænam sit vera matricula, & quidnam ut probet, requiratur.

Notæ

Notæ ejus sunt, ut scriptura publica & authentica, *Speculat. tit. de instrum. edit. § restat. Tileman. de Benign. decad. 4. vot. 1. n. 21.* ut ordinum aut superiorum autoritate confecta, *Denaisius tit. 191. § 9. Alciatus reg. 3. præs. 17. n. 5. Mascard. concl. 037 n. 6. Meichsner. tom. 3. decis. 6. n. 11. & 13.* ut ex archivo publico deprompta, *c. ad audientiam. de præscript. Hieron. de Monte tr. fin. regund. c. 62. n. 3. Decius cons. 46. Roman. cons. 165 & 344. lib. 1. Nicol. de Passerib. lib. 1. priv. script. q. 3 n. 6.* veluti in imperio ex Cancellaria Moguntina, *sicuti hujus præjudicia & testimonia in causa exemptionis allegat Rulandi de cōmissar. lib. 5. p. 2. c. 4. n. 11. 12. & cap. 8. n. 10. cap. 24. n. 7. Til. de Benign. synt. 2. dec. 4. vot. 1. n. 24.* Hæc si concurrant, præsumptionem pro se habet onusque probandi in adversarium amolitur, *Bartol. l. Manuculam. C. de agent. in reb. Iason in l. Barbarius. n. 56. ff. de off. p. at. Gail. 1. O. 21. n. 9. Wintzler de collectis, obs. 9. Masc. concl. 1037. n. 1. Til. de Benig. d. dec. 4. vot. 1. n. 15. Gilmann. tom. 1. p. 2. art. 11. vot. 4. n. 14. & tom. 2. p. 1. v. 7 n. 4.* processusque inde in camera decernuntur, *idem tom. 1. p. 1. tit. 3. v. 3. n. 1. Meichsnerus tom. 3. v. 6. n. 22. pluraque refert præjudicia Gilm. tom. 3. verb. Matricula. fol. 143.* ubi addit, anno 50. 7. Octob. in pleno senatu esse conclusum hujusmodi descriptionibus statuum à fiscali productis standum esse contra eum qui se imperio eximere conatur, & mandatis sine clausula coercendum: nec opus esse ut ad omnes causas repetatur, sufficere semel productam, *sicuti idem repetit t. 1. p. 2. tit. 11. v. 4. n. 25. & tom. 2 p. 1. v. 7. n. 9. Meichsn. tom. 3. v. 6. n. 76. Gail. Scipio lib. 3. decis. Spir. 32. ubi plura præjudicia. Til. de Benign. d. dec. 4. n. 25.* Variantes autem video matriculas, nec ejusdem undequaque tenoris. Nam qui vetustissimas descriptiones & postea tempore Friderici consignatam anno 1397. & rursus anno 1467. Noribergæ, anno 1471. Ratisbonæ, anno 1486. Francofurti, anno 1487. Noribergæ, anno 1505. Coloniæ, 1510. Augustæ, anno 1521. Wormaciæ, cæterasque inter se contulerit, in novum orbem venisse, novam gentem se invenisse putabit. Quapropter ut in isto labyrintho procurator fisci, & judices imperii, reliquique logographi certa ducerentur viâ, illa demum (quæ anno 1521. elaborata) velut melior, consilio consensuque Ordinum facta, & unicè sequenda commendata est, donec moderatorum judicio emēdetur, *R. A. anno 1551. § nach dem auch. anno 66. anno 76. § wann auch. anno 82 § wann auch. anno 94. § wann auch &c. Denaisius tit. 191. § 9. Knichen in Epopsi n. 305.* Extat & adhuc alia statuum per quaternas familias divisio, quæ quia crebrius in vitris quam libris cernitur, quando & à quibus facta sit, per temporū nebulam arbitrari non licet, *vide Munsterum 3. cosmogr. c. 18. Goldastum tom. 1. constitut. fol. 35. Knichen 1 jur. territ. n. 104. Onuphr. tr. de comit. imper. Andlo lib. 1. c. 16. Paurmeist. lib. 2. c. 10. n. 24.* Sicuti autē ea ad pompam & ostentationem imperii facta, sic recentior ista statuum in Circulos redactio, expeditior est aptiorque ad subitum usum: *de qua circulorum institutione, onere, & opere vide R. A. anno 1500. § der erste. anno 1512. § darauff. anno 1521. § die andern. anno 1522. rub. hernach folgen. anno 42. § dieweil aber. Denaisius tit. 62. Ruland. de commiss. p. 1. lib. 5. c. 4. n. 54. M. Stephani lib. 2. de jurisd. p. 1. c. 4. n. 46. 65. Paurmeister lib. 2. c. 2. n. 58. Knichen de Saxon. non prov. c. 2. n. 2.* Secundùm matriculæ igitur tenorē ad Comitia Imperii circulorumq; cōventus evocantur, & qui in isto sacro consessu pedem figere audet, supra profanum volgus est & pro statu habendus, *Gail. 1. O. 21. n. 9. Meichsn. tom. 3. vot. 6. n. 27. M. Stephani 2. p. 1. c. 4. n. 45. Rulandi de commiss. lib. 5. p. 2. c. 44. n. 55. Eichardus cons. 77. n. 10. tom. 1.* adeò ut unico actu comparendi & consultādi

in comitiis, quaſi poſſeſſio ſtatus imperii acquiratur, *ſicuti hanc materiam ex profeſſo tractat Anonymus Cameræ advocatus conſ. 56. itemq́; Gremp & jum Lamb in conſil* von der erbarn Reichsſtätt *ſeſſion* vnd ſtim/ *Knichen de jur. territ. c. 3. n. 164. ex Deciano conſ. 84. n. 27. vol. 5.* Finis iſtius conventus eſt, ut non ſolùm ſummo principi adſiſtant, ſed etiam conſenſu ſuffragentur, *ſicuti liquet ex conſtit. Frid. de incendiar. anno 1187. & communi ſubſequentium diætarum ſtilo,* wir mit jhnen/ vnd ſie mit vns/ *&c.* His enim verbis evocari ſolent, Jhr wöllet erſcheinen neben vnd mit andern Reichsſtänden/ helffen handhaben/ rhaten vñ beſchlieſſen. Neque hoc Bodine, imperatoris noſtri majeſtatem imminutum it. Ne Iovi quidem ſuum conſilium ſatis eſſe ſine Nemeſi, ſine Themide voluerunt cœli cives: *Seneca nat. quæſt. edit. Lipſ. fol.* 02. Magna negotia magnis adjutoribus egent, neq; vitio datum Atlanti, quòd Herculem in laboris communionem admiſerit: non Agamemnoni, quòd Neſtorem: nec Æneæ, quod Palinurum. Verba Henrici IV. Imperat. ad Elect. Colon. pulcra ſunt, decora, & intexenda: *In maximis negotiis maximorum opus eſt conſiliis: qui & facultatem habent exterius & voluntatem interiùs, ut rei cui benè cupiunt, conſulere & velint & poſſint: refert Reuber. tom. un. rer. German fol. 195.* Tempore Theodoſii & Valentini cùm ſine dubio Romana noſtra monarchia orbem in triumpho ferret, Humanum tamen ſanxerunt impp. ut nulla lex generalis recitaretur priusquàm tum proceribus palatii, tam univerſo patrum conſcript. cœtui probaretur, *l. 8. C. de LL. Clapmarius 1. de arcan. c. 14. Iaſon ad l. placet. C. de SS. eccleſ. Padill in l. ſi univ. C. de divers. reſcr.* Et quid contendimus? Numquid toto jure civili ab omni Rom. ævo Pragmaticas ſanctiones, h. e. conſilii conſenſu facta reſcripta legimus? quibus ſacri affatus, purpureæ annotationes, & privata proprio principum motu indulta opponebantur, *l. 6. & 7. C. de diverſ. reſcr. l. ult. C. de prox. ſcrin. l. jubemus C. de SS. eccl. l. fin. C. ſi cont. jus. l. unica. C. de monopol. l. meminimus. C. de præd. tamiacis. l. 4. C. de domeſticis. l. non aliter. C. de patr. ſacr. largit.* Nunquid antequam S C T A impetrarentur, orationes in ſenatu ſuadelæ cauſa Principes habuiſſe palam eſt? *Briſonius 1. ſelect. antiq. c. 16. Tacitus 2. annal. Gotofred. ad l. 16. de ritu nuptiar. lit. b.* Omnium regnorum conſuetudine parili firmari poſſet mos noſter, niſi aliorum ſchedia expilare verecundarer. Firmiſſimum certè imperium eſt quo obedientes gaudent. Quid enim definis imperium? an abſolutam iſtam Belgici incendiarii tyrannidem, *Per barbam hanc juro, fiet?* Veniat tibi in mentem Franciæ tuæ, ubi ſimulac infelix adoleſcens curiæ ſuæ dicebat, *Ie veux eſtre obei,* quot lanienas, quot parricidia, quotiens undantem per compita ſanguinem ipſemet tremuiſti? Inverto igitur & imperii noſtri majeſtatem inde corroboro, ubi Princeps tantò illuſtrior, quantò liberioribus & melioribus præeſt, *Novella 15. §. nos igitur. Aen. Sylvius in deſcr. Germ. c. 30. Scipio Amiratus lib. 2. diſc. 3. Vaſquius præf. contr. 1. n. 26. Arumæus de jurisd. q. 1. Knichen de jur. terris c. 1. & non prov. verbo, Ducum. c. 1. n. 27. Natta conſ. 637. n. 35. & 638. n. 11. Nevizanus inter conſ. Bruni 12. n. 58.* Quò Maximiliani I. Elogium ſpectat, Imperatorem Germaniæ eſſe regem regum; Hiſpaniæ hominum: Galliæ, *noſti reliqua.* An verò conſenſus iſte majori ſtatuum parte metiendus ſit, ſæpè diſputatum fuit, ſed diſſipato ſemper conſeſſu. Vetus equidem comitiorum formula erat, Numera Senatum, itemque Hæc pars major videtur, *Cicero 8. famil. 8. Fabius declam. 305. Livius 7. V. C. Seneca de vita beata, c. 2.* nec immerito, Propter naturalem enim hominum ad diſſentiendum facilitatem, *l. item ſi unus. §. 6. ff.*

de

de recept. arbit. quæ speranda esset unquam concordia, nisi parte (præsertim collegii aut universitatis, de quo loquimur) majore minor vinceretur? *l.7.§ fin.ff.de pactis. l.17.§.ult.& l.18.ff. d.arbitr.l.3.ff. de decret.ab Ord.l.3.4.ff. quod cujusq. univ.l.quod major.ff.ad munic.l.15.C.de decurion.l. 60.de R.I. l.6.C.de mune. patrim. Coras.1. misc.15. A.Faber lib.1. C tit.7. defin.2.3. Anton. Maria Corat. lib.2. comm. opin.tit.8.n.26. Vantius de null. ex def. mand. n. 151. Benacerus de revis.concl.4.n.69. Wintzler de collect.O.6. Bern. Diaz. reg. Major pars. Maragnanus Azzoguid 3.comm.opin.c.6.n.5.c.7.n.21.c.10.n.16.17.18.19. Azevedo ad constit. Hisp.lib.2. tit.4.leg.7. n.1. E.Soarez. lit. M.n.10.Pacianus 2. probat.c.43.n.72. Mastrillus decis.49.n.7. Cacher.decis.39.n.2. Tessaurus decis.1. n.8.F.Marc.decis.489. n.4.lib.1.Cabedo decis.6.n.4.p.1.Vinc.de Franch.decis 179. Capic.decis.4.145.1 2. Guid.Papa decis.424. Afflict. dec.s.1.n.4. &c.* Nec generatim hoc ullus abnuit: *saniorem enim partem suam dicere Hoc faciunt stulti, in schola Catonis*: id solum confœderati considerandum humillimè rogârunt, An in actibus puri puti arbitrii voluntas nostra aliorum nutu stringi debeat? *gl.cùm omnes.de const.Mod..ius § plebiscitum.dub.54.n.4.Crav.cons.379. n.3.592.n.20. Natta cons.215.n.5. Cephalus cons. 176. n.41.* An promissiones alienæ aut facti alieni tertium ligent? *Felinus c.cùm omnes.de const.gl.in l.2.C. qua sit long.cons.Gremp. & Agmin.d. cons.de sessione & vot. civ.imper.* An imponendo onera, collectas, gravamen, inopiæ nostrę præjudiciū creari possit? *Ererberg. de reg.subs.c.5.n 53. Crav. cons.379.n.3.388. n.19. Losæus de jur. univ. p.3.c.9.n.11. Anonymus Cam.adv.resp.66.Besoldus de ærario c.4.n.2.* An majore parte contra utilitatē aut libertatem publicam statuente minoris sententia repudianda? *l.1.C.de vet.jur. enucl. Lactant. lib.2. c.20. Senec. de vit. beat.c.2. Plin.2.epist.12. Marta p.4. de jurisd.cent.1. cas.8.n.7. Ripa p.2.resp.2. Nevizan. cons.12, n.116. Bald. cons. 318. vol.3.* Annon in re communi potior conditio prohibentis? *l Sabinus.ff. de comm. divid. Costa tr. de quota & rata.q.55.n.8. Bodin.3.rep.c.6.n.317. Marta p.4.cent.1:15.n.17. Oldrad.cons.34. Scurff. cons.8. n.6. vol.2.* An deniq; in justitiæ & religionis negocio certā suffragiorum multitudine tollendum, quod tam transactione Passavica, quam aliis recessuū beneficiis indultum esset? *veluti olim cōquestus elector Mauritius. Sleidan. 24.* cùm fraus legis sit, per indirectum adimere quod directo concessum, *Knichen de non prov. c.2.n.81.* Sed satis. Quæ enim sanctissimo orbis concilio definiri non potuêre, quis professo stilo prolixiùs ventilet? *Pro temporum varietate*, in thesi addidi. Cùm enim natura novitatis avida sit, omnisq; status noster in perpetuo motu consistat, non erubescimus correctiorem prioribus imponere legem? *Novella 22.præf. & Novell.7.c.2. Novell.39. in præf. Novell.84. Novell.69. c.4.§.2. Novell.85.præf. Novell.127. præf.Novell. 145. præf.* ut sic humanæ naturæ incertum certis regulis concludatur. *l. dedit.§.18.ff.de consi.digest.l.12 § fin. C.de reb. cred.l.37. C.de inoffic.test.l.13.& 16. C. de usufr.* Sileat ergò viperea Lipsii dictio, dum Germanorum comitia jam viperas, jam infructuosa molimina appellitat, *in not. ad lib.1. polit. & cent.3.ad Belgas epist.73. adde Krantz.11, Vandal.c.7.35.* Quamvis enim disputent sapientes, An fas sit abrogare leges, *Aristot.5. Ethic. c.7. Patritius lib.1. instit.reip.tit.5.* tamen cùm evidens utilitas postulat, quis prohibessit antiquatis veterum statutis meliora aptare ad præsentem usum? *l.32.ff. de LL. l.2.ff. de const.princ. l.5.ff. de decret.ab ord. l.137.§.7.ff.de V.O. Rauchbard.lib. 2. q.11.n.119. Aen.Sylvius de ort. & aut.imper.c.21.* Nec tamen, audite serpentes Epidaurei, leges imperii nostri centesimâ parte æquāt Gallorum cent

mille

mille loix, *Mons. Montaigne lib. 3. des essays cap. 5.* nec Hispanorum Partita aut Taurinas, neque Placcaten van de ordonance in Belgio suo. *Sic praecedenti spectatur mantica tergo.*

Conclusio VI.

Floridum Corpus! & quale futurum nisi pleriq; obediendi tædio planè se abstraxissent, aut etiamnum statuum potentiores reliquos deglutirent ac exemptum irent!

Magna regna magna latrocinia sunt, *ait Hipponensis præsul lib. 4. de civit. Dei. Peckius de jur. quæst. c. 2. n. 5. Mascard. p. 1. 4. n. 28.* quia insita mortalibus dominandi cupido est, & in summâ fortuna æquius, quod validius. Sua defendere privatorum: de alienis certare regia laus est, *videris Tacitum 15. annal.* Ius ibi violandum, si violādum, *Sueton. in Iul. Dio lib. 52. Senec. in Theb.* Hinc non solùm pisces sæpe minutos magnus comest, *ex Varrone Lipsius 1. de const.* sed & contra Leo quandoque minimarum avium fit pabulum, *in Curtio lib. 4.* adeo ut hodie veriùs in quosdam uteretis voce istâ vetere, *Si aliena reddere cogantur, ad casas esse redeundum.* Nam Leo ubi pedes figit, cætera animalia quiescunt, *Arian. 3. dissertat. c. 1. Cantiuncula cons. 3. n. 19. Knichen de jur. terr. c. 4. n. 37. Rein. Cors. de privat. reconv. c. 7. §. 22. Capicius decis. 27. n. 35.* Finium scilicet regundorum actionem instituere quandoq; solent Geryones; sed, ne videantur causidici, sine decempeda Solonis. Conquestus ea junctim est Imperator, daß das heilig Reich an seinen gliederen nicht allein von frömbden Potentaten mercklich geschwecht/ sondern daß sich auch etliche selbst davon absündern/ viel *Prælaturn*, Graff- vnnd Herrschafften/ auch Fürstenthumben durch allerley mittel davon entwendet/ zertheylt vnnd dermassen zertrent/ daß man jhrer anschläg nicht habig seyn kan/ ja auch gantz auß der matricul verlohren werden. R. A. *anno* 1570. §. alß wir dann weiters. *& anno* 1548. §. dieweil auch etliche. Hæc principatuum *κυύρια* poeta intellexit,

> Et fluvios cogunt undâ coëunte minores
> In nomen transferre suum. *Claudian. in bell. Getic.*

Nam qui tempore & aquâ turbida uti potest, sapiens pol audit: nec è Phœbi cortinâ prodiit oraculum circumspectius isto Otthonis, Transitus rerum conatibus oportunos esse. Quocirca Politicorum sancta instructio est, semper inter vicinos potentes occultissimè odiorum semina spargenda, ut ipsis bellorum clade attritis tu interea rerum tuarum satagas, si non ad potentiam, saltem ad securitatem. *vide Bodinum 5. rep. c. 6. n. 588. Clapmar. 4. de arcan. c. 11. & lib. 5. c. 11. Scipionem Amiratum lib. 20. discurs. 10.* Talis animi & indolis Philippus Macedo, qui velut e speculâ omnium libertati insidians civitatum contentiones alendo, auxilium inferioribus ferendo, victos pariter victoresq; regiam subire servitutem coëgit, *Iustinus lib. 8. hist. in princ.* Et utinam hodie non idem conatus in herbâ! Sed quia factionibus istis non solùm res publica læditur, *l. 21. §. 1. ff. de captiv. & postlim. Schonborn 7. polit. c. 11. Lipsius 6. polit. c. 3. Camerar. medit. hist. c. 84. Scipio*

Amira-

Amiratus lib.20.disc.6. Monf.de la Noue disc. 2. Clapmar.2. arcan.c.12.P.Gregor.23.de rep.c.3.4.eleganter Boërius tr.de seditiosis: sed etiam fama dominantis, si vel minimorum curam seponeret; hinc non solùm antiquitùs provisum, Ne potentiores reliquos injuria adficiant aut opprimant, *l.illicitas. §.2.ff.de off.præsid.l.9.§.5.ff.de offic.procons.* sed & Cæsar optimus augustissimo prætorio mandavit, ut status inferiores in possessione libertatis defenderet & spretâ subjectionis exceptione pro libertate audacter pronunciaret: *extat apud Gilmannum tom.3. verbo, Nobilitas.§. der Fränckischen. fol.235.* Imitatus auream Divi sui antecessoris vocem, Tam nobis curæ est eorum qui reguntur libertas, quantum & benevolentia ac obedientia eorum. *l.Imperator.25.ff.de appellation.*

Conclusio VII.

De prioribus nihil dicam, utpote qui imperii habenis excussis, non nisi imperii stimulis & armis ad obsequiũ redigi possunt.

Lis hæc est qualis olim Corbis & Corsuæ *in Livio* 38. quæ nullum alium Deorum hominúmve judicem quàm Martem ferre poterit. Quid ibi legibus opus, ubi legionibus res putanda? Veniendum ad arma ubi locum invenire justitia apud adversarium non potest, *cum Cassiodoro lib.3. var.117.* Verumtamen cùm injusto bello nil fœdius, *c.23.q.5.Arist.3.ethic.c.7. Lipsius 5.polit.c.1.2.P.Faber 2.semestrium c.2. Bellinus de re militari p.2.tit.1.n.11. Mornæus de verit.cap.16.* hostesque imperii, tempore, quod memoriam superat, in possessione libertatis extiterint, pium'ne erit temerariis eos stimulare armis, qui tam diuturnâ quiete contra imperium præscripserunt? Si eamus per leges & annalium ætates, inveniemus nullum bellorum dici justius, quàm quod pro rebus repetundis suscipitur, *c.1.2. caus.23. q.2.l.2. C. de his qui latron. l.quæ restituere.ff. de rei vindic. Gail.1.P.P.c.4.n.40.Mozius tit.ex quib.caus.feud.amit.n.89.Covarr.c.peccatum.p.2.§.9.n.20.Lips.5.pol.c.4.* In Mavortio populo rebus raptis per clarigationẽ repetitis prima vox erat: Rem pop.Rom.redde, finibus egredere, *sicuti hanc fœcialium formulam videbis in Varron.lib.4.de L.L.Livio lib.1.Halicarn.lib.2.Plut.in Numa, Gellio 16. noctium c.4.Stephano Pighio in fast.consul.fol.30.34.39.40.90.edit.prioris.Alex. ab Alexand.1.genial.c.26.& lib.5.c.3.Coseræo lib.3.de jur.milit.c.23.Farnesio lib. 3.de simulac.reip.c.6.Ayala lib.1.de jur.belli,c.1. Carolo Paschalio in legat.c.56. Alb.Gentil.2.jur.bell.c.2.Busio lib.3.de republ.c.3.* Nec interest an mox an ex intervallo, *Wesemb.in parat.ff.uti possid.n.6.Cujacius parat.C.de præscr.30.annor.Questa cons.12.n.4.* quia non deserta ob id belli causa, sed suspensa solùm ad tempus: cùm rem bello amissam bello repetere meræ facultatis, cui nulla præscriptio, ne Platonis quidem anno, opponi potest. Hinc lege Julia & Plautia cautum, ne rerum vi possessarum ulla unquam usucapio detur, *§.2.inst.de usuc.l.33.§.2.ff.eod.l.fin.ff.vi bonor.rapt.* cui conformis creberrima regula quòd Malæ fidei possessor nullo unquam tempore præscribat, etiamsi aliquot annorum myriadas possedisset, *c.vigil.& c.fin.extr. de præscr.c.possessor.d. R.l.in.6.* Nec juvat quòd successores in bonâ fide videantur esse, cùm vitia possessionum à majoribus contracta perdurent,

eosq; autoris sui culpa comitetur, *l. cùm hæres. ff. de div. & temp. præs. l. vitia. C. de acq. poss. l. si ego. §. partus. ff. de Publician. Fachin. lib. 1. contr. 61. lib. 8. c. 25. 27. Tiraquell. de retract. cons. §. 35. gl. 4. n. 35. Covarr. c. possessor. p. 2. §. 9. Cantiuncula cons. 22. n. 3. Capra cons. 40. Calcan. cons. 46. in fin. Gozad. cons. 1. circ. fin. Menoch. cons. 231. n. 32. Afflictis decis. 240.* Accedit quòd ipso jure civili in turbatione continua & durante nulla currat præscriptio, sed semper possit agi, quia semper durat & præsens est turbatio, etiam contra eum ad quem pervênit, *l. prohibere. §. illud. ff quod vi. Cujacius 7. Observ. 20. Wesemb. d. loco. Bartol. l. 1. in pr. n. 10. & 11. ff. uti possid.* Sed quæ vanitas est, præscriptionem pro imperii salute inventam imperii hostibus in pestem imperii substernere? *per l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de captiv. D. Dieterus de summ. imp. pot. concl. 201. Zoannett. de Rom. imp. n. 114. 128. Alph. Castrens. de potest. leg. pæn. lib. 2. c. 14. pag. 572. & seq.* Ut præteream verissimas istas, non quidem in Platonis politia sed Romuli hodie fæce sententias, *Omne utile honestum, Privatas injurias publica utilitate pensari, Licitam esse vim in spicis & manipulis, ut bonum pleno inde horreo protuberet.* Cõcludo igitur sicuti in servum fugitivum, stigmatiam, subverbustum, manus injectio sempiterna est, *Bartol. ad l. ult. ff. sol. matr. Iason l. imperium. n. 4. ff. de jurisdiction.* ita quoque in omne ævum Divis Augustis suas ab incubatoribus vindicandi provincias jus erit. *Felinus c. 10. cùm non liceat. extr. de præscr. D. Dieterus concl. 206. Zoan. de imp. n. 148. H. Gorichius de bell. just. prop. 9. Friderus 2. process. c. 67. n. 4. Schonborn. 5. polit. c. 7. Bodinus 1. de rep. c. 9. n. 125. Herm. Kirchnerus lib. 1. legati, cap. ult. contra A. Gentilem lib. 1. de jur. bell. c. 23. & tr. de vet. caus. non resusc. Calefatus de equest. dignit. n. 138. Petra de jur. quæs. c. 3. q. 4. n. 15. Ferrariens. tit. 2. gl. 10. n. 48. & P. Iacob. in ejusd. append. rubr. 34. n. 19. Sixtin. cons. 9. Marp. n. 21. vol. 1.* Gothi, Hunni, Vandali licèt Romam longissimo seculo tenuissent, à Iustiniano tandem iterum exacti sunt, *l. 1. C. de off. præf. præt. Novella* 8. c. 10. *Procopius de bell. Vandalic. lib. 1.* Eâdem causæ bonitate confisus idem Imperator, Bonam, *ait*, spem habemus, quòd Deus nobis annuat, ut & cæteras gentes quas socordiâ suâ amiserunt Romani, cùm ad utriusque Oceani terminos tenerent, iterum ditioni nostræ adjungamus: *Novella* 30. c. 12. Hoc exemplo Sanctius Magnus ejusq; successores, Mauros & Sarracenos post 700. demum annum Iberia expulerunt, pristinæque imperii Rom. libertati restituerunt, *Bodinus 1. rep. c. 8. n. 48. Vasquius 2 illustr. c. 82. n. 19.* Nec cessavit æternæ famæ heros Gotofridus Bullionæus, qui diuturno veterno pressa Christianorum arma exacuit & in media Palæstina ovans collocavit: *Theodor. à Niem de priv. & jur. imper. tit. de exped. Hierosol. Choppinus lib. 1. de privil. rust. c. 10. & lib. 3. de sacra politia, tit. 2. n. 11. & lib. 1. de ll. Andium, tit. 1. n. 2.* Quod bellum utinam sepositâ æmulatiunculâ communi Christiani nominis ope restauraretur contra animorum simul & corporum hostem! *uti Iust. ait l. 1. C. de off. præf. præt. de quo bello vide sapientissimè M. de la Noue disc. 21. Achill. Traductium in Turc. vincib. Sturmium tr. de bell. Turc. Valesco cons. 30. n. 8. Cabedo decis. 44. n. 15. p. 2. Cachcranum disp. unic. in fin. decis.* Exstimulet te, Imperator fortissime, Divi Iustiniani classicum: Quousq; diminutam Romanorum terram conspici conceditis? *Novella* 8. *cap.* 10. Audiit hoc & audiens fuit Barbarossa credens omne id perdere tempus,

Quo nihil adjectum regni proventibus esset.

Quid enim rationi convenientius, quàm ut

Cæsaris acciperet Cæsar, Romamq; teneret?

De

De cujus magnanimitate vide Ligurinum lib.5. Othon.Frising. lib.1. de gest. Freder.c.28. Goldastum tom.1.const. imperial. fol.261.263.264.265. Audiit Constant.4. qui Romam sibi reddi poposcit, *notante Sabellico Ennead.8. lib.8.* Audierunt status imperii, dum Pont.jugū excutere & à vilissimi mancipii tyrannide liberare se concluserunt, *apud Aventinum 7. annal. Boi. Goldastum tom.3.constit.fol.414.& in replicis pro imperio cap.20.31.* Audiit Maxim.1. dum non semel in animo habuit jura imperii pontificatumq; eò pertinentem vindicare, *quemadmodum circumfertur epistola ad Baronem de Liechtenstain anno 1511.16.sept. Erenberg.de regn.subj.c.1.n.22.* req; ipsâ, quòd Italia non habeat regem nisi Cæsarem, comprobare: *Bodinus 1.c.9. M.Stephan.l.2.p.1.c.1.m.1.n.29. D.Dieterus concl.203.* Nec planè obsurduit Carolus, dum Electorum literis instigatus ut caput imperii reciperaret; Facerem, respondit, nisi me relligio deterreret, *vide Anamnesin de pontif. mut.conf.pag.34. Parthenium lib.2.c.3.n.9.* Paulò fortiùs cùm in comitiis consuleret idem ipse, Wie dem Reich zu ehren die Kron zu holen / vnd daß jenige so dem Reich entzogen vnd lange zeit in frömbden handen gewesen/widerumb zu erobern vnnd zum Reich zu bringen/ R.A.*anno* 1521.§.vnd als wir. Quod ipsum deliberavit sæpiusculè Maximil.2. durch was fügliche mittel anschnliche Stände / Landt vnd Leuthe von frömbden Potentaten entzogen vnd entfrömbdet wider herzu gebracht / auch weitern anschlägen vnd practiken begegnet werden möge/ R. A. *anno* 66.§. nach obgesetzten. *anno* 76.§ wir haben auch ferners: *ubi etiam Principes* ein alte teutsche vertreuliche zusammensetzung zu leisten sich erbotten. Sequutus patris exemplum Rodolphus, seriò censendum ordinibus proposuit, daß noch andere mehr Lande ihrer Maj. vnd dem H. Reich mit der that vorenthalten werden/ R.A.*anno* 82.§. wann nun neben. Urget vota in Capitulatione religio, daß die güter/ so in anderer frömbder Nation hände vngepürlicher weise gewachsen/zum fürderlichsten wider darzu gebracht werden sollen/ §. zu dem vnd insonderheit. Arma tenenti omnia dat qui justa negat. Quod problema fortiùs arbitror praxiarcharum elisivo articulo, *Non oportere revangare mundum.* Qui enim ab imperio deficiunt, imperii hostes fiunt, *l.14.ff.ex quib. caus.major.l.3.§.fin.ff.ad l.Corn.de sicar. Bartol.l. hostes.n.15.ff. de captiv. Zoannet. de Rom. imper.n.85. Rosenthal.cap.10. concl.35.n.72.* Adversus hostem autem æterna autoritas esto.

CONCLUSIO IIX.

De posteriori ordine quia in grave imperii præjudicium cedit & singula fermè Comitia fatigat, rodam ungues ut eruam,

I. Quid sit exemptio?

II. An possint dari exemptionis causæ?

III. Quænam illæ?

IV. Quomodo articulatim probentur?

v. Et vicissim quomodo fiscus vindicias ire consuerit.

Dixi paucis, quomodo exterorum atrocitate imperii purpura lacerata sit. Præcipua dicendi seges jam nascitur, quo intestino scelere residuus pannus mutiletur. Dum enim privatis quisque commodis inhiat, liberasque provincias ab imperio eximere aut opprimere studet, verendum est, ne quod universis nullâ vi humanâ fieri posset, singulis propriâ culpâ contingat, ut se suosque prædæ alienæ lancinandos exponant, *veluti hoc graphice commemorat Goldastus in præfat. tom. 3. constit. imper. ad regem Anglum.* Optimi Imperatoris querelam audiamus, qui deplorat, Exemptiones increbrescere sanctumque imperium discerpi magno suffragiorum & subsidiorum, virorum & virium damno ac peste: Die *Exemptiones* wurden zu gar gemein / damit dem H. Reich an seinen gliedern / *session*, stimm / vermögen vnnd hülffen grosse zerrüttung vnnd abgang erfolgen thue / R. A. *anno* 1570. §. alß wir dann weiters. Ubi præjudicium imperio duplex ex exemptionum fonte scaturiens conjunxit. Primò, quòd augusta imperii celsitudo tritis illustrium fundorum invasionibus depressâ fœdè evilescat. *Zasius de feud. p. 9. Choppinus 1. de morib. Paris. tit. 2. n. fin. fol. 116.* Secundò, daß die anschläge abnemmen, quòd fiscus contra sui naturam tabescat, quo nil perniciosius, cùm neque quies gentium sine armis, neq; arma sine stipendiis, neq; hæc sine tributis haberi queant, *in Tacit. 4. historiar.* Unde Divi olim Augusti non modò decorum censuerunt, ne quid fiscus sentiret dispendii, *Nov. 27. c. 1. & 17. c. 1.* sed & impossibile judicârunt, ut sacris tributis velut nervis non illatis Resp. conservetur, *l. 1. §. 20. ff. de quæstion. Novell. 8. c. 10. Novell. 149. c. 21 Novell. 161. c. 2. Leo Novell. 52.* Hinc severa ista interdicta: Publicus ac noster inimicus diversis immunitatem dederat, *leg. 1. C. Theodos. lib. 11. tit. 11.* & alibi, Tabulariis flamma erit supplicium, si cujusquam ambitu immunitatem injustam profiteantur, *l. 1. C. de immun. nemin. conced.* Quàm aptis nostro instituto verbis, licet alio sensu, Iustinianus! Lædi Remp. exemptionum multitudine rem ipsam angustis admodum terminis concludente, ut paucissimi existant qui publica munia sustineant & agnoscant, *in præfat. Novell. 43.* Paucitatem hanc Cæsarea propositio postremis comitiis satis denudavit, Daß *anno* 1521. in Wormbs zu dem Römerzug angeschlagenen 4000. zu Roß vnnd 20000. zu Fuß nicht der halbe theil der zeit von den Ständen des Reichs richtig vertretten worden / *anno* 1613. 13. *Aug.* §. zum 4. Iure ergò singula comitia fatigat, quando de restauratione matriculæ tractatur, wie des Reichs *Matricul* widerumb an seinen entzogenen Gliedern / Landt vnd Leuten ergäntzet / vnd also die gemeine obligende bürden desto mehr erleichtert werdē möchten / R. A. *anno* 1541. §. vnd wiewol ihr. D. A. *anno* 71. § vñ wiewol, R. A. *anno* 70. §. als wir denn. *anno* 71. §. weiters. *anno* 76. §. solchem nach. *anno* 82. § 3. 51. 52. 56. *anno* 94. §. demnach wir auch zum 5. *&c.* Quibus verbis fructus restaurationis matriculæ attingitur, ut se imperii onera faciliora sint. Ratio à Iustiniano relicta: Quod in multitudinem dividitur, onus insensibile propemodum facit qui sustinent: quando autem per partes quidam se ceperunt albo eximere & occasiones quærere quomodo liberi efficerentur, hinc privata aucta, publica imminuta, resp. deniq; plena defectibus, plena injustitiâ effecta est, *præfat. Novell. 38. l. 1. C. de immun. nem. conced.* Media ad hunc

hunc finem duo proposita fuere. Primò, ut quidam quæsitores sacramento soluti in conventibus provincialibus sedulò discuterent, quænam sint istæ seculorum nube obliteratæ provinciæ, ubi sitæ & in cujus potestatem relapsæ, R.A. *anno* 44.§. damit nun disem. *anno* 48.§. als auch durch. *anno* 76.§.darumb setzen.*anno* 82.§.53.54.*anno* 94.§. zum ersten *&c.* Secundò, ut repertæ aut vindicentur & secundùm veteris census fidem in sua jura retrahantur, *juxta auream l.fin.C.ne rei dominicæ:* aut cum onere eximenti adjudicentur, R.A.*anno* 66.§.Wir setzen/ ordnen/ vnd wöllen, *anno* 48.§. vnnd als durch.*anno* 67.§.es sollen auch.*anno* 70.§. auff daß auch.*anno* 76.§.wenn nu auch in diser *&c.* Et meritò! Si enim exempti censum minui vellent, eximentes augeri nollēt, quò res reditura esset, ubi certum imperii detrimentum, incrementum aliundè nullum speraretur? R.A.*anno* 70.§.als wir dann. *quod nervosè tractat Ioh.Papon.lib.5.arrestor.tit.*11.*arrest.*10. Quo demum peracto moderatio ex æquo & bono juxta arbitrium boni viri permissa & promissa est, R.A.*anno* 1524.§. *item* wiewol. *anno* 41.§. vnd nach dem wir auff dem. *anno* 44.§.aber den Ständen.*anno* 48.§.dieweil aber.*&* §.wenn denn die.*an.*70.§. als wir denn.*anno* 76.§.zum dritten.*& seqq.* Æquitas nimirum jubet, ut diminuto territorio minuantur exactiones, & contrà, R.A. *anno* 41.§. vnnd wiewol jhr bitt. *l.2.C.de alluvion. l.1.2.3.C.sine cens. vel reliq.fund Iason l.& si contra.ff.de vulgari. Costa tract. de quota & rata, quæst.*103.*n.*7. *Mynsing.*3.*O.*34. *Gail.*1.*O.*21.*n.*14.18. *Cravet.cons.*195.*n.*6. Quemadmodum enim in provinciali jugatione collecta indicitur pro modo facultatum ad æs & librā, *l.3.C.de annon.l.8.C.de exact. trib. Bart. ad l.un. C. de superind. & l.1.n.26.C.de mulier Fachin.cons.*11.*n.*34.*vol.*1.*Rol.Valle cons.*66.*n.*11. *vol.*1. *Tapia in rubr.c.*4. *n.*43.*Fr.de Clapperiis cent.fisc.caus.*4.*q.*1.*n.*4. ita quoque in publicis his contributionibus proportione Geometricâ nihil justius esse potest, *Alph. Azevedo.lib.*9.*constit.Hisp.tit.*17.*leg.*1.*n.*31. Eamq; ob causam sollicitè Cæsar vetuit, ne quis ultra fas publicis tabulis census fiet, R.A. *anno* 48.§. dieweil aber.*l.fin.C.quemad.civil.mun.l.5.C.de censit.& peræq.l.1.C.de immun.nem. Denaisius tit.* 191.§.1. neve ejusdem rei causa bis concutiatur, R.A.*anno* 48.§.wenn auch ein.*& anno* 41.§.vnd nach dem etliche. Ne autem gangræna aut herpes exemptionis imposterum depasceret residuum corpus, salutare φάρμακον præscriptum est, ut contra eum qui se eximere vult jurisdictione imperii in Camerâ mandata sine clausula de non submittendo extraneo territorio ac persistendo in obedientiâ imperii decernantur, R.A. *anno* 1512.§. nemblich welche Stände.*Gilman.tom.*3.*rer.jud.fol.*209 §.6.7.*Guil. Scipio lib.*3. *decis.rot. Spir* 32. *Til.de Benign. pehtec.*2.*O.*27. Carolus V. idem antideà sanxerat, ut status superioritatem imperatoris, imperii & suam tuerentur, nemini externo se aut suos submitterent, antiquos imperii limites conservarent, attentanti resisterent & fiscum tempestivè ejus admonerent: *sub dato Bruxell.* 3.*Octob.anno* 1548. *Extat in Scipione* 4. *decis.*139. *Gilman tom.*3.*fol.*147.*Ruding.lib.*1.*observ.benign.cent.*2.*O.*25. Ordinum tam eximentium quàm exemptorum syllabum, prout editus est è Cancellaria Moguntina, si quis videre volet, vicatim exemplar inveniet: extatque ex parte typis exscriptus *part.*2.*sect.*2.*c.*3.*n.*1[illegible].*fol.*1084. *relat.Brunov.* Ubi jucundus expatiandi foret campus per historiarum Tempe, quando plerique (omnes enim spondere non audeo) exempti aut eximendi adhuc sub imperio, & quando quassari cœpti: sed formulam vereor, Hoc Age.

Conclusio IX.

Cap. I. *Est autem exemptio hæc nostra nihil aliud quàm vindicatio status ab immediatâ imperii subjectione.*

Æquivoca cùm definiri nequeant, *Panormit. in rubr. extr. de judic. Ripa de peste. n.1. Baldus ad l. nequicquam. ff. de offic. proconsul.* quum est ad vitandam nominum rerumque confusionem, *l. fin. C. de legit. tut.* explicare ambiguũ, ut quid velimus dicere, patescat, *Dd. in l. in ambig. ff. de reb. dub. Cagnolus ad l. 9. de R. I.* Sicuti ergò verbum eximendi suo sensu generale dicebat Pomponius *l. 4. ff. ne quis eum qui in jus:* sic non minùs exemptionis nomen, *teste Gilmanno tom. 2. symph. p. 1. vot. 5. n. 44. Knichen in Epops. sect. 7. n. 133.* In jure Canonico exemptio ecclesiastica est sacerdotibus indulta, quâ juridicis principum sedibus, tributis, captura, regimine, muneribus eximuntur, *de qua c. 1. de privil. in 6. c. si imperator. dist. 96. cau. 11. q. 1. l. 2. & 7. C. de episc. & cler. Novell. 123. Bellarm. tom. 1. cont. 5. c. 18. Franc. Suarez. lib. 4. & 5. de immun. eccles. Vasquius de succ. creat. §. 22. n. 58. lim. 17. Papon. lib. 1. arrest. tit. 5. & 6. Almay. de potest. eccl. c. 8. Tapia in l. 1. fin. p. 1. c. 6. de const. princ. Echinus in Enchirid. c. 213. Medina de restit. q. 15. Ioan. Lup. de libert. eccl. 1. p. q. 12. & p. 2. q. 11. Franc. de Clapperiis cent. fisc. caus. 42. q. 1. Marta tota part. 4. de jurisd. Covarruv. pp. qq. c. 11. n. 5. & cap. 31. 32. in reg. possessor. p. 2. in pr. n. 9. Choppinus 2. de doman. Franc. tit. 8. & lib. 1. de sacra polit. tit. 5. art. 7. 8. Nicol. Reusn. lib. 1. cons. 2. Fachin. cons. 55. 56. 57. vol. 1. Boër. decis. 69. Vinc. Grillenzonius cons. 2. cons. 40. cons. 71. &c.* Secundò, in jure Civili sæpiùs occurrit exemptio, velut immunitas à muneribus, oneribus, operis, collectis, *l. fin. §. 2. ff. de muner. & honor. tit. ff. de jur. immun. tit. ff. de immun. nem. conc. tit. ff. de vacat. mun. l. 1. C. de veteran. l. 2. C. de re milit. l. fin. C. de his qui non implet. tit. C. de muner. patrim. tit. C. de quib. mun. nemo. tit. C. de privil. dom. august. tit. C. de privil. cor. qui in sacr. Palat. milit. tit. C. de profess. & medic. &c.* sicuti in imperio Rom. multæ civitates præ aliis à tributis exemptæ & liberatæ sunt, *Rulandt de commiss. lib. 5. p. 2. c. 4. n. 41.* die da exempt vnd gefreyet seyn / *R. A. anno 51. §.* solche der ständt; item die freye vnd vnsteurbare güter haben / *R. A. anno 48. §.* deßgleichen seind auch. aut die in possessione vel q. libertatis seyen / *R. A. anno 57. §.* damit auch disc. *Anno 59. §.* vnd das mit gemeine. *anno 66. §.* wir setzen. *anno 76. §.* wenn auch in diser. *&c.* Etiam quibusdam data est exemptio ratione fori & certorum delictorum, *Car. Tapia ad l. fin. de constit. p. 1. c. 5. Roman. sing. 486. 513. Azeredo ad constit. Hisp. lib. 8. tit. 16. leg. 1. n. 117. & seqq. Denais. in assert. pag. 152.* In Francia vigent exemptionis privilegia, quæ vocantur Exemptiones ab appellatione, ubi Rex cognitioni controversiarum renunciavit, *si non à defaut de faire droict, ou de mauvais jugement, ou d'autre cas appertenant à la souveraineté du Roy,* nisi per causam negati juris, provocationis à sententia nulla, aut eximii casus Regiæ dignitatis, *Renat. Choppinus 2. de doman. tit. 8. n. 4. & lib. 1. de leg. Andium c. 67. 68. 69.* Cui simillima est in Constitutionibus imperii exemptio ordinum quorundam à Cameræ judicio, quâ subditi ad aliud tribunal quàm sui principis tracti, declinatoriâ fori se tuentur: *D. Dieterus concl. 205. Treutlerus 1. disp. 3. th. 12. lit. b. Zangerus de exception. c. 1. p. 2. n. 357.* quale privilegiũ

impe-

impetrârunt principes Electores Saxo & Brandeburgus, *Aur. Bulla tit. 11. Symph orem. lib. 6. c. 1. n. 6. copiosissimè Knichen tract. de non prov. Sax.* Bohemia, *Symphor. d. l. c. 1. §. 4. Goldastus tom. 1. constitut. fol. 350.* Austriaci, *Gilmann. t. 1. p. 2. tit. 11. vot. 6 & tom. 6. c. 2. n. 1. Rulands de commiss. p. 1. lib. 5. c. 3. n. 23.* Frisia *si fides habenda compil. Symph. tom. 3. fol. 36. & tom. 6. fol. 130. 142.* Lotharingus, *Symph. tom. 6. c. 2. §. 3. Til. de Benign. apostas. de imp. proc. observ. 4.* Burgundus, *Myns. 5. obs. : . Til. de Benig. dict. obs. 4. & cent. 1. obs. 64. exertè Goldast in* Reichs-satzungen, *& nervosè de iis omnibus Denaisius in adjert. jurisd. cam. imp. pag. 39.* quo Brabantia spectat, *Gilhusen in arb. judic. civ. c. 4. ram. 1. §. 13.* Trajectumque ad Mosam non ita pridem eodem fundamento Prætorii nostri judicio exemptum. *P. Divæus lib. 1. rer. Brabant. cap. 11. 13.* ut prætercam multas imperii urbes, *Gail. 1. O. 1. n. 20. Rodingus lib. 1 pand. cam. tit. 4. n. 13.* Cum quâ cognationem habet exemptio quibusdam indulta, ne ad Rotvvilensia rostra, Westphalica aut alia judicia obtorto collo trahantur, *R. A. anno 70. §* vnd nach dem vns fürkommen. *Bocerus de jurisd c. 7. n. 50. Gail. 1. O. 40. n. 5. Symph. t. 1. p. 2. fol. 246. & tom. 6. c. 3. §. 1. cap. 4. §. 12. Scipio lib. 4. decis. Spir. 128.* Hæ ut & aliæ adhuc innumeræ species instituto nostro ineptæ sunt, nec eas, ne arenam sine calce misceam, vel verbo quidem tangam. Illam unicam persequemur, quando princeps provinciam aut urbem libertate imperii nudatam suæ jurisdictioni subjicit & cohercere studet: *sicuti res nota, lites crebræ, verba finitionis perspicua: quam sumpsi ex Gail. 1. O. 21. Knichen in Epopsi, n. 142. M. Steph. de jurisd. p. 1. lib. 2. c. 3. n. 40. Rodingo 1. pand. cam. tit. 8. § 16. &c.* Quotquot enim in Orbe Romano sunt, ex constitutione Antonini cives Romani facti sunt, *l. 6. §. 11. ff. de excus. tut. l. 13. ff. de stat. hom. l. 33. ff. ad municip.* sed isto hodie discrimine, ut alii mediati, alii immediati æstimentur, *Menhsnerus tom. 2. lib. 1. decis. 8. n. 60.*

CONCLUSIO X.

Hanc ergò qui volentes contra imperium subeunt, nesciunt revera quàm injurii in suam & posteritatẽ & libertatẽ sient.

Vitium mortalitatis est prurire nova, ac nauseare præsentem, qualiscunque tandem sit, statum & conditionem: *vide quæ divinissimè scripsit Pierre Charon lib. 1. de la sagesse c. 38. 52.* Qui in libertate vivunt, regnum expetunt: qui in regno, libertatem. Turbulenta nimirum hominibus data ingenia sunt, qui plenam nec libertatem nec servitutem pati possunt. Ex horum numero eos censeo, qui ut publicum fiscum defraudent, ignobilẽ domicello suo stipem conferre gaudent: contrà, simul ac provinciali onere premuntur, inclamant libertatem stolidè amissam. Frustrà Phryges! Nam quâ fortunâ eximi se passi sint, reipsa experiuntur, dum libertatem sub sacro & mitissimo imperio cum æternâ servitute commutârunt, *Friderus lib. 2. de process. c. 67. n. 4. Schonborner 5. politic. c. 7. in fin.* Post jus nimirum amissum, sera pœnitentia, *ajebat Baldus c. 1. tit. quod juris post alien. feud. Curt. sen. cons. 26. n. 4.* Quâ ergo voce utar, quàm illâ Tiberii, *O homines ad servitutem natos & destinatos!* Quoniam primò splendorem amittunt: quantò enim

enim honoratiùs colla subdere principum principi, quàm minutulo cuipiam tyranno? nam primus titulus quem inferior dominus iis dat, est quòd appellet eos rusticos suos, *sicuti acerbo joco scripsit Rolandus à Valle consf.1.n.38.vol.1.* Secundò, sed & rem suam. Simul ac imperio pacis spes adfulget, immunitatis quoq; spes superest, Regimentsordn. *anno* 1500.*rubr.* Wo dem Reich glück zustünde. Sed macilenti isti semper egent famentque, nec mittit cutem nisi plena cruoris hirudo. Tertiò, etiam securitatem. Unde enim seditiones, nisi quòd princeps minor esset contemptior? unde persecutiones, nisi quòd esset imbecillior? *Cravetta consf.*963.*n.*17. Deniq; libertatem: dum clarissimas olim imperii urbes exterorum præsidio, militum coloniis, arcium molibus veluti servitutis compedibus & claustris contineri videmus. Quæ cùm ita sint, evellite serviles animo capillos, *uti doctè Plato in Alcibiade*, & imperium sequamini, cui servire summa libertas est: *Petrus Anton. de Petra de jure quæs. non tollend. c.*15.*n.*98.

CONCLUSIO XI.

Quod enim antiqua privilegia retinere confidant, immanè quantum spe & opinione suâ falsi sunt.

Quasdam urbes & status imperii olim fuisse, non esse, notissimum est, postquam relapsæ volentes ..olentes in arbitrium potentioris. quæritur ergò, nullum'ne vestigium retineant primævæ libertatis? Et certè, licèt videri posset manere subditorū jura, præsertim si unionis formula sic actum, *per l.2. C. de divers. præd. lib.*11. *l. municeps. ff. ad municip. Choppinus* 1. *doman.* 6. *n.*19. *Castrensis consf.*307.*lib.*2. *Angelus consf.*351. *Alexand. consf.*32.*n.*10.*lib.*5. *Cacheranus decis.* 139. veluti Carolus 4. Hamburgum comitibus parere jussit salvâ libertate quam ab imperiali culmine promeruerat, *Krantzius* 10. *Saxoniæ c.*2. tamen cùm privilegia concessa intelligantur, rebus sic stantibus, metuendum est ne redactâ sub Principis potestatem Rep. ejus foro & rostris uti cogatur: *vide quæ ubertim in utramque partem scripsit Covarruv. pp.*99.*c.*37.*n.*7. (Quod ne temerè & sinę fructu dictum videatur, præcavebo infrà *conclus.* 35.) Quamvis causæ jam pendentes non obstante superveniēte exemptione, in cœpto semel judicio expediantur, *per l.*19.*ff. de jurisd. l.*7. *ff. de judiciis. l. fin. §.*1. *C. de in jus voc. l. fin. C. de veteran. Mindanus* 3. *de cont. caus. c.*5.*n.*6. *Cujacius lib.*13. *observ.* 11. Nec nos ab opinione deturbet, quòd deprehendimus civitates quasdam exemptas adhuc directò provocare ad Cameram, *Gilmannus tom.*3.*fol.*75. qua hoc obtinent non tàm ratione antiquæ libertatis, quàm ratione præscriptionis, quod forsan in initio status eximens paulatim (Tiberii vafrities hæc erat) Principem egerit, nihilq; de vetere judicii formâ immutando liberiora novitiis hospitibus fræna reliquerit, *quod veluti arcanum dominationis instillat Clapmarius lib.*6. *arcan. c.*5. quâ novitate detersâ credibile est eas eandem cum reliquis municipiis fortunam luituras, non secùs ac inter domesticas olim gallinas solivaga perdix.

CON-

Conclusio XII.

Licèt verò multi prodiderint, fieri non posse, ut quis ab imperio eximatur, noſtro tamen ſenſu uſus ævi & exemplorum frequentia contrarium ſuadent. Cap. II.

Ut ſocietas humani generis conſiſteret, neceſſaria fuit conjunctio ſubditorum & imperantum. Quicunque igitur ultimum hoc regnorum majeſtatis providentiâ numinisque fato coaluiſſe conſiderant, fieri nō poſſe rentur, ut privato ſcelere aut contumaciâ nexus iſte diſſipetur, divinitusq; conſtitutum imperium vellicetur, *vide P.Friderum lib.2.de proceß.c.67.n.4.* Hinc nata communis iſta regula, Neminem ullo juris prætextu ab imperio eximi poſſe, *Aeneas Sylvius de ort. & autorit. imper.c.11. & 13. Andlo lib.2. de Rom.imp.c.8. Baldus l.2.ff.de operis libert. Tiraquell. de conſt.p.2.ampl.32.n.3. Cævallos q.46.n.6. Aegid.Boſſus tit.de privil. Covarr.pp.qq.c.4.n.1. Treutler 1. D. 3.th.7.lit.c. Marpurgenſ.conſ.7.n.18.vol.1. Zaſius conſ.16.n.12.lib.2. Bellamera deciſ.669. Cabedo deciſ.40.n.9.p.2.* Et adſtipulamur dummodo loquantur de exemptione, quæ univerſum imperii jugum (quod agnoviſſe olim omnes adverſariis præſtruo) excutit. *per c.imperialem, ibi, nulla temporis præſcr.de probib.feud.alien.per Fred. adde c.volumus.cauſ.11.q.1. M.Stephani lib.2.p.1.c.7. n.165. Daut. in hypotypoſ.ſect.3.n.3. Covarr. c.poſſeſſor. §.2.n.10. Til.de Benign. ſyns.2.dec.4.vot.2.n.17. Mandellus conſ.62.n.25.64.n.91. Decius conſ.307. G.Papa deciſ.416.n.7.* Omnimoda enim libertas & ſuprema jurisdictio in æternum præſcribi non poteſt, *per l.fin.C.ne rei domin.l.6.C.de oper.publ.l.6.C.de præſcr.30.annor. Bodinus lib.1.c.9.n.129.c.10.n.149. Acacius Enenkel lib.2.de privileg.c.5.n.68. Caleſatus de equeſt.dign.n.139. Purpuratus l.imperium.ff.de jurisd. Sixtin.1.regal.c.5.n.145. Roſenthal.5.concl.16.n.1. Aegid.Boß.tr.de fiſc.n.56 Gilman.tit.1.p.2.tit.11.vot.5.n.17.& tom.2.p.1.vot.8.n.24. Marc.Mantua lib.1. loc.com.c.1?. Baldus de præſcr.2.p.5.p.q.2.& 115. Molinæus in conſ.Pariſ.tit.1.§.3. gl.4. Parladorius lib.2.rer.quotid.c.1.n.15. Papon lib.5.tit.10.arreſt.11. Prucman. conſ.27.n.13.lib.1. Roman.conſ.371. Natta conſ.179.n.24.636.n.51.640.n.16. Cabedo deciſ.33.n.2.p.2. G.Papa deciſ.416.n.1.& ibi Ferrerius.* Veruntamē quia in præſenti cauſa exemptio intelligitur ſalvâ ſupremâ jurisdictione Cæſaris, provinciaque exempta manet pars eximentis ſtatus ſub imperii fide, tolerabilis quodammodo eſt, nec cum adeò magnâ devotionis publicæ fraude conjuncta, *Gilman.t.1.p.2.tit.11.vot.4.n.112.& tom.2.p.1.vot.7.n.?7.& vot.8. Bodinus 1.rep.c.9.n.125. Vaſquius 2.qq.illuſt.87.n.11.12. Natta conſ.640. n.16.& Reſponſ.4. Finarienſ.n.50.* citiùs enim res aliqualem diminutionem quàm univerſalem interitum patitur, *Corneus ad l.cùm quæſtio.C.de legatis.* Imago quædam ſimilis exemptionis in imperii quoque primordiis erat. Cùm Apameæ, inquit Plinius, vellem reditus cognoſcere, reſpondebant, Habuiſſe privilegium & vetuſtiſſimum morem arbitrio ſuo Rempub. adminiſtrandi: *lib.10.epiſt.47.* Ratio, quia Romani provincias vel æquo fœdere recipiebant vel vectigales & ſtipendiarias vel planè liberas efficiebāt. *Cæſar 5.bell.Gall. Aſconius ad or.in Piſ. Gellius 16.noctium c.13. Hotom. ad Cæſar.*

lib.1.gall.bell.c.10. Cùm enim unius regionis populi ac civitates, non eodem se modo adversus pop. Rom. gessissent, ideo nec eodem pacto omnes tractatæ sunt, verùm pro meritis leges acceperunt, *latè Rosinus lib.10. antiquit. Roman. cap.22.* Sic subacti Batavi mansêre collectis exempti & tributorum expertes, *Tacito teste lib.4. histor. & lib. de morib. Germ.* Sic Ilienses, *l. non tantum. §. Iliens. ff. de excus. Livius l.b.37.38. Tacitus 4. annal. Plinius 5. hist. c.30. Cujacius 10. O.5.* Cæsarienses, *l. ult. ff. de cens. Nov.103. Plinius 5. hist. c.13.* Achæi, *Plinius 4. histor. nat. c.12.* & innumeri alii quibus data immunitas, qui nihilominùs æquissimè imperio paruerunt, *Zoannettus n.162.* Proinde novum videri non debet quòd hodie commoda Cæsareæ jurisdictionis præscribantur, quia exemptio ista subalternum solummodo dominium mutilat, cæteras verò Cæsareæ autoritatis notas illustriores non abdicat, non enervat, *vide Nattam cons.640. n.16. ex Baldo in authent. quas actiones. q.3. C. de SS. eccles.*

Conclusio XIII.

Quòd verò Imperator pro suâ id autoritate hodie nõ possit, vel, ut mitiùs & molliùs loquar, non velit, cauta cum septemviris & excepta prohibent.

Quæ vis olim legis Regiæ, quæ potestas Augustorum veterum fuerit, ex oratione istâ in senatu orbis habitâ claret. *Ego ex omnibus mortalibus placui, qui in terris Deorum vice fungerer: ego vitæ necisq; gentium arbiter, qualem quisque sortem statumque habeat, in manu mea positum est: quas nationes funditus excindi, quas transportari, quibus libertatem dari, quibus eripi, quos reges mancipia fieri, quorumque capiti regium circundari decus oporteat, quæ ruant urbes, quæ oriantur, mea jurisdictio est. Extat in Seneca 1. de clementia cap.1.* Exinde cùm appareat Cæsares libera integrarum provinciarum habuisse commercia, dubium non est exemptioni hodiernæ locum esse potuisse: subsequensq; provinciarum divisio satis acclamat. In vetustissimis etiam multarum urbium privilegiis legimus, *Hanc urbem pro nobis & imperio duximus retinendã: Hanc urbem à nobis & imperio nullatenus separare, alienare, oppignorare promittimus: Hoc oppidum immediatè nobis & imperio reservare volumus, &c.* Et quâvis sacrilegium cuipiam videatur divinis hodie obviare beneficiis, *l.5. C. de divers. rescript. l.5. C. de paganis,* aut dubitare de ejus judicio, consilio, potentiâ, *l.3. C. de crimin. sacril. Cephalus cons.133. n.104. lib.1. Cravetta cons.241. n.3. & 296. n.3. Ruckerus inter Cantiuncul. cons.12. n.21. & 15. n.22.* tamen quia domanium coronæ dos regia est, *Papon lib.5. arrest. tit.10. Ayala lib.1. de jur. bell. c.6. n.9. P. Gregor. 3. rep. c 2. n.10. Gotofredus ad l. omnis. lit. n. C. de paganis & sacrif. A. Faber lib 3. C. tit.22. defin.11. n.4. Choppinus lib.2. de doman. tit.1. n.2.* & thamiaca bona sancta sanctorum sunt, ossibus cohærentia, coronæ annexa, extra marsupium principis posita, *sicuti familiarissimæ Dd. formulæ sunt ex c. intellecto, de jurejur. Hotoman. q.1. Par. de Puteo de syndic. c.1. n.13. Prucman. cons.13. n.9. vol.1. Mynsing. dec.12. resp.4. Bursatus cons.160. n.18. Menoch. consil.*

604.

604.n.15. *Cacheran. decis.* 139. *n.* 2. *Capicius decis.* 121. jam generale plebiscitum est, Principem summum in grave imperii præjudicium quicquam alienare, segregare, aut ab omni jurisdictione eximere nequaquam posse, *Mantica lib.* 13. *de tacit. conv. tit.* 17. *n.* 17. *Vasquius* 1. *illustr. q.* 4. *Knichen de non provoc. c.* 1. *n.* 14. *Longovall. in l. imperium, n.* 256. *ff. de jurisd. Molin. consuet. Paris. tit.* 1. §. 1. *gl.* 5. *n.* 53. *Alb. Gentilis* 3. *de jure bellic.* 22. *Acacius Enenkel* 2. *de privileg. c.* 5. *n.* 67. *Marta p.* 1. *c.* 29. *n.* 3. *Daus in hypotyp. sect.* 3. *n.* 3. *Tapia l. fin. p.* 2. *c.* 9. *n.* 33. *Tit. de Benign. synt.* 2. *dec.* 4. *vot.* 2. *n.* 12. & 26. *Gilman. t.* 1. *p.* 2. *vot.* 5. *n.* 20. 28. & *t.* 2. *p.* 1. *vot.* 8. ut non immeritò æquo & vero dissimilis videatur Constantini prodigalitas, etiam pueris hodie ridendâ fabellâ, *Dantes Aligher. lib.* 3. *de monarch. Kranz.* 2. *Saxon. c.* 1. *Contius* 2. *succis. lect. c.* 20. *Iohan. de Paris. tr. de potest. reg. c.* 22. *Eberhard. loc.* 41. *n.* 15. *Zoann. n.* 185. *Cusanus* 3. *concord. c.* 2. *Alciatus* 7. *parerg. cap.* 19. *Accursius gl. novel.* 6. *verb. conferens.* Idem de Venetorum, Florentinorum, aliorumque exemptione censeto. Cùm enim jura majestatis auro vænalia non sint, perspicuum est alienationes istas immodicas à successore revocari quâvis opportunitate posse, *Hippolyt à Collibus de princip. c.* 33. *Aegid. Boß. tit. de regal. n.* 34. *Bodinus* 1. *c.* 9. *n.* 125. *Goldastus in replic. pro imper. c.* 20. 31. 32. *Clapmarus* 5. *de arcan. c.* 12. 13. *Ferrariens. tit.* 4. *gl.* 20. *n.* 33. & *tit.* 30. *gl.* 7. *Valle cons.* 1. *n.* 97. & *cons.* 2. *n.* 95. *vol.* 1. *Iason cons.* 7. *lib.* 3. Multorum quoque vox est nundinationes istas reservatâ imperii superioritate & recognitione factas esse, *sicuti ex Fed. Scoto resp.* 28. *n.* 107. *lib.* 6. *Gerhard. de Roo lib.* 1. *annal. Austr. Iovio lib.* 29. *refert Knichen in velis. Apolog. n.* 45. Quomodo enim aliâs donando aut vendendo ea, ad quæ quærenda tenebantur, remittere potuissent? *Bartol. in proœm. instit. n.* 14. Nec alio nomine Caroli IV. Cæsaris cætera laudabilis, liberalitas labem contraxit, quàm quòd stolido stolidi filii adfectu captus, urbes & vectigalia imperii oppignoravit, *Iulius Pflug orat. de Rom. imp. Nauclerus gener.* 46. *anno* 1270. *Munsterus lib.* 3. *Cosmogr. in vita Caroli & Wencesl. ubi sparsim urbes alienatas recenset, quod ipsum doctè præstitit Nicol. Reusnerus lib.* 1. *de urbib. Rom. imper. fol.* 24. & *seq. quo tractatu eleganter disserit, quarum urbium recuperatio videatur impossibilis.* Ita ut à Maxim. I. imperii vitricus justo titulo nominatus sit, *Spigelius ad lib.* 5. *Ligurini. Erenberg de reg. subsid. c.* 5. *n.* 42. Cui incommodo ut iretur obviam, à septemviris jam astringuntur Cæsares, ut non modò abstineant à pignoratione fundorum imperialium, sed etiam revocent distractos, daß sie nichts hingeben/ verschreiben/ verpfenden/ versetzen/ oder in andere wege vereussern wöllen/ sondern sich auffs höchste bearbeiten das entkommene herzu zubringen. *In capitulatione.* §. zu dem vnd insonderheit. *Choppinus* 2. *doman. tit.* 1. *n.* 9. *Responsum* 4. *Finariense n.* 8. Sub hac alienatione initiò prohibita non erat infeudatio, *sicuti rectè distinguit ea Gilman. t.* 2. *p.* 1. *vot.* 8. *n.* 35. *Natta cons.* 636. *n.* 48. *Cacheran. cons.* 27. *n.* 12. Sed potiùs utpote salvo directo jure sacri imperii, licita æstimabatur, *Gail* 2. *O.* 58. *n.* 6. *Zoannett. n.* 169. *Petra de potest. princ. c.* 8. *n.* 26. *Cacher. cons.* 3. *n.* 6. *Alex. n.* 18. *vol.* 5. *Benignis synt.* 2. *dec.* 4. *vot.* 2. *n.* 28. *Mantica lib.* 13. *de tacit. convent. tit.* 17. *n.* 18. Eoque jure usi impp. augustissimi Ducatum Austriæ à tenuibus principiis ad invidendum illud fastigium prospero conatu evexerunt. Rodolphus enim primus comes Habspurgensis Austriam ab Ottocaro Bohem. rege velut imperii feudum morte Friderici ducis Austriæ sine masculâ sobole defuncti vindicavit, & sibi ipsi dedit, *vide Schardium de elect. orig. c.* 10. *Cajacium de feud. lib.* 1. *tit.* 1. *fol.* 660. cui (Austriam puto) consilio, uti ajunt, & consensu ordinum temporibus Friderici II. ple-

lib.1.gall.bell.c.10. Cùm enim unius regionis populi ac civitates, non eodem se modo adversus pop. Rom. gessissent, ideo nec eodem pacto omnes tractatæ sunt, verùm pro meritis leges acceperunt, *latè Rosinus lib.10. antiquit. Roman. cap.22.* Sic subacti Batavi mansère collectis exempti & tributorum expertes, *Tacito teste lib.4. histor. & lib. de morib. Germ.* Sic Ilienses, *l. non tantum. §. Iliens. ff de excus. Livius l b.37.38. Tacitus 4. annal. Plinius 5. hist. c.30. Cujacius 10. O. 5.* Cæsarienses, *l. ult. ff. de cens. Nov. 103. Plinius 5. hist. c.13.* Achæi, *Plinius 4. histor. nat. c.12.* & innumeri alii quibus data immunitas, qui nihilominùs æquissimè imperio paruerunt, *Zoannettus n.162.* Proinde novum videri non debet quod hodie commoda Cæsareæ jurisdictionis præscribantur, quia exemptio ista subalternum solummodo dominium mutilat, cæteras verò Cæsareæ autoritatis notas illustriores non abdicat, non enervat, *vide Nattam cons.640 n.16. ex Baldo in authent. quas actiones. q.3. C. de SS. eccles.*

Conclusio XIII.

Quòd verò Imperator pro suâ id autoritate hodie nō possit, vel, ut mitiùs & molliùs loquar, non velit, cauta cum septemviris & excepta prohibent.

Quæ vis olim legis Regiæ, quæ potestas Augustorum veterum fuerit, ex oratione istâ in senatu orbis habitâ claret. *Ego ex omnibus mortalibus placui, qui in terris Deorum vice fungerer: ego vitæ necisq; gentium arbiter, qualem quisque sortem statumque habeat, in manu mea positum est: quas nationes funditus excindi, quas transportari, quibus libertatem dari, quibus eripi, quos reges mancipia fieri, quorumque capiti regium circundari decus oporteat, quæ ruant urbes, quæ oriantur, mea jurisdictio est.* *Extat in Seneca 1. de clementia cap.1.* Exinde cùm appareat Cæsares libera integrarum provinciarum habuisse commercia, dubium non est exemptioni hodiernæ locum esse potuisse: subsequensq; provinciarum divisio satis acclamat. In vetustissimis etiam multarum urbium privilegiis legimus, *Hanc urbem pro nobis & imperio duximus retinendā: Hanc urbem à nobis & imperio nullatenus separare, alienare, oppignorare promittimus: Hoc oppidum immediatè nobis & imperio reservare volumus, &c.* Et quāvis sacrilegium cuipiam videatur divinis hodie obviare beneficiis, *l.5. C. de divers. rescript. l.5. C. de paganis,* aut dubitare de ejus judicio, consilio, potentiâ, *l.3. C. de crimin. sacril. Cephalus cons.133. n.104. lib.1. Cravetta cons.241. n.3. & 296. n.3. Ruckerus inter Cantiuncul. cons.12. n.21. & 15. n.22.* tamen quia domanium coronæ dos regia est, *Papon lib.5. arrest. tit.10. Ayala lib.1. de jur. bell. c.6. n.9. P. Gregor. 3. rep. c.2. n.10. Gotofredus ad l. omnis. lit. u. C. de paganis & sacrif. A. Faber lib.3. C. tit.22. defin.11. n.4. Choppinus lib.2. de doman. tit.1. n.2.* & thamiaca bona sancta sanctorum sunt, ossibus cohærentia, coronæ annexa, extra marsupium principis posita, *sicuti familiarissimæ Dd. formulæ sunt ex c. intellecto, de jurejur. Hotoman. q.1. Par. de Puteo de syndic. c.1. n.13. Prucman. cons.13. n.9. vol.1. Mynsing. dec.12. resp.4. Bursatus cons.160. n.18. Menoch. consil.* 604.

604.n.15. Cacheran. decis. 139. n. 2. Capicius decis. 121. jam generale plebiscitum est, Principem summum in grave imperii præjudicium quicquam alienare, segregare, aut ab omni jurisdictione eximere nequaquam posse, *Mantica lib. 13. de tacit. conv. tit. 17. n. 17. Vasquius 1. illust. q. 4. Knichen de non provoc. c. 1. n. 14. Longovall. in l. imperium. n. 256. ff. de jurisd. Molin. consuet. Paris. tit. 1. §. 1. gl. 5. n. 53. Alb. Gentilis 3. de jure bellic. 22. Acacius Enenkel 2. de privileg. c. 5. n. 67. Marta p. 1. c. 29. n. 3. Daut in hypotyp. sect. 3. n. 3. Tapia l. fin. p. 2. c. 9. n. 33. Tit. de Benign. synt. 2. dec. 4. vot. 2. n. 12. & 26. Gilman. t. 1. p. 2. vot. 5. n. 20. 28. & t. 2. p. 1. vot. 8.* ut non immeritò æquo & vero dissimilis videatur Constantini prodigalitas, etiam pueris hodie ridendâ fabellâ, *Dantes Aligher. lib. 3. de monarch. Kranz. 2. Saxon. c. 1. Contius 2. succis. lect. c. 20. Iohan. de Paris. tr. de potest. reg. c. 22. Eberhard. loc. 1. n. 15. Zoann. n. 185. Cujanus 3. concord. c. 2. Alciatus 7. parerg. cap. 19. Accursius gl. novel. 6. verb. conferens.* Idem de Venetorum, Florentinorum, aliorumque exemptione censeto. Cùm enim jura majestatis auro vænalia non sint, perspicuum est alienationes istas immodicas à successore revocari quâvis opportunitate posse, *Hippolyt à Collibus de princip. c. 33. Aegid. Boß. tit. de regal. n. 34. Bodinus 1. c. 9. n. 125. Goldastus in replic. pro imper. c. 20. 31. 32. Clapmarus 5. de arcan. c. 12. 13. Ferrariens. tit. 4. gl. 20. n. 33. & tit. 30. gl. 7. Valle cons. 1. n. 97. & cons. 2. n. 95. vol. 1. Iason cons. 7. lib. 3.* Multorum quoque vox est nundinationes istas reservatâ imperii superioritate & recognitione factas esse, *sicuti ex Fed. Scoto resp. 28. n. 107. lib. 6. Gerhard. de Roo lib. 1. annal. Austr. Iovio lib. 29. refert Knichen in velit. Apolog. n. 45.* Quomodo enim aliâs donando aut vendendo ea, ad quæ quærenda tenebantur, remittere potuissent? *Bartol. in proœm. instit. n. 14.* Nec alio nomine Caroli IV. Cæsaris cætera laudabilis, liberalitas labem contraxit, quàm quòd stolido stolidi filii adfectu captus, urbes & vectigalia imperii oppignoravit, *Iulius Pflug orat. de Rom. imp. Nanclerus gener. 46. anno 1270. Munsterus lib. 3. Cosmogr. in vita Caroli & Wencesl. ubi sparsim urbes alienatas recenset, quod ipsum doctè præstitit Nicol. Reusnerus lib. 1. de urbib. Rom. imper. fol. 24. & seq. quo tractatu eleganter disserit, quarum urbium recuperatio videatur impossibilis.* Ita ut à Maxim. I. imperii vitricus justo titulo nominatus sit, *Spigelius ad lib. 5. Ligurini. Erenberg de reg. subsid. c. 5. n. 42.* Cui incommodo ut iretur obviam, à septemviris jam astringuntur Cæsares, ut non modò abstineant à pignoratione fundorum imperialium, sed etiam revocent distractos, daß sie nichts hingeben/ verschreiben/ verpfenden/ versetzen/ oder in andere wege vereussern wollen/ sondern sich auffs höchste bearbeiten das entkommene herzu zubringen. *In capitulatione. §. zu dem vnd in sonderheit. Choppinus 2. doman. tit. 1. n. 9. Responsum 4. Finariense n. 8.* Sub hac alienatione initiò probibita non erat infeudatio, *sicuti rectè distinguit ea Gilman. t. 2. p. 1. vot. 8. n. 35. Natta cons. 636. n. 48. Cacheran. cons. 27. n. 12.* Sed potiùs utpote salvo directo jure sacri imperii, licita æstimabatur, *Gail 2. O. 58. n. 6. Zoannett. n. 169. Petra de potest. princ. c. 8. n. 26. Cacher. cons. 3. n. 6. Alex. n. 18. vol. 5. Benignis synt. 2. dec. 4. vot. 2. n. 28. Mantica lib. 13. de tacit. convent. tit. 17. n. 18.* Eoque jure usi impp. augustissimi Ducatum Austriæ à tenuibus principiis ad invidendum istud fastigium prospero conatu evexerunt. Rodolphus enim primus comes Habspurgensis Austriam ab Ottocaro Bohem. rege velut imperii feudum morte Friderici ducis Austriæ sine masculâ sobole defuncti vindicavit, & sibi ipsi dedit, *vide Schardinum de elect. orig. c. 10. Cajacinum de feud. lib. 1. tit. 1. fol. 660.* cui (Austriam puto) consilio, uti ajunt, & consensu ordinum temporibus Friderici II. ple-

nissima libertas velut cordi & clypeo Rom. imperii data scribitur, *anno* 1245. *Verba cõstitutionis extant in Goldasto tom. 1. constit. imperial. fol.* 302. *& seqq. Acacio Enenkel lib. 1. de privileg. c. 10. n. 10. & lib. 3. c. 20. n. 29. Munster. 3. Cosmog. c.* 399. recténe nec ne ultra privati hominis censuram est. Carinthiam itidem morte Henrici ducis ἀκεφαλῶν Ludovicus Cæsar Austriis concessit, frustrà repugnante Iohanne rege Bohemo, qui gener dicti Henrici. Igitur ne Iohannes planè exhæres esset, Tyrolum pro bolo devorat, quo (fatis sic volentibus) abeunte ad plures, Alberto Austrio etiam istud syrma accessit. Mediolanum Carolus V. suo filio, Geldriam Fridericus III. suo nepoti, Belgium Carolo audace cæso suo gnato, imperii jure donârunt. Veruntamen cùm largitionibus istis nimium glabresceret Aquila, communi tandem consilio provisum est, ut œconomia imperii strictioribus legibus arctaretur. Nam cùm olim de feudis vacantibus Cæsar pro arbitrio disponeret, *vigore Aureæ Bullæ tit. 7. circa finem:* hodie mutatâ formâ velut in Necessitatis æde sacramento recipit, se bona caduca prædiis imperii adscripturum pristinoque ærario connexurum, Ihr Maj wolle die ledig heimgefallene Lehen zu vnterhaltung des Reichs einziehen vnnd *incorporiren*, biß so lang dasselbe zu wesen vnd auffnemmen komme, *in capitulatione. §.* was auch für Lehen: *D. Dieterus concl. 122. Sleidanus lib. 1. Rosenthal. c. 10. concl. 11. n. 11. & concl. 38. n. 32. Choppinus 2. de doman. tit. 1. n. 9.* Sera nimirum, *&c.*

CONCLUSIO XIV.

Multò minùs ergo subditi ob dominantis sævitiam eximere se & ad effrenem libertatem proclamare debent.

Indomitum animal homo est, nullumque quod meliori arte gubernari velit. Eodem enim stercore, eodem etiam æthere orti omnes, cur nimiùm pro paucorum lubidine calcemur? Hinc per omnes humanæ societatis gradus vetita est sævitia, vetita est abusio potestatis. Patronus si clienti fraudem faceret, censoriâ notâ sacer esset, *Halicarnass. lib. 2. Cic. de Divinat.* In herili potestate invisa visa fuit Iovi sævitia domini, *Livio teste*, propterea q; servus sævitiâ, fame, obscenitate pressus vænire jussus est, *l. 1. & 2. ff. de his qui sui vel alieni. l. 1. §. 8. ff. de offic. præf. urb. l. 24. ff. soluto. l. 1. C. de emend. servor.* Pater etsi vitam quam filio dederat eripere quondam impunè poterat, *l. 11. ff. de liber. & posth. l. fin. C. de patr. potest.* postmodum tamen ob ferociam emancipare cogebatur. *l. fin. ff. si quis à patr. manum. l. 1. §. fin. ff. de lib. exhib. l. 5. ff. ad l. Pomp. de Parric. l. 10. C. de emend. propinq. l. 3. & 4. C. de patr. potest. l. si lenones. C. de episc. audient.* Præceptoris animorum parentis, *l. Aquilius. ff. de donation.* sævitia culpę adnumeratur. *l. 5. §. si magister l. 6. ff. ad Aquil. l. item quæritur. §. Iulianus. ff. locati. Masuardus concl.* 999. In matrimonii vinculo thorus propter asperitatem scinditur, nullo alioquin ense solvendus. *c. literas. ubi Panorm. restitut. spol. Bercholt cons. 16. Fachin. 42. vol. 1. Natta cons. 616. Decianus 26. vol. 4. Graveus lib. 1. concl. 17. consid. 3. Laurentius decis. Avin.* 131. Ipsis judicibus immodicè ferocientibus fræni temperies adhibita est, *l. 2. C. de custodia reorum.* Vasallus quoque ob violenta ludibria patronali

imperio

imperio ſolvitur, *Papon lib.13.tit.1.arr.13.21.& lib.23.tit.5.arr.4.Boſſius tit.de princ. n.57.Zoann.de dupl.venat.n.75.Benſt ad l.admonendi. n.1114. Choppinus 2. doman.tit.8.n.10. Ludov.Fachſ.conſ.1.n.20.Hartman.tit.54.O.43.Maſtrillus deciſ. 13.n.18. Vrſil. addit. ad Afflict. deciſ. 265. n. 17. Grammaticus deciſ. 104. n.13.* Quantò magis ergò ſubditi obſequio, fide ſacramentique vinclo liberabuntur, ſi Princeps conceſſo dominatu ad ſævitiam aut proterviam præpoſterè abutatur? *per c. ſcelus.2.q.1. Luc. de Penna l. ſi coloni. n.12. C. de agric. Bart.& Bald.ad l.2. ff. de his qui ſui. Friderus de proc.2.c.13. Mynſ.5. O.8.Gail.1. O.17. Mandoſius de inhibit.cap.103.104. H.Hartm. tit.54. O.43. Iac.de Ayello de jur.adhoæ n.23. A.Faber 3.C.tit.18.def.2.Alph. Moditius §. magiſtratuum. dub.5. Paris de Put. tit. de exceſ. imper.n.12.& de exceſ. reg.c.1. & 2. Azevedo lib.4.ad conſt.Hiſp.tit.15.leg.6.n.5. & lib.6.tit.4. leg.22.n.8. Petra de jur. quæſ.c.8.n.76. Huſanus de propr. hom.c.8.n.27.28. Lud. Rom. conſ.523. Marpurg. conſ.8.n.113. vol.3. Curt.jun.conſ.137.n.2.p.2.Crav.conſ.597.n.3.Boerius deciſ.55.304. G Papa deciſ.62. Afflict.deciſ.265.n.72. Cabedo deciſ.8.n.1.p.2.* Unde laudabile Pariſianæ Curiæ edictum *Le Seigneur qui abuſe de ſa juſtice, en doit eſtre privé*, Abutens imperio, privator: *Papon lib.13.arreſt.tit.2.arr.5. & lib.23. tit.5. arr.1.2. Ioh.Gallus quæſt.340. Choppinus 2. de doman.tit.8.art.10. Charondas lib.2 reſp.* 17. Ratio & vox gentium, Salus Populi ſuprema lex eſto. Non enim populus eſt propter Principem, ſed Princeps propter populum, ejusque utilitatem: *cap. ecce. c.1.q.1. Cic.1.offic. Ariſt.3.polit.11. Celſ. Mancinus lib.4.de jur.princip. Lud.Molina tom.3.p.1.de trib.diſp.667.n.1. Heigius lib.1.q.19. Garſia de expenſis.c.21.n.32.Par.de Puteo de exceſſ. Baron.c.1.n.21. Molinæus conſu. Pariſ.tit.1.§.2.gl.3.Vaſquius 1.qq.c.82.n.2.* Princeps eſt factus propter bonum, non ut obſit, ſed ut proſit, *Alph. Modit.§.magiſt. dub.1.n.5.* malumque in principe non poteſtas, ſed tempeſtas eſt, *Vaſquius 1. contr. c.1. n.20. lib. 2. c.51.n.65.* Princeps paſtor eſt qui pro grege excubet, *H.Albanus de pot.Pap. p.1.n.43.Mod.Piſtor. conſ.9.n.10.lib.2.* pater communis eſt qui filios placido ſinu foveat, *Bald.conſ.410. n.5. lib.5. Natta conſ.445.n.6.Cravett. conſ.933. n.25.* velut Deus in terris eſt, *Budæus l.princeps. ff. de LL. Boerius tr.de auctorit. magn. conſil. n.128.* cui nihil magis proprium quàm humanitas per quam ſola Dei imitatio ſervatur. *l.fin. C.de donat.int. vir. Moditius §.principum. dub. 1.n.11.* Deumque habiturus eſt tanto magis benignum & propitium quò diligentiùs ſubditos illæſos præſtat, *Novella 149.in præf.* Cùm ergò Principi legem nemo rogare auderet, Deus & Natura ſanciebant, Imperia juſta ſunto? Hæc Themis, hæc Nemeſis eſt, quam cuilibet terreno Iovi adſidere volebant Poëtæ. Hoc frænum, hoc vinculum, quo turgida ſummæ fortunæ vela contrahi debent. Sed ut rem tangam: Si legitimus Princeps ſui oblitus tractat truculenter ſubditos, quis eos eximet, quis ſervitute eripiet? libertatiſne janua patebit, ut non ſolùm ipſi ſponte exire, ſed & Tyrannio promiſcuâ manu perire poſſit? *ſicuti furiali dogmate vociferati ſunt Mariana 1. de reg. inſtit. c.6. Bonarſcius in amphit.hon. Boucher. de juſta Hen.3.abdic. Saliſberienſ.in polycrat.lib.8.c.19.20.* Apage peſtem! Non enim rex poſtulatur ut medicus cujus imperia durant quamdiu placet ægroto, Qua de re verè Imperatoria Valeriani verba ad Prætorianos: *Vt me ad imperium eligeretis, in veſtra erat poteſtate: ſed poſtquam electus,* » *quod petitis, in meo arbitrio eſt, non alieno: pareatis: ego quæ facienda reſtant, ru-* » *minabo: Sozomenus 6.hiſt. eccl.c.6. Nicephorus 11. hiſtor.c.1.* Innuit nimirum, » ſubditos quidem immittere in poſſeſſionem, dejicere vero rurſus pro lu-

bidine dominum non posse, *Corsetus de potest. reg.* 3. *Q.* 3. *Molinæus consu. Paris. tit.* 1. §. 51. *gl.* 1. *n* 13. *Tiraq. de const. poss. p.* 2. *ampl.* 34. *n.* 5. eisq; propriâ se subtrahere autoritate suique furtum facere non licere: *per l.* 1. *C. de serv. fug. Barbosa p.* 2. *rub. n.* 2. *ff. solut. matrim. Mouitius §. plebisc. dub.* 100. Quid ergo? Si Clodius ad tribunal, Verres ad præturam, Catilina ad cõsulatum, Phalaris ad sceptrũ, licebitne viro forti esse tam degeneri ut æquis oculis patriæ calamitatem intueatur? Ut injuriam avertas, jus publicum invoca & potestate superiori præditum adito qui vim pati prohibesit, *l.* 13 *&* 23. *ff. quod metus causa*, hoc est, conquerãtur subditi & supremi principis opem implorent, *P. Gregor.* 26. *de Rep. c.* 7. *n.* 19. *Faber* 3. *C. tit* 18. *def.* 2. *Zoann. n.* 110. *Mynf.* 5. *O.* 8. *n.* 4. *Peregrin. conf.* 1. *n.* 44. *Fr. Marc. decis.* 474. *n.* 1. *p.* 2. Simulac enim (remediis lenioribus frustrà tentatis) banni pœna pronũciatur, hostis imperii fit amittitq; omnia quæ juris civilis. *Gail* 2. *p. p. c.* 12. 15. *Zangerus de exc. p.* 2. *c.* 8. *n.* 17. *Mynf.* 1. *O.* 90. *&* 3. *O.* 30. *Scipio decis. rot. Spir.* 176. *Menoch. conf.* 99. *n.* 190. *Til. de Benig. in aspoj. synd. obs. pr.* 39. *n.* 2. In imperio nostro Cæsarem habes, Cameram habes, status imperii habes, ubi plangas, *Mynf.* 5. *O.* 8. *n.* 12. *Gail* 1. *O.* 17. *H. Hartm. tit.* 54. *obs.* 43. Horum sola autoritas est, ut non modò à principum subalternorum imperio subditos eximere, *Mynsing.* 3. *O.* 99. *n.* 3. *Vasquius* 1. *illustr. c.* 8. *n.* 18. sed & si opus, planè Dionysios expellere, Nerones more majorum plectere, Wenceslaos augustalibus infulis exuere possint: *vide Daut. de testam. l.* 3. *n.* 2. *lit. b. fol.* 398. *Ayalam* 1. *de jur. bell. c.* 7. *Grotium de antiq. Bat. c.* 7. *Frossardum lib.* 4. *c. ult. Avent.* 7. *annal. lun. Celtam de jur. mag. q.* 5. *&* 6. *in vindic. q.* 2. *&* 3. *Choppinum* 2. *de ll. Andium c. ult. in fin. P. Gregor. lib.* 6. *synt. c.* 20. *n.* 4. *Capycium decis.* 69. *n.* 37. *Husanum tract. de homin. propr. c.* 8. *n.* 38. Sic jure Timoleon fratri Tyranno manus non abstinuit, nec Nero matri Agrippinæ: *an verò rex in regem, princeps in principem capitis supplicium constituere possit, vide sapientissimo & sine pari discursu inter nobilem Gallum & Anglum de cæde Mariæ Stuardæ lib.* 2. *hist. des derniers troubl. in fin. Amiratum lib.* 7. *disc.* 17. *D. Dieterum concl.* 216. Vos verò privatim subditos ad mitia consilia voco & aureum patientiæ numen, quod non nisi seditionum furiæ conculcant. Cogitate sacra ista capita à Deo esse nec profanâ manu immolanda, *vide A. Gentilem lib. de injust. semper vi adv. reg. Scip. Gentilem* 2. *de conjur. pag.* 219. *Bodin.* 2. *rep. c.* 5. *n.* 212. *Gregor.* 26. *rep. c.* 7. *Schonborn.* 2. *polit. c.* 40. *Lipsium* 1. *polit. Casum* 4. *sph. civit. c.* 10. *Frenberg de regn. subs. c.* 11. *M. de la Noue disc.* 10. *opin.* 3. *Barclayum cont. monarchom. lib.* 6. *cap.* 22. 24. *& fusissimè Monf. Roussel in antimariana c.* 13. 14. 15. 16. *&c.* Cogitate Principis vocem cœli vocem esse nec ejus decreta, modo non palam improba, improbanda, *Novella* 105. *cap.* 2. *in fin. cap.* 92. 97. 98. 101. *causa* 11. *q.* 3. *Plato in apol. Socr. Livius lib.* 39. *Iosephus* 18. *antiquit. c.* 11. *Althusius lib.* 2. *civil. conv. pag.* 276. *Parladorius* 2. *rer. quotid. c. fin. p.* 1. *§.* 7. *n.* 7. *Marta p.* 1. *c.* 8. *n.* 13. *Azevedo lib.* 8. *cõst. Hisp. tit.* 5. *leg.* 1. *n.* 10. Cogitate igneas heroum mentes à Deo in possessionem missas, nec vestro arbitratu expellendas: *per l.* 1. *C. de serv. fugit. Novell.* 82. *cap.* 4. *Alberic. ad l. bene C. de quadrien. præscr. Vasqu. præf. qq. ill. n.* 112. 113. *Curt. jun. conf.* 174. *n.* 38. *Bodinus* 2. *rep. c.* 5. *n.* 212. *ubi Martinum Lutherum eruditissimum Theologum vocat, quòd Germanorum principes ab armis contra Cæsarem susceptis dehortatus fuerit.* Fer ergò, quisquis es, tempestatem istam ac imbrem: & ut melior aura adspiret, cœlum implora. Quod ne sic quidem emendatur, ad novercæ tumulum luge: & ut isti Tiberio non nisi apud inferos locus sit, Deos obtestare, *Romanorum exemplo apud Sueton. in Tiber. c. penult.*

pennlt. Interim solum verte; unicumq; levamen mali, absentiam à malo cense: *γῆν πρὸ γῆς, Cic.4.fam.2.Lipsius 1.const.1.Seneca epist.57. Erenberg de subsid.c.*11 In patriâ enim degit, quisquis cum Diis suis exulat. Durum quidem hoc: sed lex ita scripta, *cum Vlpiano l.12.§.1.ff.qui & à quib.manum.*

Conclusio XV.

Sed, esto, durabitne sub Tyranno huiusmodi arrepta vel erepta exemptio?

Marcus Tullius scemma πολιτικώτατον vocat, sit'ne veniendum in consilium Tyranni, si de re bona deliberaturus sit, *lib.*10.*ad Atticum epist.*1. Non solum enim incertum quid decreturus: sed & anceps, num successor id ratum habiturus. Gellius concludit, *Si bonum induxerit, boni sententia maneat, turpis autor mutetur.* Nil usitatius, ait Tullius, quàm Tyrannorum acta valere, eorum tamen interfectores in cœlo collocari, 14. *ad Atticum* 16. *vide Dd.ad l.decernimus.C.de SS.eccl.Gilkenius de præscr.p.2.memb.1.c.7.n.59. M.de Afflict. decis.77. Casp.Guil.Scipio 2.decis.cam. imp.*210. In Codice Theodosii legimus: Quæ Tyrannus contra jus rescripsit, non valere præcipimus legitimis ejus rescriptis minimè impugnandis, *l.3.5.6.9.tit.14.lib.15. Acacius Enenckel lib.1.de privil.c.4.n.32. Bartol.de tyrann.n.23.24. Laudensis de princip. q.64. Bodinus lib.2.c.5.n.214. Ægid.Bossius tit.de Principe, num.39.43.52.* Sic falsi prætoris auspicio gesta, rata habita fuêre; *l. Barbarius, ubi Zas.n.5.ff.de off.præt.Hotomann.ill.q.17.Contius lib.1.disp.c.2.Dant.de testam.n.151. Cujacius 18.observ.33.* Pacis & otii causâ Cæsaris acta, quibus perpetuum in liberâ Rep. dominatum acquisierat, servata sunt, *suasore Marco Cicerone 1. Philipp.* Et contrà in imperio omnia Wenceslai rescripta & privilegia antiquata. *Mynsing.2.decad.cons.19.n.6 quod confirmat Laurentius Sylvanus quæst.1.de recogn.feud.n.54 ubi generatim de Imp.deposito loquitur.* Anceps ergò dubiumq;, dixi, horum robur. Rem tamen ut finiam; Si libertatem & privilegia contra jus extorserit, restitutionis beneficio pars læsa lætabitur; *Salicetus ad l. respublica.C. ex quib. caus.maj. Balbus de præs.3.p.5.p.q.2. Cepolla de serv.urb. præd.c.22.n.3.Ferrariensis libell.actionis confess. verbo, plenum.n.11. Reusnerus lib. 2.consil.*12.& ut Paulus ait, Necessitate rerum impeditis subvenietur, *l.16. ff.ex quib.caus.major:* non solùm licèt non contradixerint: quoniam tacito consensu non approbatur vis Tyranni, cui resisti non potest; *arg. c.cùm dilectus.de relig. Natta consil.493.n.9. P.Gerhard.sing.38.* sed etiam licèt pacti quodammodo fuerint, çùm ad populationem & prædam avertendam impunè fidelitas tyranno promittatur: *Nevizanus inter cons. Bruni cons.12. n.* 123. *Natta cons.* 636. *n.*1. nec tamen interea in urbe pressâ per vim suam quicquã acquirit juris, aut jurisdictionis, quia per vim: *Petra de fideicomm. q.12.n.240.251.T.Michaelis conc.66.Alexand:cons.94.vol.5.Ferrariens.tit.30.gl. 7.n.17.Til.de Benign.pract.obs.15.& 47.Cas.Guil.Scipio lib.2.decis.rot. Spir.*207. 210. Hinc lex publica: Qui sub tyrannis ingenuitatẽ amiserunt, restituantur: *l.1.tit.6.lib.5.C.Theodos.l.4.C. de ingen.manum. Cujacius 3.observ.19. Borellus dè compromiss.§.1.gl.1.n.43.* Græciæ ocellus Athenæ quotiens à pluribus tyrannis insessæ, libertatem postliminiò reciperarunt? ut de Spartâ, Corintho, nil dicam. Æquum certè erat eritque ut pristinæ formæ reddatur civitas, juraque medio tempore tyrannis parta convellantur. Cur hæc dixerim,

xerim,

☙

xerim; lugubria in imperio exempla me permovent, quæ animosior, si vult, ventilet, & ad exemptionem nostram aptet.

CONCLUSIO XVI.

Idem judicii tulero de urbe aliò translatâ, aratrúmve immerenter passâ.

Cùm Urbe à Senonibus captâ domicilium gentium, arx nationum, lumen imperii animam ageret, Vejos iturie bat gens Romula. Et migrassent nisi Furii Camilli oratione retracti, *ne Iovis pulvinaria, ancilia, æternos Vestæ ignes, Gradivum patrem, Terminum, Iuventam, antiquiora urbis origine sacra, & cum iis libertatem desertum irent. Extat oratio ardoris & spirituum plenissima in Livio 5. V.C.* Ex quorum verborum consultò quæritur, Desertâ aut translatâ aliorsum imperii urbe, an privilegia imperii retineat, secumque velut raptos ex hoste penates abducat? Quemadmodum junctim profugis deserta urbs privilegia perdit, *P. Faber lib. 1. semestrium 8. Pruckman. c. ult. n. 18. rubr. de regal.* sic junctim novam sedem alibi figentibus, privilegia recuperantur & q. reviviscunt, *l. sicut municipem. §. 2. ff. quod cujus. univ. nom. gl. in l. usufr. ff. quibus mod. usufr. amitt. Rulandt de commiss. lib. 2. p. 4. c. 2. n. 24. Alph. Moditius §. principum placita. dub. 237. Car. Tapia l. fin. p. 2. c. 4. n. 25. Alex. consil. 43. n. 2. vol. 1.* Idem de urbe sine culpâ populi depopulatâ. A' tyranno enim, hoste, aliâve calamitate eversâ, si vitam & spiritum recipit, redit unà in priscam privilegiorum possessionem. *Gail. 1. O. 61. Moditius. §. plebiscitum. dub. 77. n. 6. Pruckman. § soluta. c. 6. n. 20. Hotoman. ill. q. 5. Ioh. Maur. de restit. in integ. c. 404. Sfort. Oddo 2. q. 1. art. 2. Sixtinus 1. regal. c. 6. n. 45. Rosenthal. de feud. cap. 10. concl. 4. n. 14. lit. P. Alexand. cons. 193. n. 7. vol. 3. Laurent. decis. Avin. 128. n. 22.* Secus si suâ noxâ: *de quo infrà concl. seq. & 38.*

CONCLUSIO XVII.

CAP. III.

Ad veras exemptionis causas venio, quarum licèt promiscuæ, præcipuæ tamen sunt principum mortalitas, merita publica, demum præscriptionis vetustas.

Ut rerum omnium, sic & regnorum sua mortalitas est; provinciæque velut pilæ datatim de manu in manum propelluntur. Quis cum Manilio, numeret

——————eversas urbes regumque ruinas?
Inque rogo Cræsum, Priamumque in litore truncum?

Omnis ævi fata testantur, inclytas familias planè pessum iisse, ac stemma nomenque avitum tumulis & æternæ nocti intulisse: *vide Iul. Scaligerum in admirando poëmate de regnor. eversion.* ita ut hæc non minima causa sit, quòd multi status imperio avulsi, provinciæ exemptæ, regiones aliorum domi-

dominiis intextæ sint, nec suce, nec viatico investigandæ. Volve, sodes, vetera imperii scrinia, subscriptiones cassas perlege, reperies actutum stemmata & nomina non magis jam cognita quam Faunorum & Aborigenū genealogiam. Cæsar ipse comprobat, *Daß etliche Stände in deß H. Reichs anschlägen befundē/ aber unbewust wer dieselben oder welcher ende sie zu findē/ R.A. anno 48. §. als auch durch die.* Præter communem hanc sortem necessitatemque ineluctabilem, promiscua statuum facinora exemptionem sæpè procreārunt, prout sc. bene vel male de Imperio promeruere. Quemadmodum olim exemptio à pensitationibus publicis ob præmium bene navatæ operæ concedebatur, *l. cum navarchorum. C. de navicularis. Romanus ad l. si vero. §. de viro. ff. sol. mat. fallent. 48. Cujacius lib. 10. obs. 35. Garsia de donat. remun. n. 36. Barbat. cons. 11. & 44. lib. 2.* sic ob præclara merita libertas amplior quibusdam indulta est, *latè Rosinus lib. 10. antiquitat. Roman. cap. 22. quales exemptiones per privilegia probandas deduxit Parisius cons. 22. n. 7. vol. 4.* Ex quo fonte gratiam uberiorem nactos principes finitimos Pannonas, Francos, Iberos, Sarmatas, Britannos, Cimbros, ac imperatoris nutu reges constitutos & à communi ordine exemptos multi interpretum arbitrantur, *ut P. Friderus lib. 2. de processs. cam. cap. 67. n. 4. aliique.* nec desunt scriptores numero quàm plurimi, autoritate gravissimi, qui urbes maritimas (quas Anseaticas vocant) exemptionem & immunitatem partim recepisse, partim retinuisse scribunt: quòd ferarum gentium incursiones strenuâ manu velut obice & repagulo stitissent, *de quarum ortu & incremento vide Chytræum lib. 23. Saxon. Thuanum lib. 5. hist. Polyd. Virg. lib. 16. hist. Angl. Erenberg de fœder. c. 2. n. 44. M. Stephani lib. 2. jurisd. p. 2. c. 3 Choppinum lib. 1. de domanio tit. 11. n. 22. conf. Krantz. lib. 2. Saxon. c. 22. 23. Helmoldum lib. 1. Chron. cap. 3.* E contrario, Uti missione ignominiosâ exautorabantur quandoq; legiones integræ, *l. 2. §. 2. ff. de his qui not. inf. l. 13. §. 3. ff. de re milit. l. testamenta. ff. de milit. test. Hirtius lib. 1. bell. Afric. Tacitus lib. 1. annal. & 2. hist. Dio lib. 42. Lamprid. in Sever. Sueton. in Iul. c. 70. Brissonius 2. select. antiq. 5. Cujacius ad l. 8. ff. de excusat. P. Faber 1. semest. c. 17. Freherus lib. 3. de infamia. cap. 15. n. 14. Acacius Enenkel lib. unic. de priv. veteran. n. 7. Lipsius de milit. Rom. passim:* sic multi per infamiam ex matriculâ imperii, numeroque statuum propter scelus, rebellionem aut perfidiam, etiam ob religionem nondum acto seculo (heu piam, sed infelicem quarundam *Constantiam*, de quâ Sleid. 21.) delentur & exterminantur; *Gail. 1. O 21. n. 21. P. Friderus lib. 2. de process. cam. c. 67. num. 4.* Hinc vidimus urbes proscriptas, damnatas, vomere pressas, privilegia honoremque quemlibet perditum iisse, *l. si ususf. civ. ff. quib. mod. ususf. Gomesius 3. var. resol. c. 1. n. 53. Hotom. qq. ill. 5. Farinacius pract. crimin. lib. 1. tit. 3. q. 24. n. 107. & seqq. C. Tapia p. 2. c. 4. n. 28. ad l. fin. de const. Gail. 2. O. 61. & 2. p. p. c. 9. n. 29. Rulandt de commiss. p. 2. lib. 2. c. 2. n. 24. Sixtin. 2. regal. c. 13. Reusn. tom. 2. cons. 12. Cacheran. decis. 90. latissimè Menoch. de arbitr. jud. lib. 2. cent. 6. cas. 498. num. 25.* De aliis exemptionum causis animi non angar, quandoquidem unica fermè præscriptio in processu fiscali jam attenditur, & ob id longiore verborum luce illustranda. Cùm enim non ita pridem in celebri exemptionis causâ omnes rationes rejicerentur, sola præscriptionis exceptio, velut relevans ad probandum reservata fuit, *in causa exempt. fisci contra Holsatum & Hamb. referente Scipione lib. 4. decis. 126.* Non repetam autem arduam Dd. controversiam, An contra imperium præscribi possit, *de qua latè Mandellus cons. 62. n. 35. cons. 64. n. 91.* quandoquidem alia ratio, alia interpretatio est,

quando de exemptione omnimoda actitatur, veluti rem thesi duodecima exegi. Noster labor hic iste: Quando & quomodo quis possit præscribere, ut imperatori immediatè non solvat, non subsit, sed alteri: quòd fieri solere in confesso habemus, *sicuti ex professo discussit Meichsnerus decis.61. n.71.72.lib.3. Cravetta de antiquit. temp.p.4.§. materia n.74. Oldradus cons.172. 244. Mastrillus decis.114.n.20.* Etenim Cæsar ipse mandat, Daß das Cammergericht erkenne/ ob ein Standt billich außgezogen / vnd wider des Reichs anschläge *præscribiret: R.A.anno* 48.§.vnd soll vnser Kays.Kamm. *&* §. wann auch. *Symphorema tom.1.part.2.tit.11.vot.4.n.58.&c.* Veruntamen cùm non sufficiat promiscua præscriptio, quando de mutatione status & sic de maximo præjudicio agitur, *Tomasus de collectis.§.ex actis.n.28. Balbus de præscr.2.p.3. p.q.10.n.34. G.Papa decis.416. Husanus tr.de propr. homin.c.ult.n.43.* strictiùs perscrutandum, quale tempus contra imperium desideretur. Prisco sanè ævo sicuti omnes actiones fiscales 30. aut 40. annorum spacio tollebãtur, *l.omnes.l. cùm notissimi. C.de præscr.30.annor. Peregrinus de jur.fisc. lib. 6. tit.8. Masverius in pract.tit.22.n.2. Cujacius de præscr.cap.28.& 31.Balbus de præscr.2. p.5.p.in princ.Boër.decis.264.n.21.* ita quoque exemptiones à solutionibus contra principem aut fiscum iisdem annis, *Bartol.l.licitatio.§.cãrum.ff.de publican.Ferrariens.tit.38.gl.7.n.25.Vasquius 2.illust.64.n.5. Covarruv.1.var. resol. c.17.n.10.Parisius cons.25.n.27.vol.1.Laurent.Sylv.cons.57.n.34.Craves.cons.111. n.10.Corneus cons.268.n.19.vol.4.Natta cons.301.in fin.Mynsing.cons.1.num.54. dec.15.* Ob præsentem imperii usum sancitum, ne præscriptio procederet, nisi memoriam omnem excederet vetustas. Wann gegen jhn nicht dargethan werden köndte/ daß er je in Menschen gedächtnuß in des Reichs gemeinen vnnd mit privilegierten hülffen *contribuirt, R.A.anno* 48.§. wann auch ein außgezogner. *Arnisæus 2.de jur.majest.c.2.n.6.Gail.de arrest.imp.c.8.n.24.Bossius tit.de princ. n.160.Scurffius cons.72.n.22.cent.1.Til.de Benig.synt.2.dec.4.vot.1.n.59.96.114.* Nam immemoriale hoc tempus vim contractus, justæ causæ, tituli, veritatis, legis, privilegii, juris deniq; plenissimi obtinet, *l.fin.ff.de aqua pluv.l.hoc jure.ff. de aqua quotid.Myns.5.O.29.30. Menoch.2. arbit.cent.1. cas.43.& lib.3. præs.130.131.Gabriel in comm.de præsc.tit.1.Gutierrez.3.pract.q.54.n.51. Tiraqu. de nobil.cap.14. Azevedo lib.6.ad const.Hisp.tit.2.rubr.n.118.& lib.7.tit.4.leg.6. n.3.Turettus cons.71.n.33.Gozadinus cons.8.n.13.Ruinus cons.115.vol.4.Grammaticus decis.64.n.34.Seraphinus decis.303.n.4. & 707.n.3. Afflict. decis.114.n.19. Köpen decis.57.n.11. Mastrillus decis.114.n.19.* ita ut omnis jurisdictio, *Caccialupus l.imperium.n.137.ff.de jurisd.Peregr.6.jur.fis.tit.8.n.10.Covarr.c.possessor. §.3.Paris.cons.16.n.28.lib.4.Socin.jun.cons.49.n.23.lib.1.Fabius de Anna cons. 60.n.7.Papa decis.514.* omnia regalia & imperium, *Balbus 2.p.3.p.q.6.n.13. Myns.1.O.30.Paurmeist.1.c.6.n.12.Marta p.1.c.32.n.26. Crav. de antiq. temp.p. 4.q.24.n.201. Cephalus cons.26.n.2. Zasius cons.15.n.44.cons.16.num.22.lib.2.* imo non præscriptibilia isto temporis suffragio acquirantur, *Surdus cons. 127.n.16.Valle cons.59.n.6.vol.4.Cacher.cons.34.n.44. Mandellus cons.64.n.91. Laur.Sylv.cons.59.n.9. Natta cons.222.n.2.445.n.6.* nec opus est possessori allegare titulum, tempore ipso satis munito, *c.1.de præscr.in 6.Gutierrez lib. 3.qq.pract.54.n.21.Facchin.8.contr.33.Bellon.cons.1.n.5. Signor de Homod. cons.70. n.21.Köppen decis.7.n.30.Tessaurus decis.16.n.4.Meisn.1.3.dec.1.n.30.* eò quòd ex longissimo tempore fides præsumatur, *Dd.in c.2.de restit. in integ.Bartol. l.fin.C.unde vi.Cumanus cons.83.Alexand.cons.71.n.1.vol.1.203.n.12. vol.6.cons. 8.n.3.vol.7.* favorque & veneratio antiquitatis suppleat probationis defe-

ctum,

ctum, *Ant. Faber lib. 4. Codic. tit. 14. def. 63. n. 5. ex Afflict. aliisque.* Quodnam vero dicatur tempus immemoriale, non constat inter omnes. Quidam cum præscriptione centenariâ perperam confundunt, *ut Cæpolla de serv. urb. c. 19. Gabriel 5. comm. tit. de præs. concl. 1. n. 71. Molin. cons. Paris. gl. 1. §. 5. n. 65. Curtius jun. cons. 90. n. 2. Mastrillus decis. 114. n. 46.* quos refutant oculatiores, eò quòd in jure species istæ ut distinctæ pluries allegentur, *Balbus de præsc. 1. p. 5. p. in princ. n. 27. Covarruv. c. possessor malæ f. §. 3. n. 6. Cravetta de antiquis. temp. p. 4. vers. absolutis n. 5.* Alii novo planè nisu persuadere satagunt, Immemoriale non dici cujus initium quocunq; modo possit ostendi, *Covarr. c. possessor. 2. pars relect. §. tertius. n. 8. Balbus 2. p. 3. p. q. 6. n. 26. Montanus fin. regund. c. 51. n. 3.* sive per instrumenta, sive per literas, sive per alia quæcunque documenta, *Mascardus. concl. 1043. Alex. cons. 74. n. 38. vol. 4.* immemorialis enim ætas supponit & sonat nescio quid infinitum, *Azevedo lib. 6. const. Hispan. tit. 2. rubric. n. 143. ex Oldrado cons. 254. n. 18. adde Seraphinum decis. 1367. n. 3. 4.* quam sententiam laudabili studio nuper præ aliis ornare conatus est M. Stephani *lib. 2. jurisd. p. 1. c. 7. pag. 204. & seqq.* quia tamen vulgo videtur paradoxa, eò quòd nec initium orbis, nec diluvium hâc ratione superaret vetustatis memoriam, *sicuti lepidè replicuit Wesembec. cons. 2. n. 82.* nec ingeniolo nostro par sit novitates venditare: excutere id prolixiùs non juvat. In foro ut probetur tempus carere memoriâ, sufficit testes laudare canitie venerabiles, qui nec se vidisse, nec homines qui viderint vidisse, sed a majoribus semper contrarium audivisse profiteantur, *de quo probandi modo videatur l. si arbiter. 28. ff. de probat. & latè Mascardus conclus. 1042. Chassan. cons. Burg. tit. des justices. §. 2. Bertachin. in repert. verbo, præscriptio. Hercul. de mod. prob. neg. n. 321. Gœden cons. 1. n. 12. lib. 7. Capicius decis. 193. Mastrillus decis. 114. n. 47. Seraphinus decis. 1102. n. 4. & 1367. n. 1.* quæ demonstrandi ratio si vero similis, non absurdè scripsit autor consilii 2. Finar. Immemoriale tempus seculo minus esse posse: *n. 74. ex Crav. de antiquis. p. 4. p. 2. n. 2. Myns. 1. O. 30. Alex. cons. 208. n. 13. vol. 2.* Ad causas exemptionis ut accommodem, necesse est eximentem deducere, se longissimo tempore suprema jura exercuisse, *Scurffius cons. 72. n. 22. vol. 1. Til. de Benignis synt. 2. decad. 4. vol. 1. n. 112.* statumq; eximendum ab imperii rationalibus interpellatum non imperio, sed ipsi, tanquam ordinario principi, tributa pendisse: *Gilmannus tom. 2. part. 1. vot. 5. & 7. Covarr. c. possessor. part. 2. relect. §. 2. n. 9. ex Alex. Curt. Rubeo:* quo deficiente salva imperio actio est, nec præscriptio pro libertate allegari potest, *Arnisæus lib. 2. de jur. majest. c. 2. n. 6.* Nam qui solvere tenetur, etiamsi seculo nil exsolverit, libertatem tamen usu cepisse nō concludet, *pulcrè Bartolus ad l. 21. n. 2. C. de agricolis & censit. Mynsinger. cons. 70. n. 4. decad. 8.* Cæsaris enim proverbium est: Si necessitas non exigit, patria tamen non remittit, *l. in filiis. 35. C. de decurionibus, lib. 10. Forsterus cons. 23. n. 4. vol. 2. Marpurg.*

CONCLUSIO XIIX.

Præscriptio tamen ista quia imperio inimica, sic arctanda est, ne protinus quæ accedunt locis exemptis, exempta putentur.

Cùm ex vulgatissimis regulis constet, Accessorium parilem sapere naturam cum principali, *Knichen 2. vestit.pact.c.3.n.92. Romanus cons. 383. Berrius dec. 15.50.n.19.* adhærentia ejusdem conditionis esse, *l. quæ religiosis ff. de R.V. l. fin. ff. de vin. trit. oleo leg.* de connexis judicari æqualiter, *Escobar de ratiocin. c. 13. n. 8. Alphons. Modius §. lex est. dub. 55.* augmentum sumere naturam ejus cui adjicitur, *Alb. Brunus tr. de augm. conc. princ. 5. & 9. Nellus de bandit. p. 1. temp. 2. q. 56.* contentum continentis sui legibus æstimari, *Zasius cons. 11. lib. 2. Crav. cons. 876. Cothmann. cons. 84. n. 20. vol. 2.* haut importunè quæri potest, an quæ accedunt exemptis, exempta habeantur, & contrà. Certè doctorum abunde est, qui censent immunitatem in dubio ad bona etiam postmodum quæsita referri, *per l. peculium ff. de leg. 2. l. si ex toto ff. de leg. 3. Rod. Soarez alleg. 6. n. 8. Tapia de constit. l. ult. p. 1. c. 4. n. 1. Bart. cons. 59. n. 4. vol. 1. Fabius de Anna cons. 61. n. 18. 23. Alciatus resp. 168. n. 7. Alb. Brun. cons. 94. 103. Bald. cons. 112. lib. 2. cons. 236. 401. lib. 5. Alex. cons. 178. n. 17. vol. 3. Rol. Valle cons. 1. n. 170. vol. 2. Natta cons. 66. n. 13. cons. 160. n. 23. A. Faber lib. 9. C. tit. 28. defin. 19. Franc. Marcus decis. 425. n. 8. lib. 2. Cacher. decis. 136. G. Papa decis. 218. 265. 384. 489.* & in specie privilegium exemptionis datum ecclesiæ cuipiam extendi ad omnes adjacentes, seu sub eâ comprehensas, *gl. in auth. ut eccles. Rom. & ibi Bartol. Losæus de jur. univ. p. 3. c. 13. n. 12. Marta p. 4. cent. 1. casu 11.* Unde iidem concludunt, concessâ castro cuipiam immunitate, si in civitatem aut villam excrescat, quod exemptio totum comitatur, *Baldus l. si cum fundus. ff. de leg. 2. Laudensis tract. de castell. conclus. 32. Alb. Brunus d. tr. de augmento, conclus. 6. Natta cons. 340. n. 25.* in concessione enim principum etiam adjacentia & pertinentia comprehenduntur, *l. si quando. C. de bon. vacant. Carolus Tapia l. fin. p. 1. c. 2. de const. ubi accuratè disputat quando in beneficiis principum juri accrescendi locus sit.* In privilegio Friderici I. Austriacis dato legitur: *Volumus ut si districtus & ditiones [illegible] ampliarentur, hæreditate, donatione, emptione, vel alio quovis devolutionum successu, præfata jura privilegia & indulta ad augmentum domini Austriæ plenariè referantur.* Refert *Acatius Enenckel lib. 2. de privil. jur. cap. 4. n. 120.* Veruntamen cùm in materiâ exorbitante & minùs favorabili non fiat extensio à principali ad accessorium, *Iasonius rubr. ff. de re judic. Eberh. in top. loc. 79. Bart. in l. fin. §. fin. ff. de cond. indebit. Crav. cons. 345. n. 4.* multi æquius censuerunt Exemptionem, velut odiosam & stricti juris, extra suam causam non esse extendendam, *Innoc. c. [illegible] de privil. Ferrar. tit. [illegible] gl. 18. n. 5. l. Bidenbach. qq. nobil. 1. num. 2. Modius §. [illegible] sum. dub. 72. n. 4. [illegible] cons. 101. lib. 1. Beroyus cons. 24. n. 9. lib. 1. Cravetta cons. 811. n. 14. [illegible] n. 9.* neque ad postmodum quæsita applicandam; *Modius §. principum placita. dub. 209. n. 1. Losæus de jur. univ. p. 3. c. 13. n. 22. Natta cons. 340. n. 1.* Hinc ecclesiam profanorum bonorum emptione ditatam, immunitatem non mereri, *c. si tributum. 11. q. 1. & c. 23. q. 8. Bart. ad l. munerum. §. patrimon. ff. de mun. & hon. Petra de jur. quæs. c. 4. n. 57. 103. Meysner tom. 2. lib. 2. decis. 3. num. 21.* itemque nobilem plebejos agros comparantem ad pristina onera teneri *per l. si quando. C. de bon. vacant. l. penult. & ult. C. sine censu. l. his oneribus. ff. de mun. [illegible] partem. ff. de contr. empt. [illegible] ff. quom. serv. amit. [illegible] de assump. p. 4. c. 3. n. 17. 18. 19. Manlius tr. de [illegible] tit. 5. n. 8. Gotofredus [illegible] 2. [illegible] 7. [illegible] 9. n. 36. vol. 2. Pap. [illegible] lib. 5. tit. 11. [illegible] 19. Koppen quæst. ill. 61. n. 10. Meysner tom. 2. lib. 1. decis. 8. n. 46.* quin ipsam divinam domum functiones agnovisse cernimus, quas prior dominus dependerat, *l. 8. C. de exact. trib. l. 1. C. de priv. & emph. rei.*

E 3

naric.

navic. Aegid. Bossius tit. de princip. num. 110. Ratio communis, Ne onus commune multis paucis imponatur. *l. actores. C. de exact. trib. lib.* 10. Quo scopo Gallici senatus decreto vetustis privilegiis modus statutus, immunitasque ad priscæ solùm ætatis, non ævi consequentis indictiones restricta est: *extat in Renato Choppino lib. 1. de ll. Andium, cap. 8. n. 7.* In his & similibus problematis ut utrique dissentientium parti placeamus, distinctionis fœdere utar. Primò videndum, An principale & accessorium ejusdem naturæ sint. Si ejusdem, certa est opinio, quæ sic connexa sunt, ut separari non possint, eadem fortunâ gaudere, *per l. 13. §. 2. ff. de statu liberis. Alp. Moditius §. pub... dubit. 7... Azevedo lib. 5. constit. Hisp. tit. 7. leg. 6 n. 4.* Sin diversæ, probatione unius alterum non infertur; *Mascardus concl. 14. n. 19. Fridererus 1. ... c. 2... n. 25. Gai ... p. c. 5. n. 26. Crav. cons. 506. n. 3. 602. n. 15. 926 n. 1.* Secundò: cum unionis innumeri modi sint, expendendum: an quoad protectionem & gubernationem, *Azevedo lib. 6. ad constit. Hisp. tit. 2. rubr. n. 215. ex Angelo cons. 247. & Socino jun. cons. 28. n. 21.* an ut appendices vel ut res æquè principales. *Franc. de Clapperiis cent. caus. fisc. 1. q. 1. Cantiuncula cons. 4. n. 34. Alex. cons. 14 n. 5. lib. 7. Brun. cons. 54. n. 6. Cacheran. decis. 22. n. 1.* an confusione revocabili vel irrevocabili, *Choppinus lib. 1. de leg. Andium, c. 62. n. ... & lib. 2. ... c. 1. tit. 1 n. 3. & 4.* an deniq; per se vel per accidens sub unius principis imperium venerint, *Peckius ad l. in toto. de R. I. Craveta de antiquit. temp. ... n. 11.* Si enim ista territoria ad idem nomen, ad idem regimen & superioritatem consilientur, ita ut planè confundantur, tunc illud quod extinguitur, non attenditur, sed in principalis sui leges commigrat, *per tex. in ... & l. 20. § ... ff. de instr. leg. Bartol. ad l. 36. C. de appellat. in fin. Choppinus ... de domanio, tit. 6. n. 12. Craveta cons. 454. per totum. Mynsinger cent. 2. lib. ... decis. 9. n. 14. sicuti id exemplo Delphinatus & comitatus Valentinensis firmat Guido Papa decis. 2... exemplo ducatus ... Cacheranus decis. 22.* Sin verò natura, finitibus modo regiminis ita formatum fuerit, aut pacto siggillatim placuerit, ne aliter quam solito priori jure condimentur, certum est exemptionem ab uno ad aliud non porrigi, *vide utiliter Covarruv. pract. qq. cap. 2. & Alph. Moditium §. pub... dub. 163. Hieron. de Monte tr. finium regund. c. 3 n. 5.* nec jurisdictionem unius provinciæ ad locum noviter adjectum prorogari, *Brunus de augmento concl. 5. n. 8. & concl. 17. Cabedo decis. 11. n. 7 p. 2.* aliusve statutis illaqueari, *per l. quoniam. C. de appellat. Bartol. ad l. si convenerit. §. si nuda. ff. de pignor. act. Loyseus de jur. univers. p. 3. c. 14. n. 5. Alexander cons. 149. lib. 1. & cons. 151. lib. 2. Prucman. cons. 27. n. 11. vol. 1. & eleganter Cothmannus cons. ... n. 51. vol. ...* Æquum enim est ut separata aut separabilia diverso jure æstimentur, *l. ult. ff. de calumn. l. sancimus. C. de donat. Bartol. ad l. græcè. §. illud. ff. de fidejuss. Cantiuncula cons. 10. n. 13. & ibi Nic. Rucker cons. 14. n. 27. Laurent. decis. 53. n. 5.* In comitiis Augustanis cum hæc quæstio Burggravio Misniæ moveretur, jusserunt Ordines, So er ander Herrschafften vnd Lande jetzo innen hette oder künfftiglich an sich bringen wurde / die ohne das in deß H. Reichs registern vnd anschlägen begriffen / daßer davon sein gebühr auch tragen vnnd entrichten solle / *R. A. anno 4... §.* mit den Gesandten. In transactione itidem Burgundica etsi variis casibus & causis Belgium eximeretur, intextum tamen concordiæ legitur: doch soll diser Vertrag vnd bewilligung dem H. Reich an denen Landen so demselben hievor verwandt gewest / vnvorgreifflich vnd dadurch nichts benommen seyn. *extat in Goldasti Reichssatzungen anno* 48. Idem in comitatu Henneb. nuper observatũ. Alia exempla quo-

tidiana sunt. In Parlamento Burdegalensi anno 1590. 7. Martii decretum fuit; Regis Navarraei dynastias, accessione Francici sceptri, regni provinciis reique publicae nexas non esse; sed pristinam sortem conditionemq; liberam seorsim retinuisse, *sicuti prae aliis graphicè hoc repetit Choppinus lib. 1. de moribus Parisiens. tit. 2. n. 27.* De ducatu Tholosano quisque novit, quòd regiis sanctionibus non subdatur, sed suis statutis gubernetur, *Bart. ad d. l. si convenerit. ff. de pignor. act. Cantiuncula cons. 4. n. 34. Cothman. 85. n. 6. vol. 2. Thomingius decis. 41. n. 3.* unde in istis Galliae locis jure civili utuntur, & secundùm ejus normam contractus aut testamenta fingunt, *vide Ferronium ad cons. Burdeg. & Renatum Choppinum lib. 3. de sacra politia, tit. 8. n. 19.* Ducatus Mediolanensis Galliae quondam adjectus fuit, non hujus, sed suis legibus regundus; *uti videre est in Francisco Ripa lib. 1. respons. c. 20.* Idem de Siciliâ suâ ait Matth. de Afflictis, *ad constit. Neapol. 21.* De Belgio suo P. Peckius, *ad l. in toto, n. 6. de R. I. in 6.* De Bataviâ sua Hugo Grotius *lib. de antiquit. Reip. Bat. cap. 5. anno 1549. 13. Mart.* Non enim dignitatis adjectione mutatur in deterius rei conditio aut personarum status, *l. ult. C. de nupt. l. 11. ff. de senator. Choppinus lib. 2. de doman. tit. 9. n. 10.* nec inducta ad augmentum, diminutionem operari debent, *Bartolus ad l. ult. C. de praepos. agent. in rubr. lib. 12.* Cùm in causâ appellationis G. contra H. allegaretur privilegium Iuliacense, replicuit ille, comitatum Marchiae accessisse Iuliaco propriamque retinere naturam: & obtinuit. *Extat in Gilmanno tom. 3. decis. fol. 275. & tom. 6. fol. 115.* Quò facit, quòd, si exempta dynastia accedat principatui, provocetur ad superiorem non principis, sed dynastiae, *Bartolus ad l. si quando. C. de appellat. Choppinus lib. 1. de doman. tit. 6. n. 12.* Ex eodem generali fundamento colligunt feudalium consuetudinum interpretes, Vasallos Misniae non posse esse pares curiae in Thuringia, licet sub eodem Electore, ob separatam provinciarum qualitatem, quae in ipsa etiam unione non confunditur, *Schraderus de feud. p. 10. s. 7. n. 24. Myns. 4. O. 89. n. 14. Goden. cons. 2. n. 33. lib. 5.* Quem usum parerga ista habeant, tum demum clarebit, si statui exempto ratione accessionum, meliorationum, pertinentiarum, privilegiorum, familiaeq; herciscundae controversia intentetur.

Conclusio XIX.

Salus enim publica flagitat, ut recisa sit exemptio, quàm fieri potest maximè, onusq; non imperio, sed statui eximenti accrescat.

Quaesitum fuit saepius in omni rep. Primò, an princeps immunitatem, deinde, à quo onere, & demum, cujus malo elargiri possit. Primum affirmat *l. medicos. C. de profess. & med. l. 1. C. de his qui à prin. vac. l. 2. 11. 12. C. de excus. mun. Maulius de homag. tit. 9. n. 77. Rosenth. de feud. 5. q. 85. n. 1. Peregrinus de jur. fisc. lib. 6. cap. 5. n. 22. Natta cons. 160. n. 38. Quetta cons. 26. n. 1. Ioseph. Ludov. part. 1. decis. Perus. 3. n. 4. Til. de Benign. synt. 1. dec. 2. vot. 9.* sicuti lumine libertatis reddito Afros à violentia tributariorum respirare jubet imperator, *l. 1. §. optamus. C. de off. praef. praet. Afr. l. sunt munera. C. de vacat. mun.* & in matricula imperii exemplorum abundè, Da etlichen Ständen entweder der drittheil/

oder

oder auch auff ein gewiß anzahl jahre jhr gantzer anschlag nachgelassen: quamvis hodie restrictior ista liberalitas, nec nisi ob arduas causas indulgeri possit, R.A. *anno* 82. §. 14. *Gail.* 2. O. 53. *T. Michaëlis concl.* 27. *lit. c. Bart. ad l.* 6. *ff. de jure immun. Tapia in rubr. de const. c.* 4. *n.* 31. *Iacob. à S. Georg. de homagio. n.* 60. *Modest. Pistor. cons.* 4. *n.* 5. *vol.* 1. *Barb. cons.* 26. *lib.* 2. *Alex. cons.* 30. *n.* 8. *vol.* 5. *Parisius cons.* 68. 69. 70. *vol.* 1. *Cacheranus decis.* 39. *n.* 18. *&* 90. *n.* 7. Sed à quo onere? Frequentia sane imperatorum jactantur privilegia, *Ne tibi aut posteris tuis ullo tempore gravamen imponatur.* Quæ tamen generalitas non extendenda ad publica, ad insolita, quæque necessitatis causâ imponuntur, R.A. *anno* 44. §. vnd nemblich. *anno* 82. §. dieweil dann. *l.* 4. 5. 10. *C. de annon. & trib. l.* 8. *C. de exact. l.* 1. *C. de indict. Acacius Enenkel de priv. c.* 5. *n.* 75. *Gail* 2. O. 52. *H. Hartm. tit.* 52. O. 6. *Rulandi de cõmiss. p.* 4. *lib.* 4. *c.* 6. *Mynsinger.* 4. O. 70. *& latè cons.* 1. *decad.* 15. *Natta cons.* 63. 66. 397. *Scurff. cons.* 44. *n.* 17. *cent.* 1. *Tessaurus decis.* 134. *n.* 10. *Thoming decis.* 56. *n.* 22. *Cacher. decis.* 39. 68. 98. *Franc. Marc. decis.* 458. *n.* 12. *A. Faber* 1. *C. tit.* 3. *defin.* 56. Da soll ein jeder bezahlen geistlich oder weltlich / *exempt* oder nit *exempt*, gefreyet oder nit gefreyet / R.A. *anno* 51. §. solche der stände. *anno* 66. §. weyl nun dise. præsertim si necessitas tanta, ut sustineri non possit, nisi perveniatur ad exemptos. R.A. *anno* 94. 98. 603. *Vasquius lib.* 4. *contr.* 6. *Marta de jurisd. p.* 4. *cent.* 1. *cas.* 9. *n.* 24. *Socinus ad l. si ex toto. ff. de leg.* 1. *Tapia l. fin. p.* 2. *c.* 8. *n.* 19. *& c.* 9. *n.* 37. *Baldus cons.* 406. *vol.* 5. *Curt. jun. cons.* 61. *n.* 14. *Natta cons.* 275. *n.* 4. *Rol. à Vall. cons.* 80. *n.* 23. *vol.* 3. Quòd si maximè concessam libertatem princeps tueri velit, cùm in præjudicium tertii non possit, ipsemet ferat onus quo alios levavit, *Alph. Modistius* §. *plebisc. dub.* 159. *n.* 3. *Ant. Gabriel. lib.* 6. *tit. immunitas. concl.* 1. 2. *Franc. de Clapperiis cent. fisc. caus.* 23. *q.* 2. *Masverius tit. de talliis, n.* 25. *Losaus de jur. univ. part.* 3. *c.* 9. *n.* 24. *Cujacius tom.* 3. *fol.* 249. *Knichen in epopsi n.* 154. *Marta p.* 4. *cent.* 1. *cas.* 96. *n.* 11. *Quetta cons.* 20. *n.* 4. *Crav. cons.* 586. *n.* 1. 627. 705. *n.* 3. 768. *n.* 2. 811. *n.* 13. 945. *n.* 1. *Signor de Homod. cons.* 215. *n.* 8. *Valasco cons.* 12. *Purpuratus cons.* 146. *n.* 3. *Calcan. cons.* 101. *n.* 4. *Neviz. cons.* 66. *n.* 4. *Mynsing. decis.* 11. *resp.* 1. *n.* 128. *G. Papa decis.* 393. *Boërius decis.* 213. *n.* 3. *Cabedo decis.* 113. *n.* 3. *p.* 2. *Peregrinus decis.* 85. *n.* 4. *Meisner t.* 2. *lib.* 1. *decis.* 6. *n.* 17. Et hoc sensu, ut exemptionibus propriè nostris thesin finiam, imperii comitiis decisum est, ut in eximentis humeros onus exempti redundet, Daß der außgezogene dem gewinnenden außzieher *cum onere* seines anschlags heimbfallen solle. R.A. *anno* 48. §. vnd soll. §. doch soll. §. vnd im fall. §. gleicher gestalt, *anno* 66. §. wir setzen vnnd wöllen. §. damit auch dise hülff. *anno* 82. §. wenn auch in diser. *& in seqq. eodem modo. Meisner in causa* Maintz *contra* Erffordt / *tom.* 2. *lib.* 1. *decis.* 9. *fol.* 847. 849.

Conclusio XX.

A causis exemptionum veris ad falsas aut saltèm non necessarias parumper prosiliam, quas rixosi eximentes cotidiè comminiscũtur. Vbi primò in celebri causa disputatum

tatum fuit, An qui protectionis jure alteri ſubiacet, exemptus ob id dici mereatur?

Rogante aviculas cuculo, *Cur ſe ſugerent?* quia accipitrem te fore ſubveremur, *apud Plutarchum 6. apoph.* Vera fictio eſt clare edocens, quod optimorum principum animi dominationis licentiâ abripiantur in peius, & ex laudabili initio finis inclinet, *Plutarch. in Sull. & Pyrrho. Tacitus 15. annal. Cic. 13. Atticum. 29. Lipſius 2. pol. c. 5. Grotius de antiq. reip. c. 6.* Æſopæi apologi documento ſunt, quomodo rex ſępiùs hoſte magis noceat, *Sigonius lib. 18. de regn. Ital.* noſtriq; ævi calamitas ſuggerit multoties evenire, ut quos opis causâ evocavimus, metuamus: *ſicuti de Alenzonio veraciſſime refert Lipſius lib. 1. epiſt. miſcell. adde Bodinum 5. rep. c. 6. n. 515.* Moribunda & ex alto pectore Pompeji magni vox,

> *Domum Tyranni quisquis intraverit,*
> *Haut liber exit, liber etſi venerit.*

Periculoſum itaque cenſuère Politici aliorum patrocinium ambire: ſive enim ſubeas ſive ſuſcipias, converſio ſaltem, ſi non everſio alterutrius à tergo eſt, *Bodinus 5. repub. c. 6. n. 587. Gail 2. O. 54. n. 6.* vel, ut P. Gregorius, Primus poſt protectionem gradus, invaſio. *lib. 11. reip. cap. 11. num. 6. P. Frider. us 2 de proceſſ. cam. c. 14. n. 2.* Longum foret exempla allegare pro teſtimoniis, ubi protectionis prętextu aurea libertas periit, *vide Maulium de homag. tit. 11. n. 6.* Habemus præ oculis (ut recentiora & in ſinu Germaniæ prætercam) clariſſimarum urbium fata, Cameraci, Tulli, Verodunt, quæ cùm ſe in clientelam finitimam olim dederint, nunc temporum vertente periodo ab imperio avulſæ ſunt vano advocatiæ colore, *Choppinus in lib. de dom. Gallic. conſuet. part. 2. n. 4. & lib. 2. de Domanio tit. 8. n. 6.* Hinc non ſolùm legibus ſcriptis vetitum, ut nemo potentiorum patrocinium advocet, *l. 1. C. ne liceat potent. l. illicitas. §. ne potent. ff. de off. præſid. l. 1. C. ut nemo ad ſuum patrocin. l. Prætor. §. præjudiciales. inſt. de action. Iaſon in l. debitorum. C. de pactis. Bald. conſ. 135. vol. 5. Surdus conſ. 47. n. 25.* verùm etiam noviſſimis imperii receſſibus acriter interdictum, ne alterius protectionem quis ambiat aut ſubeat, præſertim cōtra magiſtratū; R. A. *anno* 1529 §. Wir auch. *anno* 41. §. vnd damit im. *anno* 55. §. es ſoll auch kein. Landfriedt *anno* 44. *in pr.* §. doch ſoll auch kein Standt. *Deciſ. tit. 211. §. 2. & hoc ſeriò examinatur in cauſa ſecundæ conventionis* Mainz *contra* Erffordt / *in Gilman t. 1. p. 1. tit. 2. vot. 1. n. 143. 144. Rulandt de com. miſſ. p. 4. lib. 2. c. 3. n. 12. & c.* ſed ut quisq; ſuosmet ſubditos tegat & tueatur, *Ferral. de priv. & jurib. regn. Franc. n. 40. Felinus c. dilecti. extr. de maj. Obrecht de jurisd. 8. n. 97. Natta conſ. 636. n. 59. Alex. conſ. 94. n. 4. vol. 5. R. l. à Valle conſ. 18. n. 28. vol. 3. Beer. deciſ. 179. & 304. n. 6. Capic. deciſ. 27. n. 1.* Quo decreto tam ambitioni principum quam palantibus ſubditis (quos inde non ineptè Pfalburgeros dictos quis conjecerit) repagula ſtructa ſunt. Nec ſine ratione: non ſolùm quia ſtipendio, quod pro advocatia penditur, ſubditorum opes exinaniuntur; *Bocerus de jurisdict. n. c. 4. n. 97. Zaſius conſ. 7. n. 5. lib. 5.* ſed etiā quia paulatim prioris domini autoritas deteritur, *Paurmeiſt. lib. 2. de jurisd. c. 9. n. 19. Gail 2. O. 54. n. 6.* Verumtamen cùm honeſta ſit omnis ratio expediendæ ſalutis, principesque ob abſentiam, impotentiam, negligentiam tutari quandoque ſuos aut non velint aut non poſſint, *Felinus c. cum non liceat. n. 12. de præſcr. Gigas de læſ. maj. lib. 1. q. 56. M. Stephani 2. p. 2. c. 2. num. 128.*

Alph.

Alph. Moditius §. plebiscitum. dub. 31. n. 1. Azevedo tom. 4. consil. Hisp. tit. 3. leg. 1. n. 9. Thomingius cons. 13. n. 43. lib. 1. prudentissimus imperator mori isti morem gessit, daß hiemit den jenigen so hiebevor von altero schutz und schirmherin anzunemmen gehabt / nichts benommen seyn soll. R. Abanno 55. §. es soll auch. *per l. 23. ff. quod metus causa. l. 2. ff. de his qui sui. Friderus 2. de process. c. 14. & 16. Gail 2. O. 54. Wesembec. cons. 48. n. 23. Ripa cons. 55. Socin. jun. cons. 6. vol. 1. Brunus cons. 86. n. 2. Scurffius cons. 23. vol. 3. Marpurg. cons. 8. n. 104. vol. 3. Crav. cons. 869. n. 2.* Idq; præcipuè locum habet in liberis imperii urbibus ex vulgata regula, Quemlibet rei suæ arbitrum & moderatorem esse, *l. esst. §. consuetud. ff. de pet. hæred. l. 2. ff. si quis à par. manum. l. 1. §. & magis. ff. si quid. in fraud. patron.* Compilator Symphorematis tanquam orbi manifestum perfunctoriè indicat, Multas urbes, nobilésve imperio immediatè subjectos, se in alterius principis protectionem mit leib und guet dare posse, inde tamen imperio ne hilum quidem decedere. *tom. 2. p. 3. tit. 3. supplic. 23. fol. 93. Marpurg. cons. 19. n. 145. vol. 3. Mod. Pistor. cons. 43. n. 20. Simon Pistor. cons. 19. n. 18.* Protectio enim jurisdictionem nullam tribuit, *c. ex parte tua. c. recepimus. de privil. Petra de jur. quæs. c. 22. n. 9. P. Gregor. de Rep. 11. c. 11. n. 6. Conr. Brunus lib. 3. de legation. c. 10. Moditius § principum placita. dubit. 239. n. 4. Gail. 2. O. 54. Mantica lib. 27. de tac. conv. tit. 7. n. 13. Menoch. cent. 6. arbitrar. cas. 584. n. 4. & cons. 25. n. 25. Rol. à Valle cons. 1. num. 47. vol. 2. Raudensis cons. 27. n. 39. & 46. vol. 1. Prucman. cons. 17. n. 86. vol. 1. Wesemb. cons. 48. n. 30. A. Faber lib. 3. C. tit. 12. defin. 5. Meichßner in causa Ingelheim contra Pfaltz / tom. 2. lib. 2. decis. 4. n. 176. Til. de Benignis sent. 1. dec. 4. voto 10. n. 3.* nec superioris jurisdictioni eximit, *Friderus lib. 2. process. c. 14. n. 4. & c. 36. n. 6. T. Michaelis concl. 55. lit. e. f. g. Ferrariens. tit. 15. gl. 18. n. 4. Marpurg. cons. 8. n. 49. & 107. vol. 3. Hondedeus cons. 13. n. 57. vol. 1.* aut priscam libertatem imminuit, *Bodinus lib. 1. de rep. c. 9. n. 108. Erenberg lib. 1. de fœder. c. 4. n. 13. Arnisæus lib. 1. de jure majest. cap. 3. Natta cons. 301. n. 1. Rulandt lib. 2. part. 4. de commiss. cap. 3. n. 12. ubi ait, non posse inde die Landtsfürstliche Obrigkeit induci, licèt dicantur die oberste schirmherin:* quin potius evidens signum non jurisdictionis est protectio, si peculiaribus pactis impetretur, *sicuti subtiliter consuluit Natta cons. 636. n. 1. & Sixtinus cons. . n. 4. vol. 3.* Quandoquidem autem ex defensione oritur sæpè offensio, cautio erit adhibenda his, qui externi principis præsidia prensant, ut capitula sic componantur, ne subjectionis potiùs quàm protectionis occasio nascatur, *P. Gregorius lib. 11. de Rep. c. 11. n. 6.* Cùm enim quivis legem rei suæ, quam volet, figere queat, *c. verum. de cond. apposi. l. quoties. C. de donat. quæ sub modo. Parisius cons. 32. n. 28. vol. 1.* & contractus primordium inspiciendum sit, *l. si tantum. ff. ad senat. Macedon. l. si voluntate. C. de rescind. vendit. l. unic. in fin. C. de impon. lucr. descript.* curiosè ac attentè signanda erunt capita, quomodo se submiserint aliorum alis: *P. Gregor. d. lib. 11. c. 11. n. 6. Erenberg de fœder. 1. c. 4. n. 13. Sixtin. 1. regal. c. 4. n. 86. Rulandt de commiss. p. 2. lib. 5. cap. 4. n. 21. 22. M. Stephani lib. 2. jurisd. c. 1. part. 2. n. 23. 76. Gail. 2. O. 54. n. 10. Mynsing. resp. 13. decad. 2. num. 11. Cravett. cons. 241. 411. 672. 702. n. 43. Natta cons. 301. Curtius jun. cons. 124. n. 2. p. 2.* Capitulis istis semitam signavit Bodinus duplicem: Vel ut protectionis literæ à patrono dentur, quibus testatum sit jura pristina salva & integra clientibus futura: Vel patrocinia breviore temporum intervallo terminentur: quò partibus graviora visa mutari: honesta & proficua continuari possint, *lib. 5. de Rep. c. 6. n. 584. 585.* Sic certa exprimendo ad quæ voluerint teneri, declarant se reliquis vinciri nolle: *per l. quæsitum. 12. n. 43. ff. de instr. leg. l. cùm de lanion. §. cùm fundus. ff.*

cod. Chappinus lib. 1. de doman. Franc. tit. 6. n. 19. Mantica d. lib. 27. tit. 7. Surd. cons. 234. n. 16. Nevizanus cons. 6. n. 24. & 52. Rol. à Valle cons. n. 45. vol. 2. Carkerianus de ij. 139. Ad cauta ergò obstrictus solùm ero, non ulterius aut conditione tuâ non utar, Patrone: *vide Erenberg lib. 1. de foeder. c. 4. Natta cons. 636. n. 35. Cravett. cons. 463. n. 13. Mynsing. cons. 13. n. 10. dec. 2. aliosq́; suprà laudatos.*

Conclusio XXI.

Quæ de protectione dixi, eadem de confœderatione intelligo. Sicut enim ibi spondet patronus, se tutelari præsidio clientes tecturum: ita hîc nil aliud fœderis arbiter, quàm justis se sociorum rebus consilio & operâ adfuturum!

Qui bonis malisque suis bellare didicerunt, fatentur dum singuli pugnant, universos vinci, *Tacitus in vita Agricol. & ibi Lips. fol. 456. 461* & contrà singulorum pericula mutuis viribus propulsari, *Justinus lib. 34. histor.* De Germaniæ regulis scribit Iovius *lib. 32. histor.* quòd mutuâ ope & sanctissimo liberalis amicitiæ jure seipsos ab injuriâ & superbiâ potentiorum facilè defendant. Auxilia enim humillima firma cõsensus facit, *ut ait Publius*, & vel Scyluri tela documento sunt, quantâ difficultate juncti fasces disrumpantur. Fœdera igitur rectè inventa fuêre omni ævo, ut amicis armis hostes terrere, tuos tueri possis. *vide Vbertum Folietam tract. de fœdere. Kelf. Mancinum lib. 6. de jur. princip. c. 13. Erenberg lib. 1. de fœder. c. 2. n. 232. Alex. ab Alex. lib. 5. genial. cap. 3. Camerarium cent. 1. succis. cap. 6. & cent. 2. c. 78. Bodinum 5. reip. c. 6. P. Gregor. 11. reip. c. 11. Contzenum lib. 2. pag. 360. Manticam lib. 27. de tacit. convent. t. 7. n. 7.* Conspirationes equidẽ improbæ & coitiones turbulentæ jure vetantur, *l. 3. ff. ad l. Iul. de vi publ. l. conventicula C. de Episc. Aurea Bulla tit. 15. & in Pace publica de anno 1495. § auch sollen. Cataldinus de syndicatu, q. 266. Rulandi de commiss. p. 3. lib. 5. c. 10. n. 1. Meisnerus nervosâ decis. 22. tom. 4.* cùm flagitiosæ rei nulla societas sit, *l. 57. ff. pro socio. l. 3. § 2. ff. de contr. empt. l. 1. § 14. ff. de tutel. & rat. distr.* tamen si pro libertate imperii, pro majestate Cæsaris, pro utilitate sociorum fiant, quis tam expers humanitatis, qui hanc animorum concordiam damnatum iret? *vide auream bullam d. tit. 15. Speculum Saxon. lib. 2. art. 1. Mynss. 6. O. 2. Eberhard. in top. loc. 131. n. 3. Ayrodem. lib. 8. ad consil. Hisp. t. 14. reg. 1. n. 5. 6. 7.* Fiunt autem fœdera vel pari vel impari jure, *l. non dubito ff. de captivis. Cujacius lib. 15. obs. 23. & lib. 27. observ. 33. Bodinus 5. reip. c. 6. n. 578. 579. Gregor. 11. reip. c. 11. n. 4. Mantica d. lib. 27. de tac. conv. tit. 7. n. 10. Modestinus § principum placita. dub. 239. Barnabas Brissonius lib. 4. de formulis, fol. 406.* Pari, ubi communio est & æquatio dignitatis. Unica ibi lex, Una salus ambobus erit, *vide Bellinum p. 10. de re milit. tit. 2. Lancell. de confœder. princ. q. 7. & 27. Hug. Grotium de antiq. Batav. cap. 3.* Impari, ubi pars altera alterius majestatem comiter observat, *l. 7. ff. de captiv. & postlim. Cujacius lib.*

lib. 1. de jur. majeſtat. c. 6. Modiſtius d. l. n. 7. reverentiâ ſcilicet, non obſequio, *Grotius dict. loco.* Populus enim non deſinit eſſe liber, licèt alterius ſuperioris poteſtatem comiter obſervet: quam ſententiam ſcitu dignam liberis imperii urbibus ait Gotofredus *ad dict. l. 7. lit. x. cui adde Bodinum lib. 1. reip. c. 9. n. 108.* Et quamvis caput fœderis eſſe præſtet, ne exitioſâ ducũ multitudine optimi conatus retardentur, *Frenberg de fœd. lib. 2. c. 1. n. 47. P. Gregor. 6. Reip cap. 1.* libertati tamen hoc moderatore non derogatur, *Machiavell. lib. 3. diſcurſ. in Liv. cap. 59. Alber. Gentilis lib. 3. de jur. belli, c. 16. 17. 18. Cujacius lib. 27. obſerv. 3.* ſed potiùs libertatis ſignum eſt, eò quòd ſubditi alterius nec arma tangere, nec fœdus pangere auſint, *Cujacius d. l. Laud. de confœd. art. 20. Rulandep ... lib. 2. c. 3. n. 2. Gilman tom. 1. p. 1. tit. 2. vot. 1.* Hinc receptæ maximæ, Fœderibus neminem ab ordinariâ juriſdictione eximi, *Rulandt de commiſſ. pag. lib. 2. cap. 3. num. 2.* nec ullam juriſdictionem transferri, *Iacob. à S. Georg. in inveſt. feud. de adhær. verſ. ſubſequenter. Modiſtius §. principum placita, dub. 239. n. 3. & §. plebiſcitum. dub. 35. Baldus conſ. 506. vol. 5. Brunus conſ. 86. n. 3. Purpuratus conſ. 18. n. 63.* ſed gentem liberam manere, *d. l. 7. ff. de captiv. Bodin. 5. reip. c. 6. n. 579. 581. Valer. Max. 5. c. 2. Antimachiav. lib. 3. c. 18. Hugo Grot. de antiq. Bat. c. 5. P. Faber 1. ſemeſtrium. c. 7. Caſtald. de optimo imper. q. 109. Romanus conſ. 444. vol. 1. Pariſius conſ. 16. n. 25. lib. 4.* privilegia regimenque priſtinum retinere, *Bodinus in meth. hiſt. c. 6. Erenberg de fœder. 1. c. 3. n. 9. ex Bald. auth. & omnino. C. de novi.* ita ut confœderatus princeps in alterius orbe nil cenſere, *Bodinus 5. reip. c. 5. n. 610. Modiſtius §. principum. dub. 239. n. 2. 3. Menoch. 1. arbitrar. q. 100.* non jus dicere nec collectas indicere poſſit, *Budæus ad l. non dubito. ff. de captiv. Mantica lib. 27. de tacit. conv. tit. 7. n. 15. Marſilius in pract. crim. §. opportunè. n. 35. Panormit. conſ. 51 lib. 2. Winszler de collectis obſ. 21.* Ad hanc idæam ſuam majores noſtri fœdera cum Romanis formaverant. „Manebat genti honos „& antiquæ libertatis inſigne, *apud Tacit. lib. de mor. Germ.* Sic ultra 50. fœdera Germaniæ principum cum Francis commemorari poſſent, non ut ſervirent, ſed ne ſervirent, *vide Bodin. lib. 1. de Rep. c. 9. n. 118.* Myſticum id intellexêre Spartacidæ, qui Amori ſacra faciebant, quæ Eleutheria vocitabantur, quo niſi certo ſigno, omnem libertatem amori & fœderibus mutuis adſcribendam? Cum autem ſæpenumerò eveniat, ut ſocii valentiorum opibus atterantur, *notante Tacito lib. 4. hiſtor.* ſanctiſſimoq; fœderis nomine multâ libertate mulctentur, *exempla in Erenberg de fœd. 1. c. 4. n. 4.* ab iſtis

> —— *qui crebris perjuria miſcent*
> *Blanditiis: ſociant perituro fœdere dextras:*

diligenter (ut theſi priore) verborum aucupia vitanda, formulæ examinandæ; breviter pacta, conventa, fœderisq; forma intuenda, cùm juriſdictio iis transferri poſſit, *Frenberg d. lib. 1. c. 4. n. 16. Roſenthal de feud. c. 4. concl. 14. n. 4. lit. d. latè Mantica lib. 27. de tacitis convent. tit. 7. n. 18. 19. 20.* Hæc enim fœderum permanentium una fultura, ut ſine dolo, ſine fraude, *ἄνευ δόλου καὶ ἀπάτης.* Quæ ſi miſceas, amice, Pœnus es: divorte ſubitò Reſque tuas tibi habe.

Conclusio XXII.

Crebri uſus hæc quæſtio, An qui feudum

ab alio aut bona feudalia obtinet, illius ilicò exemptus dici mereatur.

Ut amore & dilectione princeps esset tutior, feuda viris fortibus utenda fruenda dedit, *Cujacius lib. 8. observ. 14. Choppin. lib. 2. de doman. tit. 14. n. 7. Carol. Tapia in rubr. c. 4. n. 21. de constit. Garsia de expensis cap. 10.* ut isto nexu devinciret qui parati essent pro ipso promiscuè sanguinem fundere vel haurire, perdere vel perire: *lib. 2. feud. tit. 7. & 28. ibique feudistæ. Conanus lib. 2. comment. jur. civ. c. 9. num. 5. Borrinius de Cavalcata part. 1. cap. 1.* Unde *ὑπόμαζα στρατιώτικα* vocantur ab Harmenopolo *lib. 1. epit. tit. 16. Duar. 2. de benefic. c. 3.* Ex quâ tamen recognitione si quis puram subjectionem concludere volet, peccabit contra rationem & sensum communem. Primò: Non enim servitus personalis vel anonyma (uti in feudo) sed domicilium & habitatio subditum facit, *l. domicilium ff. ad munic. l. si in patria. C. de incolis, lib. 10. Gail 2. O. 35. 36. & de pignor. c. 8. n. 5. c. 15. n. 7. Myns. 1. O. 12. Iac. de S. Georg. de homag. n. 32. Knichen in Encycl. c. 3. n. 29. 30. 52. Rosenthal cap. 6. concl. 85. n. 9. lit. m. Colerus de process. execut. p. 2. c. 1. n. 13. Pet. Ancharanus lib. 1. quæst. famil. 11. n. 16. ubi ait omnes sic tenere. Alber. Gentil. lib. 1. Hisp. advocationis cap. 17. in fin. Natta cons. 4. n. 1. Hondedeus cons. 6. n. 3. & 17. vol. 2. Sordus cons. 51. n. 66. Cephalus cons. 53. n. 34. Bursatus cons. 16. n. 1. Parisius cons. 12. n. 14. vol. 3. Menoch. cons. 692. n. 3. & pulcrè Meisnerus in causa Teutschmeister contra Oetingen tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 129.* distinctissima enim ea sunt, *Matth. Stephani de jurisdict. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 182. & c. 4. n. 61. Prusmannus cons. 27. n. 1. vol. 1.* sicuti vasallagium & homagium, *textus est in cap. qualiter jur. deb. vas.* illud enim ratione feudalium bonorum: hoc ratione subjectionis & obedientiæ præstatur. *Bidenbach in nobil. quæst. 2. n. 14. Beccerus de investit. feud. c. 4. num. 7. Rosenthal cap. 6. concl. 85. Gail de arrestis c. 7. n. 10. Prusman. d. cons. 27. n. 8. Wesenbec. cons. 4. num. 50. lib. 1. Ant. Faber lib. 7. Cod. tit. 3. def. 5. & 6. Knichen in Epopsi n. 141.* Secundò: Extra territorium nec jurisdictio nec subjectio permittitur, *l. fin. ff. de jurisdict. l. 5. C. qui dare tut. vel. cur. poss. l. 4. C. si à non competent. l. 13. C. de un. priv. Franzkius de def. jurisdict. ordin. n. 100. 107. Ant. de Amatis decis. 50. n. 1.* Investitura autē potest fieri extra regnum & provinciolam uniuscujusque, *Sylvan. de feud. recog. q. 19. Knich. de jur. territ. c. 4. n. 53. & in r. pact. p. 2. c. 5. n. 111. 141. Cravetta c. 1. de feud. divis. Rosenth. c. 6. concl. 85. lit. m. Parisius cons. 101. n. 15. vol. 1. G. Papæ decis. 518. n. 2. Capicius decis. 162. n. 11.* etiam hac libertatis imagine, ut si domini fundus in unâ, clientelaris in aliâ regione situs, serviens prædium regatur more territorii, cui inest, non autem consuetudine feudi dominantis, *sicuti hæc doctissimè, sicuti omnia sua, elaboravit Renatus Choppinus lib. 1. tit. 13. Andium c. 5. n. 3. & lib. 2. part. 3. c. 1. tit. 3. n. 9. fol. 200.* Denique, Major, veluti Papa aut Cæsar, vasallus alicujus esse potest: subditus esse non potest, *Hotom. illust. q. 35. Vultei. 1. de feud. c. 4. n. 9. Zasius p. 5. feud. n. 53. Rosenthal. cap. 3. concl. 5. lit. e.* Vasallus ergo & subditus toto genere distincti sunt, *Gail de pignorat. c. 15. n. 3. Wesembec. cons. 1. n. 57. vol. 1. Decianus cons. 18. n. 34. vol. 1.* quia oppositum consequentis stat cum veritate antecedentis, *per l. non hoc. C. un. de cognati. Eberhard. loco à separatis.* Quinimò longè plus est esse subditum, quàm esse vasallum. Hic enim feudi tantùm respectu dominum cognoscit, ille subjectionis onus sustinet: hic certo tantùm servitiorum onere militari vel aulico ligatur, iste secus: ille capite, hic solâ re obstringitur.

tus, vide Schneidevvin §. præjud. n. 23. inst. de action. M. Stephani de jur. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 182. 337. Heigium lib. 1. q. 18. n. 5. 12. 14. 22. Choppinum lib. 2. de ll. Andium c. 1. p. 1. tit. 1. n. 3. Nattam consf. 445. n. 9. Eberhard. jun. consf. 41. n. 99. vol. 1. unde subditus multò strictiùs obligatur domino quàm Vasallus, Cujac. 2. feud. tit. 7. Frecia lib. 2. auct. 4. n. 7. Burs. consf. 147. n. 33. Rol. à Valle consf. 1. n. 30. vol. 3. Crav. consf. 517. n. 3. id quod ex paucis effectis palàm liquebit. Primò: Subditi ad collectas, Vasalli, qua tales, non tenentur, Choppinus lib. 1. de doman. Franc. c. 14. n. 10. Flor. Diaz. de Mena. lib. 1. quæst. 21. Clarus. §. feudum. q. 29. n. 2. Knichen de pact. vest. 2. c. 5. n. 26. Mynf. consf. 1. dec. 15. n. 26. 39. Rol. à Valle consf. 61. n. 8. lib. 4. Bursatus consf. 161. n. 15. Surdus consf. 135. n. 12. lib. 1. & consf. 234. lib. 2. Fabius Arcas decis. feud. casu 29. & 30. adeò ut, si Vasallus indebita servitia præstiterit, non præjudicet posteris utpote quæ præsumptione impressionis extorta sint: Heigius d. quæst 18. n. 20. ubi plures. Garsia de expensis cap. 9. n. 3. Ratio in promptu, Ne quis duplici onere gravetur, l. Titia. § qui in vita. ff. de leg. 2. l. 4. circa fin. ff. ad l. Rhodiam. R. A. anno 41. §. und nach dem. Bertrand. consf. 115. n. 2. vol. 3. p. 1. Alex. consf. 138. n. 13. vol. 6. Natta consf. 460. n. 16. Fabius de Anna consf. 6. n. 22. Carocius decis. 116. n. 8. 9. 12. Oneris autem satis est, quòd Vasallus periclitanti domino succurrere, ad nomina respondere, equo & armis pro principe pugnare teneatur. c. guerram faciente. tit. hic finitur lex Cor. l. qui cum uno testiculo. § gravius. ff. de re milit. Ioh. Garsia de nobil. gl. 2. Borrinius p. 3. Cavalcatæ. c. 2. Bellin. p. 2. de re mil. tit. 3. Antibold. de muner. p. 3. Monf. le Bret playdoy. 5. pag. 3. Petrus Rat comm. in leg. Pictonum art. 289. Choppinus lib. 2. de leg. Andium p. 1. c. 1. tit. 3. Henr. Beguetus in consf. Burg. tit. 2. §. nobles. & facundissimè Barnabas Brissonius in Basilic. lib. 6. tit. 13. art. Qu' en necessité de guerre tous gentils-hommes sont tenus de prendre les armes pour la necessité du Roy. Secundò: Subditus crimen majestatis committit, Vasallus contrà; Marta de jurisdict. p. 4. cas. 133. n. 12. Clarus §. læsa majestas. n. 6. Rosenthal c. 5. concl. 69. lit. g. Cacher. consf. 64. n. 11. Fabius de Anna consf. 67. Capycius decis. 162. n. 12. Tertiò: Vasallus dominum feudi, etiam in controversia feudi, sine veniâ non modò in jus vocare. Azevedo lib. 8. ad const. Hisp. t. 9. leg. 2. n. 1. Mynf. 4. obs. 92. Gail de pignor. c. 15. n. 4. H. Harton. tit. 54. obs. 44. Hunnius de propr. homin. c. 6. n. 9. Vult. 1. de feud. c. 10. n. 22. Laur. Kirchovius com. concl. cent. 4. conc. 97. Clarus § feudum. q. 25. Peregrinus de jur. fisci lib. 7. tit. 3. n. 2. Cantiuncula consf. 2. n. 7. Natta consf. 445. n. 8. sed etiam edicto Unde vi adversus eũ experiri, latè Vultejus lib. 1. feud. c. 11. n. 27. lib. 2. c. 1. n. 15. Isernia ad § si vasallus. de milit. vasal. Virgin. de Bocatiis de manuten. c. 2. Mynf. 4. O. 91. Borcholt. de feud. c. 9. n. 18. Rosenthal c. 10. concl. 23. & c. 12. concl. 14. Symphorema tom. 3. fol. 350. imò spoliantem deprædari, proscriptionisque pœnam urgere potest: Franc. Arias de bello. n. 44. Treutl. tom. 1. disp. 18. th. 7. lit. b. Schraderus de feud. p. 9. c. 3. n. 37. pulchrè Fabius de Anna consf. 7. n. 24. Marta decis. Pisan. voto 166. n. 6. & 8. Cur enim prætoriis edictis minùs cautum clienti sit in immemorem officii patronum, quàm in extraneũ quemvis litigatorẽ? Choppin. lib. 1. de morib. Paris. t. 2. n. 52. Quarto: Subditus ipsemet in verba domini jurare tenetur, nec aliũ muneris vicariũ substituere: Vasallus per procuratorẽ in fidẽ recipi potest, Bidenb. nob. q. 2. n. 14. Moller. 4. sem. c. 20. Choppin. lib. 2. de ll. Andium p. 1. t. 1. c. 1. n. 3. Surd. decis. 159. n. 17. Quinto: Princeps subditi sui judex jure plenissimo est, nec illam jurisdictionem in præjudiciũ ordinarii prorogare licet: Afflictus de execut. §. 9. c. 17. n. 1. Gail 1. O. 40. Vultejus ad l. 1. n. 168. C. de jurisdict. omn. jud. Petra de pot. quæs. c. 11. n. 8. Muscatellus in pract. civ. p. 2. gl. compulsorias. n. 47. Rauchbar de

a [illegible] cap. 54. n. 30. [illegible] *in praef. 2. n. 9. Sola ad consuet. Sabaud.* [illegible] *de for. comp.* [illegible] *gl. 1. n. 9* [illegible] *q. 43. Surdus cons. 47. n. 28. Cacheran. decis. 78. n. 13.* alioquin mandatis poenalibus, ne alienam curiam adeat, revocaretur: *Faber § serviana, inst. de act. Choppinus de leg. And. lib. 1. c. 65. n. 7. Alp. Azevedo lib. 3. const. Hisp. tit. 9. leg.* [illegible] *Mandosius tract. de inhibit. cap. 123. n. 5.* Feudi vero dominus notionem habet feudalium litium septis inclusam, nec egredi audet, *per clem. past.* [illegible] *de sent. & re jud. ubi Immola, Zabarell. Bonif.* [illegible] *de Vital. Scipi. Gentilis lib. 3.* [illegible] *c. 23. B*[illegible] *de jurisd. c. 3. n. 55. ad n. 73. Paurmeist. 2. de jurisd. c. 8. n. 41.* [illegible] *Enenkel lib. 2. de privil. milit. c. 5. n. 17. Marta p. 4. casu 133. n. 15. Rosenthal. c. concl. 69. lit. H. Gail de pignor. c. 15. n. 3. Pacianus lib. 2. de probat. c. 37. n. 36.* [illegible] *M. Stephani lib. 2. p. 1. c. 4. n. 61. Fachinaeus consil. 58. n. 23. vol. 1. eleganter & per membra Renatus Choppinus lib. 1. de legibus Andium c.* [illegible] *n. 2.* hoc est, in rebus quae ad constitutionem, conservationem, ac privationem feudi attinet *gl. l. 1. § fin. verb. ad dominum* [illegible] *Curtius de feud. p. 7. q. 8. H. Pistoris 1. q. 15. n. 27. Paurm. 2. c. 8. n. 46. 47.* [illegible] *Marta de jurisd. p. 4. cent. 1. cas. 16. n. 12. & 20. Alexand. cons.* [illegible] *Ant. Faber lib. 3. C. t. 12. def. 6. G. Papa decis. 42.* ita ut ante omnia constare oporteat de ista rei qualitate, *Vantius tit. de* [illegible] *jurisd. n. 53. Craveta cons. 633. n. 1. eleganter Prucmannus lib. 1. cons. 16. n. 4. Ma*[illegible] *lib. 23.* [illegible] nam negata qualitate fundante jurisdictionem, non potest judex iste cognoscere num sua sit jurisdictio nec ne, quod notandum, *D. Marta de jurisd.* [illegible] Hinc regula, Dominus vasalli, qua vasallus, judex, etiam inter personas illustres, [illegible] *apud Mynsin. tom. 2. lib. 2. decis. 1. Gail 1. O. 1. n. 34.* [illegible] *12. n. 160.* non vero quoad actiones personales ex contractibus aut delictis aliisve ex causis descendentes, [illegible] *n. 9. de for. comp. Myns. 5. O. 15. n. 5.* [illegible] *Paurm. lib. 2. c. 8. n. 47. M. Stephan.* [illegible] *cons. 101. n. 2. & 312. n. 4. Prucmann. cons. 16. n. 4. & cons. 27. n. 84. vol. 1. Wesemb. cons. 1. n. 57.* [illegible] *cons. 27. lib. 3.* Hoc jure Vasallus etiam in feudalibus fundis religionem, politiam, caeteraq; mutare potest non attento domini proprietatis permissu, aut jussu, quia privilegia haec personae adhaerent, non glebae: *P. Frider. Mindanus lib. 1. de process. cam. cap. 32.* nec in ista jurisdictione perturbari debet, quò minùs res prohibitu verset, & in omnibus causis sibi subjectis tam 1. quam 2. instantia cognoscat, [illegible] *pro vasall. n. 2. veluti plenissime* [illegible] *27.* Repeto igitur: Multum referre, feudalisne rei an personae intuitu subditus quis alteri dicatur. Illic mora de beneficio lite patroni censura est. Hic verò, ad ordinarium judicem eundum, qui natura & lege homini aut domicilio praeest: *Renatus Choppin. lib. 1. de morib. Parisior. tit. 2. n. 41.* Ex quibus aliisve argumentis concorditer ab omnibus proditum est ut plebiscitum putes: Vasallum ratione feudi subditum non esse; Feudi concessionem subditum non facere; Feuda imperium & in capita jurisdictionē non dare, *Gail 2. p. p. c. 13. & de pignor. c. 15. n. 5. Marta de jurisd. p. 4. c. 133. n. 15. Choppinus 1. de moribus Paris. tit. 2. n. 2. Rosenthal. c. 5. concl. 74. n.* [illegible] *Paurm. lib. 2. jurisd. c. 8. n. 42. H. Pistoris lib. 1. q. 15. n. 27. Sola ad consuet. Sabaud.* [illegible] *n. 14. Hugo Grotius de antiq. Reip. c. 5. p. 33. 34. M. Stephani lib. 2. p. 1. c. 7. n. 224.* [illegible] *cons. 445. n. 9. Tib. Decianus cons. 18. n. 140. vol. 5. Wesembec. cons. 1. n. 57.* [illegible] *cons. 157. in fin. Prucmannus*

cons.

conf.27.n.1.vol.1. Menoch.conf.99.n.99. Lancellot. Gallia conf.70.n.50. Cacheranus conf.9.n.18. Fachin.conf.58.n.21.vol.1. G.Papa decis.518. Capicius decis.162. n.10.12. Neque nos turbet loquendi abusus, quo vasalli subditi dicuntur; *Chass. in. de cons. Burg. rubr. 1. §.4. ver. & sur les hommes. n.2. Bartolom. Socinus cons.272. n.11. lib.2. Mynf.cons.7.n.8. dec.11.* Respectu enim fidelitatis & servitiorum irrepsit ista catachresis, non ratione subjectionis, *Fridericus Mind. lib.1. proc.c.32.n.2. Pruckm.consil.2.c.8.n.40. Rol. à Valle cons.1.n.3. vol.3. late & eleganter Marta p.4. cens.2. casu 133.n.14. ubi inter subditum ratione feudi & ratione jurisdictionis distinguit. Idem facit Choppinus lib.1. de mor. Paris. tit.2.n.51.* Quæ hactenus dixi, de nudis & alienigenis vasallis dixi. Si enim vasalli & subditi simul sint, formula fiduciæ & obsequii uberior ac sanctior est, quia duplici obligatione devinciuntur, *Rosenthal 1. conf.c.9.n.114. Cujac.2. de feud. tit. 7. Vulteius cons.1. n.9. vol.1. Marp.* atque tum sine dubio coram eodem domino, velut ordinario, forum sortiuntur, *M. Stephani lib.2. jur. p.1.c.7.n.182.* Accedit, quod inter vasallum & dominum paritas quædam est & obligationis reciprocatio, *c. unic. in fin. de form. fidel. Intrigolius qq. feud.62. n.1.2.3. Marta p.4. cas.157.n.1. Zasius de feud. p.10.n.80.81. Eberh. in topic. loc.20.n.10.11. Mannca lib.23. de tacit. convent. tit.1.n.22. Gail 2. p.p.c.15.n.12.13. H.Hartm. tit.54.O.40. Vult.1. de feud. c.10.n.37. Choppinus lib.1. de mor. Parisiens. tit.2. in fin. & lib.2. de ll. Andium p.1.c.1.tit.4.n.3. Natta cons.367.n.3. & 445.n.10.636. n.48. Craveta cons.896.n.24. Sympher. tom.3. fol.310. Matth. de Afflict. decis.265. 391.396.* illincq; rebellio domini utilis, hujus vero iniquitas privatione directi punitur, *c. un. qualiter dom. propr. privetur. Curt. jun. p.6. feud. n.8. Mynf. 4.O.61. P. Gregor. lib.6. syntagm.c.20. n.1.2. Knichen lib.2. de vestit. pact. c.5. n.164. Ferrariens. tit.34. gl.7. n.6. & tit.47. gl.1. num.114. Choppinus lib.2. de ll. Andium p.3.c.2. tit.4. Grezadinus cons.9.n.21. Cantiuncula cons.2. n.6. Bald. cons.97. vol.3. Nevizanus cons.12.n.91. Menoch. cons.99. n.133. cons.226.n.163. cons.284.n.27. Sixtinus cons.7. n.29.32. vol.2. Marpurg. Boerius decis.211.* nec feudatarius ultra fidelitatis formam adstringi potest, *Baldus cons.410. num.4. lib.5. Brunus cons.109.n.9. Craveta cons.896.n.24. Capycius decis.69. num.34. Matth. de Afflict. decis.320. num.4.* Hinc jure canonum & gentium præscripta regula, Cur habeam te ut principem si tu me non habes ut senatorem? *Extat in c. fin. subditus. dist.95. Cum autem persona domini vasallo sacrosancta esse debeat, nimis libera & indomita pontificis Domitii verba pro hoc ævo.*

Conclusio XXIII.

Sed anne ultrò suum offerens territorium in feudum principi, personam quoq; suã subdere & imperio eximere videbitur?

Cùm constet apud omnes, quòd quisq; rei suæ onus legemque, quam velit, imponere, *Munoz de Escobar de ratioc.c.6.n.35. Craveta cons.117.n.1.118. n.3.147.n.4. Boerius cons.50.n.6. Cacheran. decis.100.n.1. Thomingius decis.13.n.25. & decis.53.n.10.* & quæ allodii jure possidet, feudariâ conditione subjicere domino possit, *daß einer das seine zum Lehen machen könne. Ant. Guibert. disput.3. feud. th.3. lit.d. Garzonius de sum. ad feud. recip. n.165. Marta de jurisd. p.1.c.29.n.7.8. Speculator de feud. §. quoniam, vers. quinto. Rosenth.2. de feud. concl.24. Cantiuncula*

tiamenla cons.3.n.1. Panthenlus cons.63.n.25. quæri solet, An generali rerum suarum submissione etiam persona subjecta censeatur? Incivile certè foret tam benignum advenam bonis nudatum erubescendæ præterea subjectionis horrore percellere: *quo facit pulcer text. c. ex parte. de censib.* Equidem per stipulationem quivis potest gravare conditionem suam, *Ma[illegible]. concl. 1405.* alteriusve se hominem reddere, *Azevedo ad const. Hisp. tom. 4. tit. 3. rub. n.3. Mandellus cons. 52. 54.* tamen si expresse nihil actum, nihil quoq; de isto onere præsumetur: *Natta cons. 301. n.2. & cons. 694.* Nam cùm odiosa subjectio strictiq; juris, nihil probabitur nisi quod manifesto consensu comprobatû, *per c. quamvis. de præbend. in 6.* aut subsequente aliquo actu jurisdictionali roboratum sit: *ex iis quæ scribit Crav. cons. 118. n.1. & 425. n. 47. Amon de Amatis decis. 58. n.30.* ne videlicet homines liberi solis confessionibus aut scripturis ad deteriorem fortunam detrahantur, *sicuti elegans textus est in l. cùm scimus. 22. C. de agricolis & censitis. Ant. Faber lib. 7. C. tit. 3. defin. 5.* Nec verborum universalitas cautam prodere potest, cùm universalis enunciatio sit coërcenda & temperanda secundùm qualitatem, naturam & aptitudinem personarum, *de quo subtiliter Zasius lib. 1. singul. resp. c. 6. Parisius cons. 88. n. 31. vol. 1. Caravius decis. 59. n. 19. 21. 34.* Quemadmodum igitur in obligatione generali non continentur ea, quæ quis verisimiliter non esset concessurus, *c. in generali. de R. I. in 6. c. si in generali. de offic. vicar. c. [illegible]. de pœnitent. & remiss. Zasius de feudis. p. 7. n. 61. Knichen in epops. n. 374. Peregrinus de fideicomm. art. 40. n. 50. Raudens. de æquiv. c. 28. n. 129. Gotofred. ad l. [illegible] ff. de pignor. lit. g. Cravett. cons. 3. n. 14. Alex. cons. 76. n. 4. lib. 4.* „ ut in pignore, *l. 6. 7. 8. 9. ff. de pignor. l. 1. C. quæ res pignori. Novella 39. c. 1.* „ in legatis, *l. 41. § 3. ff. de legat. 3.* „ in administratione rerum, *l. 7. ff. de donation.* in juramento, *c. [illegible] de jurejur. in 6.* „ in feudo, *Mantica lib. 4. de tac. convent. tit. 9. n. 21. & lib. 11. tit. 4. n. 20.* sic quoque in hac concessione semper intelligetur excepta persona loquentis, *l. si mercedem. § ult. & ibi gl. Bart. ff. de act. empt. Io. [illegible] concl. 155. Raudensis de æquiv. c. 28. n. 63. Azevedo lib. 2. ad constit. Hisp. tit. 12. leg. 3. n. 4. Cravett. cons. 373. n. 48. Casalis Manens cons. 84. n. 1. & seqq.* nec clausula generalis extendetur nisi ad specificata, *l. 31. C. de transact. Zasius ad l. qui Romæ. §. duo fratres. n. 22. ff. de V. O.* & quæ notabiliter fiunt, nisi specialiter notentur, quasi neglecta videbuntur, *l. 15. §. 26. ff. de injuriis. c. quamvis. de præbend. in 6. Menoch. adipisc. possess. remed. 4. n. 834. Decius cons. 272. [illegible] cons. 215. n. 4.* ne actus voluntarii, ultrà quàm arbitrium ferat, extendantur, *l. obligationẽ. §. 1. ff. de obligat. & act. l. non omnis. ff. si certum petat. l. is qui. §. fin. ff. commodati. Cæpolla de serv. rust. c. 9. n. 26. Achill. Personalis de adipisc. poss. n. 415. Cacheranus cons. 13. n. 62. Meichsner t. 2. lib. 1. decis. 4. n. 77. Ant. de Amatis decis. 1. n. 34. Carocius decis. 123. n. 1. Seraphinus decis. 890. num. 7. Magonius decis. Luc. 28. n. 28.* Ad quam voluntatis demonstrationem referenda est doctorum regula: quòd in simplici recognitione feudali, sola res; res autem & persona non nisi in feudo ligio obligetur, *Choppinus lib. 3. doman. t. 12. n. 18. Pacianus lib. 2. de probat. c. 37. n. 36. 37. P. Gregor. lib. 6. syntag. c. 2. Garsia de expensis c. 12. n. 33. Curtius de feud. p. [illegible] n. 2. [illegible] § feud. q. 11. Chass. in cons. Burg. rubr. 3. § 3. Rol. à Valle cons. 44. n. 13. vol. 1. [illegible] decis. 162. n. 13.* Aptè ad rem Menochius; Iura ossibus personæ cohærentia non posse in alium transferri, & ob id Vasallo fundum vendente, jurisdictionem & dignitatem personalem nõ venire, reliquit, *lib. 3. præsumpt. 98. n. 43. 44. ex Bart. Bal. [illegible]. Roman. adde Kuckerum inter Caroniensi. cons. 23. n. 111.* Aptiùs compilator Symphoremaus:

rematis: *Solent (ait) nobiles allodialia sua à principibus in feudum recognoscere, non quod velint præjudicium sibi creare, sed ut abundantiore cautelâ sibi provideât, tom. 1. p. 1. tit. 4. fol. 300. adde Knichen de jur. terr. c. 1. n. 226.* Aptissime Matth. Stephani: *Status* (inquit) *immediatus potest allodialia sua à principe imperii in feudum recognoscere, quo tamen ipso nulla conceditur superioritas, aut jurisdictio in personam vasalli, ejus bona, subditósve: lib. 2. de jurisdict. p. 1. c. 7. n. 177. Sixtin. lib. 1. regal. c. 4. n. 59. 67. 68. cujus verba th. 27. dabo.* Ex separatis enim nihil infertur. Segregatissima autem sunt feudalis recognitio, quæ patrimonii qualitas: & subjectio, quæ relatio personæ est; *pulcrè Choppinus lib. 1. de morib. Paris. tit. 2. num. 2.* Verba Paurmeisteri quia, non minùs ut superiora, in terminis clara, diserta, pulcra, plenioris lucis causâ interponam. *Aliud* (inquit) *est, comitatum unà cum jurisdictione universa in subditos per recognitionem principi substernere; aliud verò, se suamque personam simpliciter, tam ratione personalium actionum aliunde quàm ex feudo descendentium, quàm realium, non ex feudi legibus profiscìscentium, ordinariæ ejus potestati ac jurisdictioni subjicere: non ergo sequitur, Comitem, Baronē, vel nobilem directum dominium tam comitatus quàm jurisdictionis in subditos per recognitionem feudalem in principem transferentem, personam quoque suam à jurisdictione immediata imperii eximere, ac simpliciter principi subjicere se voluisse; lib. 2. de jurisdict. cap. 8. n. 48.* Quod etiam locum habet in feudo ipsius domini ære redempto, vel empto, ob triplicem fructum. Primò, propter spem successionis in feudo caduco. *c. 1. de alien. feud. pat. Rol. à Val. cons. 100. n. 6. vol. 4. Paris. cons. 13. n. 1. & cons. 22. n. 25. vol. 1. Cephalus cons. 133. n. 68. Socin. jun. cons. 102. vol. 2.* Secundò, quia lucratur recognitionem rei alienæ in feudum, *Natta cons. 649. n. 19. ex Innoc. Bald. Castr.* Tertiò, quia adipiscitur onus annexum fidelitatis & servitiorum. *Dd. in c. 1. per quos invest. Curt. p. 1. de feud. q. 8. Wesembec. cons. 4. n. 3. lib. 1. Manuc. lib. 23. de tacit. conv. tit. 18. n. 3. Cantiuncula cons. 1. n. 146.* Ut uberes istos laudemiorum proventus taceam, quibus domini ex personarū fato & vicissitudine rem suam quandoque promovent & augent: *de quibus ex professo Amadeus de Ponte in quæst. laudemialibus. Marta p. 4. cent. 1. cas. 17. Choppin. 2. Andium p. 1. cap. 2. tit. 1. Schraderus p. 6. c. 3. n. 26. & p. 10. s. 2. n. 49. Manuc. lib. 22. de tac. conv. tit. 35. n. 4.* Accedit superioribus telum æquè lethale, quòd vasallus Cæsaris subjicere se alteri, imperioq; eximere volens, non tamen possit, *elegans argumentum peti potest ex textu l. 7. C. de metallariis. Bruningus de var. univ. spec. concl. 16. Sixtin. 1. reg. c. 4. n. 67. 68. Paurmeist. 2. jurisd. c. 8. n. 48. Matth. Stephani de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 4. n. 49. & c. 7. n. 180.* vel, ut Azevedo ait, quòd vasallus se alicui alteri submittens in præjudicium primi domini operam ludat nec hilum agat: *tom. 4. constit. Hispan. tit. 3. rubr. n. 2.* Interest enim Cæsaris omniumq; ordinum ut status imperii integre conserventur, *c. 1. de proh. feud. alien. per Frider.* semelque in imperii matriculam recepti non eximantur, *Dn. Hermānus Vulteius ad l. 1. C. ubi causæ fiscal. num. 30.* Idcircò si habet superiorem, verbi gratiá, Cæsarem, pactionata & spontanea ista subjectio nil operabitur, etiam interveniente juramēto. *text. in c. ea te credimus. c. veniens. de jurejur. Knichen in Epops. n. 177. Iacob. à S. Georg. de homag. in pr. n. 21. plures in Mascardo concl. 1405. n. 22. 23.* Etenim in obligatione quantumvis generali non veniunt vel expresse vel tacitè prohibita: *l. 1. § qui mandatum. & l. 2. ff. de officio ejus cui. Bart. l. codicillis § institutis ff. de leg. 3. Tagnolus ad l. 81. n. 5. ff. de R. I. Alex. cons. 16. n. 4. vol. 2. Crav. cons. 106. n. 6. 170. n. 2. 200. n. 6. Milanensis decis. 1. n. 142. lib. 2. Carocius decis. 117. n. 2.* adstrictâque in tali casu fide, ad ea

ſolùm, quæ transferri poſſunt, voluntas data cenſetur, *l. Lucius. 21. § penult. ff. ad munic. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 6. n. 11* quia ob medium inhabile generalitas non operatur niſi in quantum poteſt, *ait Eberhard. in top. loc. 5. n. 1.* Viderunt hoc feudalium conſuetudinum conditores, & voluerũt ut vendito allodio imperialis jurisdictio vendita non præſumeretur, factaq; nõ valeret, *c. unic. de allodiis. ubi Laud. Bald. aliique. Ruckerus inter conſ. Cantiuncul. 23. num. 111.* ne quidem ſi Cæſaris poſteà conſenſus accedat, quia principis reſcriptum malè geſta non confirmat, *l. autoritate. C. unde vi. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 52. num. 52.* ſed potiùs ea, uti cætera omnia fiſco damnoſa, refutat, *l. nec damnoſa. l. fin. C. de prec. imp. off. c. nec damnoſ. 20. q. 2.* Duplex hoc concluſionis meæ fundamẽtum, (nempe vaſallum perſonam ſuam ſubjicere nec voluiſſe nec potuiſſe) ut emblemate aliquo illuſtrem, luſtremus priſcum dedendi modum prout à Livio *lib. 1. deſcribitur.* Rex primùm quærebat legatos, *Miſſine ut vos populumq́ue dederetis? Sumus. Eſtne populus iſte in poteſtate ſua? Eſt. Deditisne vos populumq́ue, urbem, agros, terminos, delubra, Deûm utenſilia, divina humanaque omnia in meam populiq́ue Romani ditionem? Damus. Et ego accipio* veluti Faliſci, *Liv. lib. 5.* Campani, *lib. 7.* Samnites, *lib. 8.* &c. Duo ibi ad ſubjectionem neceſſaria vides: Unum, ut ſuæ ſpontis, juris, & poteſtatis ſit. Alterum, ut expreſſim ſe & ſua ſubmittat, *ſicuti accuratiſſimè hoc notatum à nobili & ampliſſimo Aſſeſſore Dn. Richardo Dinstero diſp. de ſumma ſumm. imp. pot. concl. 145. 152. 155.* Ad perfectionem enim cujuslibet actus duo requiruntur, Concedentis voluntas & poteſtas, *c. cum abbatia. in fin. de offic. deleg. Pet. Ant. Petra de pot. princ. in præf. num. 4. Velleius conſ. 35. num. 180. vol. 3. Marp. Menoch. conſ. 1[illegible]3. num. 51. Mu[illegible] de [illegible] n. 71. lib. 1.* Si ergò ſtatus imperii quis eſt ſemperque fuit: præterea ſuam perſonam expreſsè, nominatim, diſertè ac articulatè non ſubmiſit, maſcula Ulpiani voce utatur: Quid ad te? liberas ædes habeo. *l. 4. §. competit ff. ſi ſervitus vindicetur. ſicuti in caſu non nimis diſſimili extat præjud. camer. in Symph. 3. fol. 120.*

Conclusio XXIV.

Si Cæſar ipſe inveſtierit Principem de comitatu, comitisne perſonam ſubiecisse: imperioq́; exemiſſe tacitè credetur?

Evici hactenus quòd allodium alterius clientelæ ſubjiciens, perſonæ libertatem tacite excepiſſe præſumatur. Idem procedet ſi Cæſar liberi comitis baronisve territorium inferiori Principi in feudum dederit. Cæſar enim per infeudationem iſtam jus exemptionis comiti auferre, alteriúsve ſtatus ſubditum facere nequit, *Matth. Stephani lib. 2. de jurisd. p. 1. c. 7. n. 118. Papa dec. 560. Haig. l. q. 9.* quinimò ne cum electoribus quidem formam pro ſtatu imperii conſtitutam mutare poteſt. *vid. Bald. c. licèt venerab. §. fin. extr. de elect. Haig. lib. 1. q. 5. n. 1. Jovan. Gentilis. in [illegible]. concl. 1. theor. 1. verſ. principi. Zaſium conſ. 10. n. 26. lib. 2. Ruckerum inter Cantiunculæ conſil. 14. Eberh. jun. conſ. 1. n. 27. vol. 1.* Rationes pro concluſione noſtrâ communiſſimæ: primò, quòd jus quæſitum princeps alteri invito nequit adimere: *l. 2.*

§ ſi

§. si quis à princip. ff si quid in loco publ. l. 2. C. de precib. imp. Peregrin. de fideicom. art. 19. n. 119. Tapia in rubr. c. 2. n. 23. Signor de Homed. cons. 10. n. 4. & 218. n. 21. Honded. cons. 14. n. 30. vol. 2. & 39. n. 42. vol. 1. Quetta cons. 72. n. 2. 74. n. 11. 75. n. 8. Lancellott. de attentatis p. 2. c. 12. lim. 52. n. 23. Azevedo lib. 9. constit. Hispan. tit. 9. leg. 6. n. 4. quòd privilegia ad alienam injuriam non debeant porrigi, *l. 40. ff. de administ. & peric. tutor. l. 8. ff de prætor. stipul. Paris de Puteo rubr. officialis. c. 2. Prueman. cons. 39. n. 85. A. Faber lib. 1. C. tit. 2. defin. 22. & tit. 11. def. 1. Cabedo decis. 65. n. 6. p. 1. Seraphinus decis. 351. n. 7.* quòd omnia imperatoris rescripta, beneficia, largitiones, hanc tacite habeant clausulam annexam, *Sauf en tout nostre droict & d'autruy*, salvo jure imperii & cujusque, *Bodinus 1. Resp. c. 8. num. 104. Marsilius singul. 483. Arnisæus lib. 1. de jure majestatis, c. 5. num. 20. Gail 2. O. 58. n. 6. Knichen in Encyclop. c. 10. n. 16. Maransha consil. 28. num. 2. Wesemb. cons. 21. num. 5. Gilman. t. 1. p. 2. tit. 11. vot. 7. n. 14. 20. 44. Seraphinus decis. 827. n. 1. Mantica lib. 23. de tacit. convent. tit. 19. n. 23.* quod Princeps inscium & invitum vasallum in dominum inferiorem alienare nequeat, *per l. invitus. & ibi gl. ff. de fideicom. libert. Bossius rubr. de princ. n. 291. Duennas reg. 215. Colerus ad c. cum non liceat. n. 9. de præscript. Maria p. 1. c. 29. n. 4. 31. 32. & p. 4. cent. 2. cas. 125. n. 16. Brunus cons. 196. vol. 1. Choppinus lib. 1. de morib. Parisiens. tit. 2. n. 52. Matth. de Afflictis decis. 265. n. 31. Modius §. plebiscitum. dub. 95. n. 1. Ripa lib. 2. resp. c. 26. Surdus cons. 208. n. 17. vol. 2. Menoch. cons. 264. n. 27. 377. num. 10. Bursatus cons. 350. n. 1. lib. 4. Parisius cons. 22. n. 70. & cons. 23. num. 92. vol. 1. Cacheranus cons. 49. num. 8. ubi addit, omnes in eo consentire, in inferiorem priori domino transferri non posse*; aut sicut quæstioni nostræ accommodate disserit Natta, quod imperator non possit mutare statum aut minuere honorem veterum vasallorum, *cons. 686. Cacheran. cons. 49. n. 12. Baldus cons. 329. n. 4. vol. 1. eleganter Capycius decis. 162. n. 4.* aut augere dignitates cum injuriâ aliorum, *Ant. Faber lib. 6. C. tit. 27. defin. 15.* sed quòd semper illustres personas ob dignitatem & sublimitatem in generali concessione comprehensas esse nolit, *Randensis de æquiv. c. 28. n. 112. Knichen in Encyclop. c. 10. n. 156. ex Natta, Schradero, Paciano, adde Cacheranum qui fermè ex professo thesin nostram tractat d. cons. 49. per tot.* quæ Cæsaris voluntas manifestò colligitur, si illos imposterum imperii comites nominarit, & velut tales semper tractaverit. Subsequens enim observantia interpres certissima perhibetur, *Natta cons. 406. n. 28. Crav. cons. 113. 211. Rol. à Valle cons. 85. n. 9. vol. 4. Seraphinus dec. 696. n. 3. & Ant. de Amatis decis. 1. n. 40.* Atque hinc in terminis quæstio nostra concluditur, Cæsarem non posse invitum aliquem à jurisdictione imperii eximere subjicereq; alterius potestati, *à referente apud Gilmannum t. 1. p. 2. tit. 11. vot. 5. n. 22. & tom. 2. p. 1. vot. 8. n. 30. Tueman. de Benig. synt. 2. decis. 4. vot. 2. n. 12. adde Par. à Puteo de syndic. rubr. officialis. c. 19. n. 1. 2. eleganter Capycius d. decis. 162. n. 4.* cùm sc. Principis supremi officium sit omnes omnium jurisdictiones tueri, non turbare, *Capitulatio §. 2.* ihrem jeden Herrn vnd Stände bey jhren hoheiten/ würden/ rechten/ macht/ gewalt/ *&c.* bleyben lassen. *A. Faber lib. 3. C. tit. 12. def. 5. n. 2.* membra sua non supprimere, *Denaisius in adsert. jurisd. cam. pag. 254.* nec ea a se velut à capite avellere, *Cothmannus cons. 28. n. 108. vol. 1.* sed unumquemque imperii statum in eâ conditione in quâ fuit à sui principio & origine conservare, *Vulteius cons. 35. n. 205. §. at pur. tom. 3. Marp.* & ut ordinum familiarumque dignitas salva sit, providere, *l. 1. §. sed & si servus. ff. de inspic. ventre. Coras. 3. miscell. c. 3. n. 1.* Accedit quòd Princeps à Cæsare comitatu investitus non censetur ut princeps, sed ut simplex comes, *Matth.*

Stephani de jurisd. lib.2.p.1.c.7.n.133. Mynsing.cons.72.n.13. unde, præter nexum feudalem, in comitis subvasalli personã nihil imperii acquirit. Nam pari in parem quid juris? *c. innotuit. §. quamvis. de elect. l.13.§.4.ff. ad senat. Trebell. l.4.ff. de arbitris. l.14. ff. de manumis. sicuti in simili casu de nobilium personis concludit Ant. Faber 3. C. tit.12. de fin.17.*

Conclusio XXV.

Quod multò magis tum procedet, si quis imperatori obrepserit, & quod à primordio feudum imperii erat, ad exemptionem posteà faciliùs somniandam, allodium fuisse simulaverit.

Conqueritur Imperator se inverecundâ petentiũ inhiatione adeò constringi, ut etiã quandoq; non concedenda concedat, *l.1.C. de petit. bon. subl. c. cùm in. de purgat. canon. Cantiuncula cons.16.n.1.* Idem in investituris accidit, ut sæpè Cæsar rei ignarus beneficium conferat, cujus naturam si calluisset, non concessisset, *Wesemb. in parat. & ibi Dd. C. si contra jus & util.* Quæritur an reticentia ista contra secularem præscriptionem opponi possit? Et quidni posset? Cùm enim fisco & imperio damnosa poposcerit, non modò nullum imperium in illustris vasalli personam (uti nec alias) meretur: sed ne directo quidem feudalis fundi dominio dignandus. Primò: Malæ fidei possessor nullo seculorum decursu præscribit. *c. fin. de præscr. Rubeus cons.13.n.14. Gozadinus cons.56.n.13. Valasco cons.95.n.9. lib.1. Calcan. cons.6.n.9. Capycius dec.4.n.22. Beninsend. decis.9.n.3.* In malâ autem fide sunt, qui alienæ rei, sive in toto sive pro parte, notitiam habent, aut supinè ignorant: *c. si virgo.34.q.2. Bart. l. fin. C. unde vi. Gail 2.O.48.n.18. Mascardus concl.1002.n.36. Myns. cons.41.n.5. Fortun. Garzia de ult. fin. jur. n.44. Paris. cons.49.n.30. vol.2. Cravetta cons.116.n.6. Cephalus cons.161. num.31. vol.2. Ant. de Amatis decis.169. num.2. Seraphinus decis.1360.n.15.* Nosse verò quisque debet amplissimos, in imperii meditullio comitatus, imperii comitatus esse: utpote pro quo præsumptio totius orbis est, *uti suprà:* propriamque allegat turpitudinem si quis ignarum se prætendit conditionis ejus quî cum contraxit, *l. qui cum alio ff. de R.I. Menoch. 2. arbitr. concl.3. Brunus cons.45.n.2. Ios. Ludov. decis. Luc.21.n.10.* nec ignorantia ista à subreptione excũsat: *sicuti hoc doctè probat Olivarius Seraphinus decis.1060. num.2.* Secundò: Subreptitia concessio, gratia, vel investitio, nemini emolumento aut damno erit: *l.3. C. qui legit. person. stan. Acacius Enenkel lib.1. de privil. jur. c.6.n.32.54. Reusnerus cons.1.n.104. Fachin. cons.79.n.19. vol.1. Schurff. cons.7. cent.2. Prueman cons.39. num.61. vol.1. Menoch. cons.103.n.61. Wesenbec. cons.41.n.104.* adeò ut ne divi quidem Thomæ Cantauriensis subreptitia valuerit, *Zasio indice l. qui jurisdictioni. num.30. ff. de jurisdict.* Quod tam validum ut obreptionis vitium per clausulas, *Motu proprio, Ex certa scientia*, cæterasque nequaquam purgetur, *post Bald. Alex. Imol. Gozadinus cons.6. num.72. Mynsing. cons.19. dec.2.*

Nunc

Nunc autem si imperii feudum celo, allodiique larvam loco ejus Cæsari objicio, quæ quæso unquam obreptio erit, si hæc non erit? Hinc utiliter disserit argutus scriptor, ad subterfugiendam subreptionem ne punctum quidem prætereundum, quod prolatum fortè principem, ne concederet, deterreret, *Caballus conf.24.col.2.n.6.* Evigilet ergò imperii fiscus, antiquioremque (ubi fas) imperii possessionem prævalere doceat, *c.licèt.de probat. Covarr.c.possessor.p.2.§.1.n.4. Wesemb.cons.20.n.2. Rol.Valle cons.9.n.14.lib.3. Cacheran decis.55.* subsecutam velut clandestinam & vitiosam nullius valoris convincat, *Zasius consil.19.n.6.lib.1. Natta cons.338. n.5. Ios.Ludov.decis.20. n.4.* Iussus enim imperatoris est, ut omne id quod cujusque potentia aut furtiva precatio elicuit, actutum amoveatur; *l.1.C.de fund.limotroph.l.2.3.4.5.C.si contra jus vel utilit. Ant.Faber 1.C.tit.11.& 12.defin.1. Mynf.cons.19.* quæque ab imperii corpore avulsa sunt restituantur: cùm nec diuturna incubatio, nec novella professio, proprietatis imperatoriæ privilegium abolere possit, *quemadmodum aurea verba graphicè sonant l.fin.C.ne rei dominicæ.*

CONCLUSIO XXVI.

Vasallorum libertatem hactenus adserui. Quid si ob circumstantias quasdam judicio exemptionis contradictorio succumbāt, feloniámne dominus jure vociferabitur?

Inter causas, quibus feudo privari curia censet, etiam hæc est: Si feudum aut aliquam ejus conditionem beneficiarius inficietur, *2.de feud.tit.26.§. vasallus.tit.34.§ ult. P.Gregor.lib.6.syntag cap.19.n.22. Clarus §.feudum.q.59. Cujacius 3.feud.tit.5. Ferronus in consuet.Burdegal.de feud.§.5. Mozius tit.quibus mod.feud.amitt.n.74. Molinæus cons.Paris.t.1.§.30.n.6. Rosenthal.cap.10.concl. 32. Rol.à Valle cons.88.n.6.vol.4. Cacher.decis.29.n.10.* aliúmve pro domino agnoscat, *Ruinus cons.70.n.13.vol.5. Kiminald.sen.cons.81.n.26.vol.1.* Si tamen vasallus, imperii se fisco ob personæ libertatem contrario successu adsociârit, lege commissoria in eum agi non potest. Ut enim præteream, imperatorem & imperium in omni fide excipi, *c.imperialem.de prob.feud.alien. per Frider.* itemque ad damnosam inficiationem requiri dolum, scientiam, negationem feudi in specie, *veluti hæc fusissimè tractat Schraderus de feud.p. 9.c.6. à num.19.ad 58. Cacher.decis.29.* duriusculam commissi pœnam ideò non incurret: quia haut insolenter patroni directū dominium, nec ipsum feudum, sed qualitatem solùm & conditionem personæ probabili errore abnegavit, *Choppinus lib.1.de legibus Andium c.6.n.8.* cùm etiam aliâs quælibet causa ab amissione negantem excuset, *Marta p.1.de jurisd.cap.33.n.136.* Nam qui subjectionem negat, non statim vasallagium negat. In odiosis igitur nulla extensio: in separabilibus nulla stertenda connexio. Sic Gallici regni consuetudine laudabili; si Vasallus lite pendente regem patronum statim profiteatur, ob præcipitem istam summi domini agnitionem commisso neutiquam multatur, *sicuti hoc docet graviter vir incomparabilis Renatus Choppinus d.lib.1.de ll.And.c.6.n.7.*

Conclusio XXVII.

Problema aliud jam promo, magni in modernâ lite momenti; An in alterius districtu habitans, imperio statim exemptus statuetur?

Cùm suprà dictum sit, domicilium facere subditum, domicilium autem à districtu & limite regionum mensuretur, quæri solet, an certum subjectionis argumentum sit, Territorio alterius inclusum esse. Approbata sanè regula est, Quæcunque intra territorii septa continentur, ea in fide & patrocinio domini istius esse, opinione præsumi, *c. innoc. Innocent. in c. 17. q. 1. Canonistæ pleriq; in c. nimis. de jurejur. Alciatus de præsumpt. reg. 2. præs. 20. num. 2. Hieron. de Mont. tr. finium reg. and. c. 30. 81. 82. 83. Gabriel. lib. 1. comm. tit. de prob. conclus. 9. Menochius 3. de præs. 100. Mascard concl. 290. 291. Aegid. Bossius tit. de princip. n. 233. Avendanus de exeq. mandat. lib. 1. c. 1. Francisc. de Clap. per. cent. fisc. caus. 15. q. 2. Valasco de jur. emphyt. q. 8. Choppinus de dom. an. lib. 2. tit. 9. n. 2. Lancellot. in templ. jud. lib. 1. cap. 6. Azevedo lib. 4. con. tit. Hisp. tit. 14. leg. 1. n. 57. Brunus cons. 34. n. 5. Ruinus cons. 22. lib. 1. & cons. 13. n. 8. lib. 4. Rol. a Valle cons. 91. n. 17. vol. 2. Cravetta cons. 615. 673. 882. 949. Marantha cons. 10. n. 8. Natta cons. 313. n. 3. 501. n. 31. 506. n. 30. Oldradus cons. 176. Decius cons. 523. Scurff. cons. 26. n. 1. vol. 1. Mynsing. cons. 16. n. 35. Ancharanus cons. 142. Wesemb. cons. 42. n. 3. Parisius cons. 15. n. 9. lib. 1. Curt. jun. cons. 158. n. 24. & 184. n. 8. Pacianus cons. 3. n. 47. Trucman cons. 27. n. 3. lib. 1. Matth. de Afflict. decis. 267. n. 5. Capycius decis. 180. n. 7. Fr. Marcus decis. 542. n. 4. p. 2. Ant. de Amatis decis. 116. n. 23. Cavalcanus decis. 28. n. 1. p. 1. A. Faber 3. C. tit. 12. def. 17. & 28. Boerius decis. 50. n. 11. Cabedo decis. 9. & 10. p. 2. Laurentius decis. 128. n. 19. Meichsnerus tom. 3. decis. 23. n. 20. decis. 33. n. 4. 71. 81. & tom. 2. lib. 1. decis. 8. n. 22. decis. 17. n. 22. lib. 4. Tilem. de Benign. syntagm. 2. decad. 4. vot. 1. n. 49.* nisi singulari beneficio privilegii aut præscriptionis libera esse testatum sit, *c. dilectus. de capell. monach. Bodin. 1. de Rep. c. 9. n. 129. Quetta cons. 10. n. 2. Symphor. tom. 5. relat. 9. fol. 28. Til. de Benign. syntag. 1. decad. 2. vot. 6. n. 21.* ita ut onus probandi in reum exemptũ rejiciatur, *Matth. Steph. lib. 2. jurisd. p. 2. c. 7. n. 76. Mynsing. cons. 16. n. 34.* allegantiq; libertatem probatio incumbat, *c. ex ore. 17. de privil. c. cum persona. de privil. in 6. Cravett. cons. 54. n. 9. Ancharan. cons. 42. n. 1. Symphor. t. 1. p. 1. t. 2. vot. 1. n. 135. & t. 2. p. 1. vot. 1. n. 113. Meisnerus tom. 2. lib. 1. decis. 9. n. 6. & 7.* In quo argumento prolixius insanire volui, quia pleriq; status suam eximendi vesaniã hoc unico palliant & excusant. Quod tamen non adeò Sirenium ac suave est, ut judicis aures reorum defensionibus præcludi debeant. Primò: Præsumptio ista habet præsumptionem fortiorem contra se, eamque naturæ regulis fulcitam, videlicet, Rem omnem esse liberam à primævo statu & jure, *c. jus gentium. dist. 1. Hieron. de Monte tract. de finib. regund. c. 6. n. 5. & 12. Meisnerus t. 3. decis. 6. n. 84.* Præsumptio autem præsumptione tollitur, *l. fin. ff. quod metus caus. Menoch. 1. præs. 30. Quetta cons. 79. n. 4.* Secundò: Præsumptio ista nemini favet nisi summo principi, ob generalem ejus jurisdictionem in omnes, *Henr. Boltius c. si dilig. de præscript. Gabriel. 1. comm. tit. 1. de prob. concl. 9. Cravett. cons. 615. n. 13.*

A. Faber

A. Faber 3. C. tit. 12. defin. 17. In inferioris verò principis districtu facilè fallit, cùm in ejus toparchiâ locus exēptus esse queat, *Gail. de arrest. c. 6. Mascard. concl. 217. Vantius de def. jurisd. ord. n. 108. Petra de jur. quas. c. 22. n. 51. Mynsing. cons. 16. n. 45. p. 1. Natta cons. 636. n. 30. Socin. jun. cons. 68. n. 7. vol. 1. Meisner. tom. 3. decis. 6. & tom. 2 lib. 1 decis. 6. n 99. & lib. 2. decis. 4. n. 167.* & alterius principis dominio interruptus, *Sconborn. 1 polit. c. 12.* constituitque tùm territorium per se ac separatum, *Castrensis cons. 179. n. 2. Rucker inter Cant. cons. 23. n. 114. Cravett. cons. 672. in fin. Raudens. decis. feud. 5. n. 6. Cacheranus decis. 29. n. 6. Meisner tom. 2. lib. 1. decis. 8 n. 43. in causa Hirnheim contra Pfaltz.* Quo casu paria sunt, Esse extra territorium: &, Esse in territorio, sed exemptum, *Iason l. fin. n. 5. ff. de jurisd. M. Stephani de jurisd. 1. c. 33. n. 15. Vantius tit. de def. ord. n. 108. Knichen de jur. territ. c. 4. n. 58. Schrader. de feud. 2. p. 9. p. p. § 3. n. 157. Wesembec. cons. 88. n. 8. lib. 2. Magonius decis. Luc. 36. n. 29. Kopen decis. 48. Cabedo decis. 10. n. 3. p. 2. Surdus decis. 129. n. 17. Præjudicia collegit Bidenbach qq. nob. 1. n. 17.* Sicuti ergò apud philosophos particulæ IN & INTRA modò partem, modò accidens denotāt, ita apud ICtos: *docente Bartol. l. quib. dieb. § Therm. ff. de cond. & demonst. Alb. de Rosat. in dictionar. verbo* IN. *Menochio cent. 5. arbit. cas. 495.* Hinc paradoxa ista, non tamē paraloga, Esse in diœcesi, nec tamē de diœcesi, in territorio, nec tamē de territorio: *c. si propter, de rescr. Rol. Val. cons. 33. n. 35. vol. 3. Natta cons. 301 n. 2. Crav. cons. 673. n. 11. Ancharan. cōs. 437. n. 3. Surdus decis. 129. n. 17.* vel, uti idem argumētum tractant nostrates, Esse maximam differentiam, In eines Fürsten Obrigkeit/ vnd vnder eines Fürsten Obrigkeit sitzen, *Bidenbach qq. nobil. 1. num. 16. Rudingerus lib. 3. observ. 10.* Quò refero perspicuum ex comitiis Augustanis contextum, Der ander Krayß begreiffe Fürsten/ Landgraffen/ Graffen Prelaten/ Herrn Frey: vnd Reichsstätte vnder vnd bey ihnen gelegen, *anno 1500. §. Der ander Krayß. Regimentsordn. zu Wormbs anno 21. §. Der ander Circkel.* Lunæ enim & Veneris orbes confusi non sunt, licèt majoribus Solis & Iovis obumbrentur. In mediis Francici regni visceribus non modò absoluti principatus, quos *souverainetez* appellant, ut Dombarum Mompenserii, *Paradinus lib. 2. annal. Saband. cap. 9. Monstreletus lib. 1. hist. c. 51.* Sedanensis Bullionæi, *Choppinus 1. doman. tit. 11. n. 19.* Archensis Niversii, aliorumque: sed etiam, quod singulare magis, in provincia Normandiæ principatus d'Yvetot à nexu regis Franciæ exemptus & in peculiare regnum ab Agapeto Pontif. erectus fuit: *anno C. 536. vide de hoc regulo Terrienum in comm. jur Norm. lib. 5. c. 2. de feud. Choppinum 2. doman. tit. 9. n. 2. & lib. de ll. Andium 1. c 48. num. 6. Ferrerium in addit. ad G. Papam decis. 62. Serres in Clotair. 7.* Cui addatur lepidum exemplum Baronis de Krenckingen in libero suo cespite vix Cæsari transeunti adsurgentis, *quod ex Crusio p. 2. annal. Suev. l. b. 11. c. 18. recenset Knichen p. 2. de vestit. pact. c. 5. n. 150.* In imperio itidem nostro quot nobiles, quot prælaturæ, quot civitates undique principum oris velut palis circumsepiuntur, salvâ tamen imperii libertate? *Paurmeister lib. 2. de jur. c. 8. n. 27. M. Stephan. 2. jurisd. p. 2. c. 7. n. 66. Knichen de territ. c. 4. n. 73. Myns. cons. 16. n. 45. Exempla habes in Meisnero in causa Teutschmeister contra Oettingen tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 51. & in causa Hirnheim cōtra Pfaltz decis. 8 n. 50 adde tom. 3. decis. 6. n. 64.* quin imò locus mœnibus & pomœrio inclusus liber esse potest, *disserente Cothmanno cons. 21. n. 103. vol. 1.* quemadmodum Ratisbonæ eodem murorum ambitu quinque imperii status, & quidem liberos status oculis usurpamus, *vide War. Erenberg de fœder. 2. c. 1. num. 62.* Territorium igitur non loco, non situ, sed per actus jurisdictionales

nales designandum est, *Hieron. de Mont. tr. fin. regund. c. 6. n. 10. Gilm. t. 1. p. 2. v. 4. n. 54.* Dicitur enim a terrendo, *l. pupillus. §. territorium ff. de verb. sign.* ita ut ipse nominis sonus indicet superioritatem coërcitionis. *Chassan. d. justic. & droicts. §. 1. verb. au territoire, ex Oldrado cons. 176. Marpurg. cons. 30. n. 94. vol. 2. Meisner tom. 2. lib. 2. decis. 4. n. 113.* Unde definitur terræ spacium armatum jurisdictione, *à G. Papa decis. 577. Boerio decis. 217. Meisnero tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 50.* Quòd si ergò princeps finitimus, non terrendi, non juris dicundi vim aliquotiens jure exeruit, de territorio ejus locus adjacens non est, *Baldus l. data. n. 28. C. qui accus. non poss. Alciatus §. territorium. vers. sed finge. de V. S. Cothman. cons. 85. vol. 2. Gilman t. 1. p. 2. t. 11. vot. 4. n. 52.* nec planeta extra orbem suum regnabit: nisi (velut dixi) contrarium actibus jurisdictionalibus expressis & legitimis probaverit; *Hieron. de Mont d. tr. c. 6. n. 10. A. Faber 3. C. tit. 12. def. 28.* Quæ omnia nullum prorsus dubium habent, si ditiones controversæ finibus terminatæ, terminisque finitæ sint. Certo enim certius est, diversa esse territoria quæ fines limitesque diversos habent, *per l. fin. ff. de offic. præf. urb. ubi Bartol. & ad l. 1. §. cùm urbem ff. eod. Losæus de jur. univ. p. 3. c. 16. n. 5. Cravet. cons. 411. n. 28. Knichen de terris c. 3. Cacher. cons. 34. n. 4. Hieron. de Mont. cap. 22. n. 1. Quomodo autem probentur fines diversi, vide Mascar. à concl. 393. ad 403. Baldum cons. 470. vol. 1. Myns. 6. obs. 25. uberrimè Rulands de commiss. p. 2. toto libro 6. Azevedon. ad const. Hispan. lib. 3. tit. 5. leg. 16. n. 1. & lib. 7. tit. 7. leg. 3. n. 35. G. Papam decis. 193. Meisnerum tom. 2. lib. 2. decis. 4. n. 63. & Hier. de Mont. cap. 17. 18. 53. 62. 66. finium regund. Freherum tr. de fama. c. 8. n. 8.*

CONCLUSIO XXIIX.

Quid si ergò ista concurrant ut feudum habens à Principe in isto simul habitet, eritne necessariò imperio exemptus judicãdus?

Operosissima hæc quæstio est & cum plurium familiarium prælustrium salute conjuncta. Nam in diversis comitiis sudarunt Principes, ut Comites, Barones, aliosve liberos status discingerent, abjectissimæq; subjectionis nævo notarent, eò quòd ditiones ab ipsis in feudum recognoscerentur. Cui acriter contradictum, nec arbitror summum imperii Caput permissurum, ut masculi hi lacerti è corpore suo demetantur. Interest enim Reip. ut dignitas ordinum familiarumq; salva siet; *l. 1. §. sed & si. ff. de vent. insp. Fabius de Anna cons. 29. n. 18. Ant. Faber 1. C. tit. 3. defin. 30. n. 10.* Testatum fecit sane imperator, daß jhr Maj. der Graffen beschwerung halben / so sie jetzt vnd auff vorigem Reichstag vorbracht / oder noch haben / handlen wölle / R. A. *anno* 1524. § Item als etwan. Tentatumque id pluribus diætis, sed frustrà, dum Optimos conatus væcors ambitio abrupit. Quid ergò juris præsumendum sit, brevi & libero verborum compendio pandam. Non autem disseram de repentinis comitibus, qui heri, hodie, aut nupero adflatu facti, *quos itidem excipit imperator,* R. A. *anno* 48. §. wiewol auch in der ringerunge. nec de his qui regalibus majoribus non investiti, neque in matriculam redacti, *Matth. Stephani 2. p. 1. c. 7. n. 116. Rulands de commiss. p. 2. lib. 5. c. 4. n. 29.* sed qui summo hactenùs penes suos imperio gavisi, ad comitia coacti, ad

Circulos

Circulos accersiti, breviter in suo tantùm ausi sunt quantum Cæsar in universo; *sicuti ex Castrens. Curt. Alex. Crav. Kusn. Brun. Obrechto, Gailio, Valle, Senadero, aliisq; dicet Sixtinus 1. regal. c.5. n.121.* utpote quorum non minus regia quam Ducum dignitas sit, *teste eodem Sixtin 1. c.4. n.55. Pacian. de probat. 2. c.36. n.1. Knichen c.1. de jur. territ. n.33. Choppin. ad ll. Andium. Prucman. consi. 27. n.142 lib.1.* A' re ne abeam, ratione, autoritate, exemplis probabo, neq; clientelare sacramentum nec servientem fundum quicquam posse decerpere personarum dignitati. Si enim sonum solum, si originem solam COMITUM rumino, recto me iturum pede cerno. In imperii notitiâ *Comites rerum privatarum, comites sacri palatii, sacri patrimonii, sacrarum largitionum, comites principis, &c.* legimus: Nullum hic pro Duce inferiore satellitium: nullum pro principe medioxumo servitium aut famulatus: unius solius Augustæ domus fulgens ista Pompa, comitatus, caterva est. *De comitum verò origine qui plura videre amat, videat: Eusebium lib. 4. de vit. Constant. Vivem ad 5. August. de civit. Dei. c.6. Christ. Colerum in parerg. c.27. Lazium 2. reip. Rom. c.11. Freher. de orig. Pal. c.1. & 2. Leop. à Dyck in æcon. tit. de act. in rem prajud. Pancirolum in Notit. &c.* Ratio igitur universalis hæc esto. Status imperii non feudariæ possessionis dignitas, sed personæ celsitudo est: non glebæ precium, sed summi principis præmium: quem sc. sedere dignatus est in comitiorum Orchestra: der stim vnd standt in Reichsversamlungen hat. R. A. *anno 4*[illegible]. *§* wann auch. Communis Dd. regula est, quòd dignitas ista non rei; sed personæ adhæreat, *Fridericus lib.1. de process. c.19. num.11. Knichen de jur. territ. c.1. num.221. Symphor. in præjud. cam. fol.325.* splendorque provinciæ ex hominis dignitate, non dignitas hominis ex provinciâ oriatur: *Matth. Stephani lib.2 jurisd p.1. c.6. n.31. & seqq. ubi quoad ecclesiasticos hoc limitat; causâ mihi ignotâ:* quò Gallorum formula alludit, què la personne annoblist la chose; *Masuerius in pract. tit. de talliis, n 9. Brissonius in Basilicis lib. 6. tit. 13. art.1. Molin. consuet. Paris. §.1. gl.5. verb. le fief. n.63. Chassan. in consuet. Burg. tit. de droicts appart. à gens mariez, art.19. n.27.* Vasallũ autem esse non est status personæ, sed patrimonii qualitas, *post Bald. Zas. l. sæpè. n.75. ff de re jud.* ejusq; obligatio (licèt præstationes quasdã personales producat) realis, nõ personalis censetur, *eleganter Mantica lib.23. de tacit. convens. t.3. n.69. Chopp. lib.1. de mor. Paris. t.2. n.2 in marg.* Eccur enim aliâs comites isti vasalli nõ adiguntur ad duplex juramentũ: alterum ob rem feudalẽ (uti moris,) alterum ob personæ subjectionem, si qua subjectio esset? *ex Rosent. cap.6. concl.85. n.7. Correferens in caus. 4. mandati, O. cons. B. incip. Submissum in puncto paritionis: n. 91. Bidenb. qq. nobil. 1. n.6. ex Io. Ferr. Montan. de usib. feud. lib.6. c.1. §. quod jusjur.* Verè igitur concludo, nullum hinc obsequium cõtra personæ immediatã imperii subjectionem effici posse. Vel enim ratione regaliũ & summæ jurisdictionis, vel quòd in districtu habitent, vel quod vasalli sint, subjecti dicentur. Nihil horum. Non ratione regalium, jurisdictionis, aut dignitatis: Hæc enim aut præscriptione ultra seculorum memoriam; aut Cæsarum beneficio Comites isti habent, non hodie primulùm vel heri, sed venerandâ longâque serie majorum. A' Cæsare comites imperii ab omni vetustate temporum agnoscuntur: in matriculâ signati reperiuntur, ad comitia coguntur, reliquisq; Principibus permixti, in luce, non in angulo conspiciuntur. Deinde; nec etiam quòd habitent in districtu principum: quia comitatus isti rem per se, rem separatam, rem principalem, certam provinciam, certum territorium, certum districtum, historiis, Geographo-

rum tabulis, famâ, sanctis limitibus, usu, albo, aliisq; imperii constituunt: *de quo suprà in fin. thes. 27. adde Rosenthal. 5. c. 78. n. 8. §. majore.* quod per ampliationem locum quoque habere dicunt pragmatici, si comitatus ducatui olim junctus per infeudationem posteà separetur & dividatur, *Baldus cons. 183. lib. 2. Cravet. cons. 411. Cabed. p. 2. decis. 10. n. 2.* idque separationis jus non solùm investiturâ, sed etiam præscriptione acquiri & approbari, *Craveta ibid. n. 18.* Denique nec ratione feudi, quasi fundo feudali inhæreret subjectio: partim quia vasallagium subalternum non architectatur, *sicuti supra fusissimè concl. 22.* partim quia notissimi juris est, dominum vasallo, præsertim inlustri, feudû ejusq; connexa, jurisdictiones, regalia, non cumulativè sed privativè concedere consuesse: *c. imperialem. § fin. de prob. al. Menoch. 2. præs. 18. n. 5. Marta de jurisd. p. 4. casu 190. n. 5. Curt. de feud. p. 1. q. 6. Bidenb. qq. nob. 8. Dan. Moller. 4. semest. 46. n. 10. Colerus de proc. exec. p. 2. c. 1. n. 141. H. Pistor. q. 45. n. 15. Rosenthal 5. c. 5. Schrad. de feud. 10. p. 2. n. 1. Roland. à Valle cons. 48. & 50. vol. 2. cons. 21. n. 10. vol. 4. Decianus cons. 5. Cravet. cons. 411. n. 18. Beroius cons. 47. n. 8. lib. 1. Gratus cons. 90. n. 16. Surdus cons. 12. n. 6. 60. vol. 2. Curt. jun. cons. 2. n. 1. Curt. sen. cons. 74. dub. 5. Cacheran. decis. 29. n. 1. decis. 4. n. 24. Grammat. decis. 30. n. 11. Tessaurus de cis. 132. n. 2. & ibi subjecto refr. ... ra. ... num. 1. &c.*

» Gallorum hinc latum veriverbium: *Quand le vassal veille, le Seigneur dort:* Vivente & vigilante vasallo dominus obdormiscit: ita ut dominus directus non habeat amplius facultatem exercendæ jurisdictionis in terrâ infeudatâ, *Pet. Ant. Petra de jur. quæs. c. 8. n. 61. ex Pancirol. cons. 105. Biretta cons. 38. Marcabr. ab Anguil. cons. 13. n. 125. & cons. 165. n. 6.* nec vim disponendi de rebus vasalli, *per c. un. de feud. dat. in vic. leg. commiss. Menoch. cons. 2. arbit. c. 200. & 3. præs. 102. n. 16. Brunus cons. 169. lib. 2. Natta cons. 487. 510. Afflictis decis. 291. Fr. Marc. decis. 91. n. 5.* aut subvasallos in jus vocandi, deque iis statuendi, *Marta de jurisd. p. 4. cas. 190. n. 6. Colerus de process. p. 25. c. 1. n. 138. Rol. à Valle cons. 48. n. 22. vol. 2. cons. 21. cons. 63. n. 7. vol. 4. Wesemb. cons. 95. n. 57. Curt. jun. cons. 2. n. 1. Nevizan. cons. 61. n. 12. Brun. cons. 25. 27. 31. Cacher. cons. 9. n. 2. & 45. n. 5. Pancirol. cons. 183. Tessaurus decis. 132.* Nec ullus heic præventioni locus est, *Cardinalis Tuschus concl. 556. 557. p. 3. Surdus cons. 56. n. 20.* quippe cùm omnium dominorum intersit, cognitionis gradu serieq; non privari: *de quo fusè & subtiliter Renat. Choppinus lib. 1. de ll. Andium c. 65. num. 10. Paris de Put. rubr. de exc. Baron. c. 2.* Hinc territorii violationem vocant, & peccatum mortale, *Azevedo lib. 8. constit. Hisp. tit. 13. leg. 13. n. 6. ex Navarr. cons. 1.* cum gravi animarum periculo conjunctum, *Hurron. à Monte de fin. c. 7. n. 2. ex Fabro & Zabar.* si Princeps in comitis, jurisdictionem usu & possessione quæsitam habentis, territorio imperium exercere moliatur, *Gail. 1. de p. p. c. 1. n. 27. Petra de fideicom. q. 13. n. 569. Corneus cons. 159. vol. 2. latè Knichen de jur. ter. c. 4. n. 27. & seqq.* Quod certo certius est in principe subinfeudante, quia per subinfeudationem omnia ea transfert, & abdicat quæ à Cæsare acceperat, etiam superioritatem ipsam, præcipuè si personæ illustri conferatur: *notetur elegans Pruckmanni cons. 27. num. 20. 72. lib. 1. Marta d. cas. 190. num. 9.* Ratio: quoniam infeudatio eâdem prorsus lege, iisdem prorsus pactis fit, quâ infeudatio ipsa, in aller massen wie sie vom Reich gangen/ *Gotof. Anton. disp. feud. 7. th. 4. lit. b. Clarus § feudum. q. 32. n. 4. Molin. consuet. Par. § 35. n. 18. Sixtin. 1. c. 4. § 57. 58. Rosenth. c. 9. c. 44. Claud. Cantiunc. in casu cons. 1. §. postea. & §. cæterum. H. Pistor. 2. q. 44. n. 4. Mynf. 1. O. 62. Vult. 1. F. c. 11. n. 81. Iason cons. 235. tom. 2. Paris. cons. 23. n. 4. vol. 1. Cacher. cons. 38. n. 37. Questa cons. 6. n. 9. Wesenb. cons.*

73. n.

73.n.53.G.Papa dec 162. cujus clausulæ quæ vis sit vide Petram de jur. quæst.c.22. num.102. Afflict.ad const.Neap.q.21.col.2. Facit huc quæ eleganter & speciatim diduxit Claudius Cantiuncula cons.1.n.113. dum ait: Dominus feudi investiendo vasallum retinet civilem possessionem, clientique naturalem tribuit: Vasallus iste iterum subinfeudans nullam penitus possessionem reservat: (*adde H.Harm. tit. de F.54. O.38.*) Non civilem & directam; hanc enim Cæsar infeudans retinet; *Socinus ad l.1. n.160 ff.de acq.poss. Rol.à Val. cons.85.n.83.vol.4. Wesemb.con.2.n.34. Cacher.con.27.n.13. Meichsn.tom.2.lib. 1.decis.6.n.70.* nec utilem aut naturalem, quia constituendo subvasallum transmovet in eum utile dominium, ipsamq; (quam solam habuit) naturalem possessionem; *Rosenth.de F.c.1.concl.6. H.Harm.tit.54.observ.12. Curt. jun.cons.175.n.25.G.Papa dec.304.* Eapropter receptissimi quiq; ICti veraciter retulêre, umbram, reliquias, vestigium utilis dominii manere penes subinfeudantem. *Vultejus 1.F.c.11.n.84.Rosenth.c.9.conc.60.Zas.ad l.si quis vi. §.differentia.n.24.ff.de acq.& am.poss.* videl. fidelitatem, servitia vasalli, spem succedendi, *H Harm. d.tit.54. O.38.n.3.suprà concl.23.* Inde etiã usu imperii cognitiones aut appellationes nõ diriguntur ad vasallũ subinfeudantem: tum ob subvasalli dignitatẽ, tum quòd ei velut mandatario omne jus administrandæ justitiæ tacitè cessum sit, *velut hoc nervosè explicuit Rosenth.c.5. concl.5.n.16.17.ubi causas feudales excipit.n.18.suprà concl.22.adde Paris.cons.8. vol.1.Nattam cons.408.n.7.aliosq; in Bidenb.qq.nob.9.Martam p.4.cas. 99.n.4.* His similibusque argumentis impulsi Prudentes nostri, autoritate suâ responderunt; *Comites, aliósve status liberos, in ipso feudo Larem foventes, status liberos & immediatos imperii fuisse, esse, fore.* Verba præstantissimi Hassiæ ICti, quique solus omnium mihi vice esse solet, Regneri Sixtini hæc sunt. *Si Comes vel Baro, ut securior esset, aliámve ob causam, ab aliquo principe inferiori Comitatum aut Baronatum suum recognorit in feudum, hôc etiam casu prior dignitas retinetur, ut quam à solo summo principe nactus est: lib.1.regal.c.4.num 59.* (& pòst:) *Quemadmodum per hujusmodi prædictas feudationes & subinfeudationes nõ derogatur dignitati regalium, & juribus regalibus Comitum vel Baronum imperii; sic etiam libertatem, quâ imperio immediatè subjecti & status imperii sunt, non amittunt, nec domini feudalis jurisdictioni subjiciuntur; cùm omninò diversa sint jurisdictio ordinaria & feudalis: utque maximè velint, non tamen possunt per hujusmodi recognitionem feudalem personam suam aut bona imperio immediatè subjecta eximere.* d.cap.4.§.67.68. Consonat vir diligentissimus Matth. Stephani lib.2.jurisd.p.1.c.7.n.229. *In Romano* (inquit) *imperio sunt, qui ratione feudi tam regalis quàm non regalis, principi juramentum præstant: at ratione personæ suæ omninò liberi & neminem præter imperatorem recognoscunt; constitutionibusque imperii, æquè ut alii immediatè imperio subjecti, tenentur.* Consonat Andreas Knichen supremæ jurisdictionis alioquin (adfectus humanos segrego) vindex acerrimus, in Epopsi n.141. ex p.2. de vest.pact.c.5. num.138. *Nobiles* (infit) *Rheni, Sueviæ, Franconiæ, imperatoris solummodò subditi sunt: principibus verò, à quibus feuda recognoscunt, juramentum fidelitatis rei feudalitiæ exhibent.* Consonat Heinricus Rosenthal interpres feudalium consuetudinum celeberrimus, scriptorumq; nostri ævi in eo genere princeps, cap.5.concl.78.n.9.10.& cap.5.q.5. itemque q.69.lit.H. circa finem. *In mille Germaniæ locis* (ait) *videre licet, quod nobiles & comites vasalli principum, etiam ratione feudorum quæ ab electoribus aliisque principibus tenent, immediatè subsint imperatori & imperio, nec domini feudorum ullam in eos jurisdictionem ex-*

erceant: tandemque concludit, *conſtitutiones privilegiatas, etiam reſpectu horum feudorum, licèt vaſalli in iis habitent, competere ex ſtilo cameræ, modò aliunde vaſalli iſti ſint immediati, vel ſaltèm in q. poſſeſſione exemptionis.* Illuſtriora adſunt doctorum argumenta & teſtimonia, quæ premere juvat, promere nō vacat in ſubitanea hac thematum rhapſodiâ. Objecerint: *Imperii edictis promulgatum ut bona ab imperio habeant, qui ſtatus eſſe volent? quænam autem iſti?* Primò, non eſt neceſſarium: ſtatus enim imperii & territorii jura validè diſtincta ſunt, *Knichen in velitat. apol. num.* 13.120. ſubjectioque immediata ſine territorii jure ſubſiſtere poteſt, *Knich. in ead. velit. n.* 14.15.110.131. Appello infinitos comites, innumeros imperii nobiles, civitates fermè omnes liberas, qui imperii feudis exuti; accuratè tamen, nequa perſonarū libertati fraus frauſa ſiet, animadvertunt. *Exempla & præjudicia in voto Correferentis, (Submiſſum,) num.* 111. *inter deciſ. à Suanem. collectas pag.* 194.195. Deinde, regia ab imperio habent, quod vel ſolus regalium ſonus docebit: ex quibus honor longè amplior, proventus etiam uberior, quàm ex aſperis & aviis multorum vicorum dumetis. *Aſt incorporalia ea dixerint & aëre ſuſpenſa: vel, ut Franci, Sans terre & ſans domaine:* Perindè eſt: cùm vel minima Cæſaris Imperiive benignitas, & gratioſa conceſſio, imò inveterata poſſeſſio, ſufficiant ſtatui imperii conſtituendo: quod mille comitum (ſuprà dixi,) quod urbium imperii, quod immediatorum nobilium libertas ac autoritas comprobabunt. *Pergens, Eccur ergò ad tributa imperii adigantur, quæ velut reale onus territorio adhærent?* Forſan nec id deeſt, non AB imperio quidem, immediatè: SUB eo tamen: Sie ſollen Güter ohne mittel/von oder under/oder in dem Reich haben: R. A. *anno* 48. §. Wiewol auch in der ringerungs: & § aber der Graffen: alterutrum ſufficiat in alternativis, *juxta regulam Eberhard. in top. loc.* 108. *n.* 8. Nec eadem eſſe obgannire quis poterit, quia in oratione principis ne apex quidem ſuperfluus, aut ſine myſterio poſitus eſſe, *per l.* 1. *ff. quod metus cauſ. & ibi gl. Crav. conſ.* 685. *n.* 7. & 9[illegible]3. *n.* 50. disjunctivaque vox in accuratâ Oratione non niſi inter diverſa fieri ſolet, *l.* 124. *ff. de V. S. Eberhar. loc.* 109. *num.* 13. *Denaiſius in adſert. jurid. cam. pag.* 197. *ubi vir politiſſimus Scaligerum citat lib.* 11. *de c. l. l. c.* 170 Quocircà in re tam planâ non cum Domitio Iulianum, ſed infantem vix fantem conſulamus, qui ſtatim aliud AB *imperio*, aliud SUB *imperio*, aliud IN imperio immediatè eſſe profitebitur: illud cauſam poſſeſſionis, iſtud ſubjectionem, hoc ſitū depingit. Quæ cùm ita, mittamus rationes & oculorum teſtimoniis agamus. Comitatus M. ab imperio non fuit, ſed Burgundi feudum, *teſte Oliverio Marchiano lib.* 1. *comment. c.* 13. quia tamen ſub imperio eſt, imperii honores fert, illudque activè & paſſivè agnoſcit: nec quisquam Comiti incolæ ſtatus controverſiam intentavit. Diſtrictum B. non imperator ſed Bohemus confert: quia tamen ſub imperio, maxumis imperii regalibus præfulget. Idem de V. conſtat. Germaniæ viſcera non intro: oram ſolùm vaſis cum vulpecula lambo: quò enim irem? cùm omnes omnino principes, nullo dempto, collectis imperii prægraventur, (etiam ob glebas feudales quas ab aliis ducibus habent,) ſolùm quia immediatè under dem Reich ſitæ ſunt. Temeraria forſan hactenus dicta, ſed tamen vera: ſin minùs, (non enim effugio hoc opus) ſalvis cauſæ vexillis deleo & interpungo. Venio ad tertium probationis fundamentum, ubi exemplis batuendum. In quo limine offerunt ſe plurimi principes & reges pontificis Roman. fiduciarii, ſine ullo ſenſu ſubjectionis, niſi quem pietatis error vo-

lentibus

lentibus raienter extorquet. Etsi enim regnum ab alio in feudum tenent, nihilosecius in ipso feudo ea possunt, quæ in imperio imperator: *disertè & exertè* W'esembec. *in paras. C. de LI. n. 3. ex Corseto de pot. reg. q. 45. Chassan. consuet. Bur. in pr. verb. ducum. n. 2. adde Petram de jur. quæs. c. 15. n. 101.* Apulia feudum pontificis est; *Scaccia de appell. q. 7. n. 76.* rex tamen istius & in istâ Monarcha est: *Parisius cons. 27. n. 4. 5. 6. vol. 1.* Sicilia feudum pontificis: *Clem. pastoralis, de re jud. Cirier de primog. q. 28.* rex tamen istius & in istâ, Monarcha est; *Borell.... de compromiss. §. 3. gl. 1. num. 46.* Idem de Neapoli suâ D. Marta, *p. 4. de jurisd. cas. 199.* In terminis similibus concludit Cravetta, serenissimum Ferrariæ ducem Alphonsum potestatis plenitudine & superioritate gaudere quamvis feudatarius cameræ Apostolicæ sit: *cons. 983. per totum.* Docete jam argutuli, sultis, num in topicis vestris compatibilia sint, *Vasallum in feudo omnia posse, monarcham esse, potestatis gaudere plenitudine, & subditum esse?* In imperio nostro illustrissimus Dux W'irtenbergicus status imperii erat, nemine oblatrante, quamvis Sueviam suam incoleret ut Austriæ vasallus: *cujus causam & originē vide in Crusio p. 3. annal. Suev. lib. 10. c. 9. & lib. 11. c. 9. Sleidanum lib. 9. Quetiam consil. 6. & 7. anno demum 94. pristino capiti accessit, Knichen p. 2. de vest. pact. c. 5. n. 293.* Obruerer exemplorum multitudine, si per minora subsellia vagarer. Ausimne proloqui? Si feudalis incolatus subjectionem argueret, ne electoris quidem maximi (historicè solùm ex historicis narro) libertas inconcussa foret. Utut sit, cùm causa nondum definita, gaudeāt qui in q. possessione libertatis sunt, quoniam inveterata ista possessio loco pacti, loco causæ justæ, loco conventionis, loco privilegii, loco veritatis, loco tituli, loco juris plenissimi est: *suprà concl. 17.* Ad petitorium ubi ventum, quid judicem ulteriùs remoretur, non video: quominus personarum qualitas, situs territorii, vetustus splendor familiæ, autoritas matricularum ad unam omnium, dicta facta gesta publica, stilus Cæsaris, fama vox opinio totius imperii, ipsi denique comitiorum parietes & Circulorum oculi pro lege habeantur!

Conclusio XXIX.

Quid si status imperii præstet homagiū reale pro bonis in alterius principis regione sitis, illorúmne respectu subditus & imperio exemptus erit?

Iure publico triplicem nexum invenio, quo quis alteri devinctus. Primus subditum propriè tangit, qui ratione territorii & domicilii domino obstringitur. Et hic nodorum maxumus, quoniam in personas ac capita imperium habet. *Altero*, vasallus domino, cui fidelitas juratur, quamdiu res feudalis ab ipso detinebitur. Is mixtus dici potest, siquidem personam quodammodò afficit, quoad ministeria, quæ patrono debet, realis tamen magis quàm personalis, *ut suprà.* Tertius, qui purè realis, ratione fundorum fit, ac census annuatim ex prædiis pendendi. Hic minimus, quia personam planè non tangit, solius possessionis munus est, *velut ag-*

pellatur l.fin §.25.ff.de mun. & honor. vide eruditissimum ICtorum Renat. Choppin. lib.2.de ll. Andium,c.1.p.1.t.1.n.3. Ultima hæc species, thesin præsentem
„ occupat: quæ cujus sit precii, subsequens regula suggeret. Sola bono-
„ rum possessio subditum non facit, *l.libertus. §.fin.ff.ad munic. Vult.1.F.c.6. n.5.Iac.de S.Georg.verb.qui quidem.num 9. Cravet.cons.201.912.num 15.Cujac. cons.3.Castrensis cons.89.n.2.vol.2.Rol.a Valle cons.1.n.30.vol.3. Meysner.tom.2. lib.1.decis.6.n.58.Tileman.de Benign.synt.2.dec.1.vot.1.n.61.* Primo, quia Res seu bona, ut accessorium, sequuntur naturam personarum, *infra concl.seq.* eaque communis, tàm apud Pontificii quam civilis juris scriptores, opinio est, *teste Iran.isc.de Clapperiis in caus. aus fiscal c.29 q.3.n.2 & 3.* Deinde, quia quis quo loco habet bona, neque originalis neque incola sæpè est: *l.4 C.de incolis.H.Hartm.lib.2.tit.52.obs.1. Cujac.l.4.obs.12.* Veruntamen cum præstatio homagii subditū reddat, *infrà concl.36.* ususq́; ferat alicubi gentium, ut bonorum possessores etiam forenses juramentum prestent, *Iac.de S.Georg.in verb.qui ita invest.n.9.Vult.1.F.c.1.n.5. Wes.w.de jurej.n.5.Manlius de homag.tit.1.n.16.Crav.cons.492.n.11.* non defuturi forsan sunt, qui subjectionem hic texent. Attamen quò libertatem tueare, distinctionem homagii *in Reale & Personale* oculis inconnixis intuetor, *cum Chassan. in consu. Bur t.des fiefs.rubr.3.§.4.verb.& homag.n.23.& t.des mains morts.rubr.9.§.18.* Hoc forsan subditum facit, istud nequicquam. Etenim contractus ii stricti juris, odiosaque servitus, nec proindè à bonorum subjectione realique homagio ad subjectionem sutela mutuanda; *vide Paurmeist lib.2. jurisd. c.8.n.112.113.* Experientiâ cernimus, etiam subditos exemptos, etiam personas ecclesiasticas domino territorii, in quo prædia possident, ad juramentum assecurationis compelli, *c.nimis.de jurejur.c.unic.§.verum.de stat.relig.in 6.Iac.de Homag.n.13.14.aliique in Wesemb.w.de jurejur.n.5.* exceptâ salvâq; libertate personæ ac status: *sicuti hoc graviter perpensum in voto 4.O.contra B.n.30.44.45.57.inter decis.Suanemann pag.51.55.61. ubi subtiliter homonymiam vocis, Erbhuldigung, exenteras.* Ad forum enim assignandum, non tam rei sitæ ratio (actiones pure in rem excipe, *per l.2.3.C.ubi in rem act.*) quàm personæ qualitas attendi debet: *Mar.Socin.c.fanè si Episc.n.9. de for.comp. Mynsing.cons.24.t.1.in fin.* Absit ergò ut illustribus dignitatibus emeriti ob campestres aliquot cespites ad laqueos vilissimi colonatus pertrahantur.

CONCLUSIO XXX.

Vlteriùs. Si status imperii Penates fixerit in bonis istiusmodi municipalibus, habebitúrne ut subditus, an verò qualitas illustrior alteram obnubilabit?

Vicerat libertas augustissimi apud Nemetes prætorii calculo, donec viri integerrimi A.G. aliorumq́; sententiâ revisoriâ retunderetur: *27.Iun. anno 83. extat in actis O.cont.B. iteruḿq; in Suanemann.decis.pag.97.Til.de Benign. synt.4.dec.2.vot.6. pro quâ nuper respondit Petrus Wesemb.cons.49. sed ut hodiernum cacoethes, pro amico, aut primo adventore.* Rationes eorum præcipuæ

hæ

hæ visæ. Prima: Eadem persona diversis qualitatibus prædita pro diversis habetur. *R.A.an.48.* §.nach dem auch.§.aber der Graffen von Tübingen. *Gail de arrest.c.6 Knichen de vest.pact.p.2.c.5.n.137. Cavalc.lib.5.decis.23.n.13. Gilman. t.2. p.1.v.31.n.5. & tom.4.p.1.v.30.n.186.* Status enim hominis dividuus est, distractionemque admittit, *Daut de testament.n.150 fol.135.* Secunda: Quilibet extra territorium suum censetur instar subditi, *Aldaranus Mascardus de statut.interp.concl.6.n.6.* alteriúsve privati, quoad jurisdictionem.*l.3.ff. de offic.præs. Acac. Enenkel 3.de priv.c.19.n.8. Knichen de jur.territ.c.4.n.31. Gail 1.P.P.c.16.n.28.* Tertia: Exemptus ratione loci certi non censetur ratione alterius loci exemptus.*c.ex ore.de privil.c.cum capella.&c.* Quartò, hoc probant exemplo CC.T. *Gail de arr.c.6.n.16.* CC.S. *Goden consl.39.de jurisd.n.7.* DD.E & P. *consulens in part.2.act.Brunovic.fol.98.* Hæc argutiarum contrariarum silva: quam tam solidè & perspicue sublucavit correferens in voto revisionis (*Submissum in puncto partitionis.4.mand.O.cont.B.*) ut laternam Punicam eam putare possis. Nil ergò addam: reponam solùm κριτήρια totidem adversa, arbitrium æquissimo judici delaturus. Ridiculum enim foret & Panico terrore tetrius, si tot rerum judicatarum exemplis, tot annorum interstitiis rata credita libertas, unius jam Gailii numine sine ulteriori suffragio subverteretur. Primò: Status rei non mutat conditionem personæ, *l.un.C.de impon.lucrat.descript.* nec afficit eam, quoad libertatem: *Symphorem.t.3.præj.fol.120.* sed contrà, mutatione personæ mutatur privilegium, qualitas, conditio, natura bonorum, *l.per curatorem.90.ff.de acquir. hæred. Marta de jurisd.p.4.cent.1.cas.11.n.29. & cas.125.n.18. Alph. Modinus §. principum placita.dubit.36.n.3.7.8.9. Oldrad.consl.169.n.3. Natta consl.160.n.°3. Marcabr.ab Anguil.consl.40.n.5. Cravett.consl.293.n.10. Rol. à Valle consl.61.t.4. Mod.Pistor.consl.48.vol.2. Koppen decis.50. A.Faber 5.C.tit.9.def.12.n.4.* etiam quoad forum, *Marta de jurisd.p.4.cas.125.n.19.* Pars enim favorabilis attrahit minus favorabilem, *Ios.Ludovic.decis.Lucens.26.n.22.* & dignius minus dignum, *c.1.de consecr.eccl.vel altar.in 6. Iason in l.duo judd.n.17.ff.de re judic. Costa de quota & rata q.94.n.3.* majusque lumen minus obfuscat, *Acatius Enenkel lib.2.de privil.c.5.n.20.* Personæ verò digniores rebus aut ullis fortunæ bonis, *l.in pecudum.ff.de usuris l.sancimus.C.de SS.eccles. gl.in §.fin.ff.de jure N.G.& C. Hier.Mont.de finib.c.71.n.1. Rulands de commissar.p.2.lib.5.cap.4. n.31. Vincent.de Anna in rep.const.terminum vitæ.n.1. Capycius decis.162.n.3.* Fas ergo, ut status nobilior trahat ad se ignobiliorem, *Baldus in l.2. C.communia. de legat.* fundique qualitas & privilegium à personis mensuretur, *Marta d. loc.n.38.* nec earum dignitas per maximam bonorum partem obfuscetur. *Public. in consuet. Auvern. tit.27 art.1.n.1. Ruland.5. commiss.part.2.cap.4.n.31.* Hinc regula: Si ex pluribus qualitatibus resultare potest diversus effectus, dignior potiorq; qualitas attēdenda: *Sebast.Sapia ad l.imperium.n.3.ff.de jurisd. Iason consl.74. vers. quinto.lib.3.* Quo clypeo moti Iudices terræ Augustissimi processus decreverunt ex constitutionibus imperii, non attentâ exceptione subjectionis bonorum, *Gail de pignor.c.15.n.10. & 1. O.8.num.9. Mynsing 2.O.10.* modò constiterit personas aliùdè status immediatos fuisse: *sicut ultra 30.præjudicia reperies in Meichsnero tom.1. decis.32.n.1. Gilm.tom. 3.decis.fol.120.260. Myns.1.O.11. & 3.O.21. Rosent.de F.c.5.con.69.78. Guil.Scip. lib.1.decis.rot Spir.156. Suaneman decis.6.n.9.p.79.81. & aureo voto, (Submissum) n.105.ibid.pag.183.* Etenim arrestatio fit in solis fructibus, in rebus solis mobilibus: hę autem nemini subsunt nec mediatè, nec immediatè, quia omni.

omni horâ mobiles: *ad invidiam acutissimè Correferens in vot. revis. (Submissum) n.104. in Suanem. pag. 179.* Quocirca cùm constitutiones istæ imperii personarum intuitu factæ sunt, *Springerus de pac. relig. c.10. pag. 115.* quis tam pertinax, qui ex causa eâ finali omnes has dispositiones regendas, declarandas, extendendas odiosè obstrepat & obclangat? *per l. cùm ejusd. § interdum. ff. de ædil. edict. Amede. tr. de syndicat. n.1. Eberh. in top. loc. 131. Decian. cons. 41. n.22. vol. 2.* SECUNDÒ: Rex, Princeps, aliúsve imperii heros ubicumque est, ratione personæ suæ Princeps est, non subditus, etiamsi in alieno solo. *vide de hoc φρβσκω ἀπόφασι immutabilem discursum lib. 2. des derniers troubles de France, circa finem.* Porus viris & viribus exutus, in hostico solo, in victoris solio, regiè tamen tractari orabat, & (quam æquum) exorabat. Invictus virtute, non fato, patrum annis Saxo (*cujus fortitudinem raro exemplo admiratur homo Italus Scipio Amiratus lib. 12. discurs. 2.*) inter hostium manus modo tamen Principe digno accipi tantum non jubebat. Exempla in historiâ omni græcâ & latinâ! Quò illa? Documēto sc. politicis sunt, in omni foro, in omni fortunâ, persona & dignitatē status illustris perennare. Cottidie experimur, principes imperii transeuntes per diversæ confessionis territoria, religionis exercitio pro suo comitatu liberè uti fruique (millies dictum) beneficia imperii personæ, non territorii respectu rogata sunt, *Springer d. c. 10. pag. 11.* TERTIÒ. Privilegia exemptionesque statuum frustrà capellæ cōparant: locis enim nō adfixa: nec patrimonio, sed personis innexa & innata: *Friderus Mind. lib. 1. proc. f. extr. c. 29. n. 11. Til. de Benign. syn. 4. dec. 2. vot. 2. & 4.* personalia sunt, & ob id (ad dupondios provoco) inseparabilia, sequuntur ut umbra corpus. Unde nata ratio iterum ingeniosissima Correferentis, *in sæpius nec unquam satis laudato voto revisionis:* quòd Arrestatio necessario in loco & territorio alieno, vel saltem litigioso fiat, cùm alioqui in proprio arrestantis aut inaudita, aut nuda vis turbatiove simplex sit: *Submissum: n. 107. apud Suanemann. pag. 181. 187.* QUARTÒ: Adducta exempla non moramur, causis variis. Sub lite enim pendent, *sicuti docet memorabilis illustrissimi Collegii ad Cæsarem querela de hac controversia, quid imposterum in judicando sequuturi; an vetustate roboratam, an novellam Gaili sententiam? sicuti extat inter excusa acta O. cont. B.* & infinita extant exempla contraria eorum qui sunt & manent in possessione vel q. exemptionis, *Rosenthal de F. cap. 5. concl. 7. n. 10.* nefasque ut rerum gestarū erroribus veritas vitietur, aut juri derogetur, *l. 6. § 1. ff. de off. præs. l. 1. § 1. ff. de feriis.* O timidum judicem (*Nattæ verba sunt*) qui exempla respiciens secundum jus decernere reformidat: *consil. 24. num. 3.* Concludam. Si clericorum personæ, etiam in principum territoriis, exemptæ sunt, *sicuti ad hanc materiam disserit immortalitate dignissimus olim adsessor T. Michaelis de jurisdict. concl. 58.* si amplissimi domini assessores, *sicuti lati confirmat vir perennis memoriæ Dinasius in assert. jurisdict. cam. p. 5. 10. 238. 239. 252.* si legati eorumque domus, *teste Augerio Busbequio oculari & experto epist. 3. & 4.* si nobiles immediati, si equites Rhodii, si Ganerbii, si capitulares multi, ab ordinaria principum, apud quos degunt, jurisdictione & superioritate exempti: *vide inter alios Pasermeisterum lib. 2. de jurisdict. c. 8. n. 81. 82. 83. & seqq.* annon iniquo iniquius foret, illustres imperii animas (ad potentioris paullum domini nutum) confestim cùm vili rusticorum obsequio sirempse lege jubere esse? Veruntamen cùm revisio iterum petita; quæstioque inter 8. imperii dubia rejecta, R. A. *anno 94. & anno* 600. §. Ehaben

ben uns auch: jurabo NON LIQUERE, *cum Pomponio l.13.ff.de arbitr.l.36 ff.de re judic.*

CONCLUSIO XXXI.

Ne tamen mirere, si thesis prior magis contra exemptionem se obliquaverit: cum etiam maneant imperii status: quorũ ditiones in aliam planè familiam translatæ sunt.

Si quis scenicos duces videre gestit, non Scachorum modo reges sed exteros etiam aliquot toparchas contempletur, qui cum Plautino milite campis Gurgustidoniis, Bombomachide, aliisque sesquipedalibus titulis seipsos ludificãt, quibus in Utopia, ullâve regione nostis vix locus. Quam vanitatem nunnùs rectè iis adscripseris, qui aut fortunæ injuria, aut nascendi serie ab avitis laribus arcentur: eò quòd nominum istorum usurpatione tum juris succedendi & recuperandi, tum gloriosę originis admoneantur: *vide Nattam cons.638.n.36.37.38. Damnabili igitur errore genealogiæ negligentiùs servatæ sunt, socordia lapsæ ætatis.* Eã olim indole Eumenes rex Pergami, qui fractis rebus solo castello residuo vix tutus; *Neminem* (ajebat) *superiorem agnoscam aut feram quamdiu ferrum in manu. Plutarch. in Eumen.* Eã indole princeps Germaniæ laudatissimus Maraboduus, *qui ἄοικος καὶ ἄτιμος scribebat non ut profugus, non ut supplex, sed ex memoria præteritæ fortunæ, Tacitus 2.annalium.* Eadem indole rex Mithridates, qui regni expers & expes regiè tamen regem compellabat: *Vtere ut voles prole magni Achemenis, quòd solùm hostes mihi non abstulerunt. in Tacit.12.annal.* Idem aptè in hac materiâ quæritur, *Num maneant imperii status, ejusq; constitutionibus fruantur, qui in imperio nil amplius possident præter titulos tumulosq; majorum?* Et quàmvis secundùm Dd. comes sine comitatu sit abusivè comes, & velut Doctor sine legibus, eques sine equo: *Ianninius de citat.real.c.11.n.291. Iason l.apud hostes.n.11.de leg.1. Knichen de non provoc cap.3.n.228. Zasius cons.20.n.7.lib.2. Pacian.de probat.2.c.36.n.4.* in imperio tamen secùs, *Zoannet.de Rom.imp.n.85.* dummodò ratione originis sint status, licèt nulla bona immediatè sub imperio habeant: *Gilman.tom.3.fol.325. Suaneman.in decis.camer.pag.181.194.* Unde fit ut, quantumlibet extorres, titulum retineant & dignitatem, *Ianninius de citat.reali cap.1.n.787.* ad comitia vocentur, *Rulandi de commiss.p.2.lib.5.c.4.n.27.* sessionem inter principes habeant, ac subscribant iis ut principes, *sicuti videbis Decis.6.n.10.11. à Suaneman.collect.pag.79.80. Til.de Benign.synt.4.dec.2.v.4.n.7.* privilegiis primæ instantiæ gaudeant, *Fridericus lib.1.de process.camer.cap.19.n.11.* cæterisque imperii constitutionibus utantur, fruantur; *Knichen de jur.territ.cap.1.n.221.* Summæ curiæ hac de re placita qui legere gestit, affatim reperiet præjudiciorum apud Gilmannum *tom.3.fol.325. & in decision. à Suanemanno publicatis pag.50.163.194.* Immediata enim imperii subjectio sine territorio, sine jure territorii subsistere potest, *Knichen in velitat.apolog.n.14.15.110.131. Præjudicia ac exempla vide in Suaneman.decis.camer.pag.181.194.195.* Rationes eædem quæ supra; nimirum Quòd, *Statum imperii esse*, non patrimonii qualitas, sed personæ dignitas sit, eaque insepa-

rabilis, etiam in sequiore sorte: *Knichen & Friderus dd. ll. Fabius de Anna cons. 40 n. 43.* imò tam tenaciter personæ infixa, ut citiùs illud quàm ista amitti queat, *Suaneman. in decis. 6. pag. 50. & decis. 10. pag. 163.* Hinc nostro instituto non difformiter disputat Cravetta: Si maxumè penes unum Marchionatus aut Comitatus sit, dignitatem tamen Comitis aut Marchionis ad reliquos quoq; liberos & nepotes dimanare: *cons. 855. n. 4. junge Betsium de pact. famil. illustr. c. 8.* Eccum; Electoribus non licet suas ditiones hercisscere, ne minutim dissectæ deformentur; *ex constit. Aur. Bullæ tit. 24. §. decernimus igitur.* quis propterea natu minores personalibus imperii privilegiis orbaret, & ad plebeia subsellia detrusum iret? Fortuna, quam nascendo quis meruit, mutari, adimi, amitti non potest; *l. 41. C. de decurion.* quæq; à genere, à civitate, à rerum Naturâ tribuuntur, posteris incolumia manere fas est: *per l. 3. ff. de interd. & releg. l. 11. ff. de senator. Fabius de Anna cons. 17. n. 4. Choppin. lib. 1. de ll. Andium cap. 63. n. 4.*

CONCLUSIO XXXII.

Cui adfine est vægrande illud postulatum: Num protestantes Episcopi, qui nec à Pontif. nec à Cæsare adhucdum confirmati sunt, pro imperii statibus haberi possint?

Antequàm fastus flaminum gliscceret, penes Imperatorem electio erat non modò episcoporum omniumque præsulũ; *velut annotant Aventinus lib. 4. annal. Waltramus in opusc. de invest. episcop. Krantz 5. Saxon. c. 30. Sabellicus lib. 8. Ennead. 8. Viterbiensis in Chron. part. 17. in Henr. 5. Machiavell. lib. 1. hist. Flor. Avápuvois de pontif. mutat. confir. quem morem adhucdum Iberiæ Franciæque reges, observant, teste Aegid. Magist. tr. de regal. c. 3. 4. 5. Carol. de Grassal. lib. 2. de regal. Franc. c. 3. Duarenus lib. 5. de sacr. minist. c. 11. Chassan. de glor. mund. p. 5. consid. 24. n. 194. Choppinus lib. 2. de doman. tit. 9. 10. præcipuè Cosmas Guisnier super Pragmat. Ludovic. sanction. Vasquius 2. qq. c. 51. Valascus de emphyt. q. 8. Cabedo decis. 9. p. 3. & decis. 11. n. 3. p. 2. &c.* sed etiam Papæ ipsius: *cap. 21. 22. 23. 28. 29. 30. dist. 63. Francisc. de Zabarell. de schism. pont. Innocent. cap. 2. extr. de major. & obed. Lud. Babenberg de Zelo vet. princ. c. 8. & lib. de jur. imp. c. 8. Polyd. Virg. lib. 4. de invent. c. 10. Ferrariens. tit. 50. gl. 9. n. 4. Onuphrius in vit. Gregor. 7.* Autoritatem istam masculè vindicârunt Divi Heinrici, Friderici, Otthones; donec tandem transactione inter Frideric. 3. & Nicol. 5. factâ jus istud sic finderetur, ut imperator sacros antistites per sceptrũ jurisdictione, regalibus, aliisque imperii fascibus insigniret: *Gunth. Ligur. lib. 1. Naucl. gener. 39. Krantz. [illegible] Saxon. c. 42. Christ. Sturtz. de imp. germ. cap. 43. Ottho Frising. lib. 7. Chron. c. 14. lib. 2. de gest. Frid. c. 6. Ioach. Stephani de jurisd. eccles. c. 12. Schurff. cons. 72. n. [illegible] cent. 1.* Papa verò inungeret, confirmaret, sacraret: *Concordata hæc nationis germanicæ exhibet inter alios Goldast. tom. 1. const. imper. fol. 409. & seqq.* Unde fit ut hodierno Canonum jure episcopus, nisi consecratus, exercitio aut administratione defungi non possit, *c. licet. extr. de transl. episc. c. nihil. c. qualiter. extr. de elect. c. avaritia. de elect. in 6. Speculat. tit. de rescr. præsentat. §. ratione. vers. item. Vantius de nullit. ex defect. jurisd. deleg. n. 35. Lanninius lib. 1. de*

citat.

drat.real.c.1.n.904. Consecrari autem nequit, priusquàm à Cæsare trabeam, velut dixi, acceptaverit: *Cujacium confer lib.3.de feudis cap.1.* Causam sic cernis, cur plerique religionis reformatæ præsules aut administratores pro statibus imperii ecclesiasticis nō habeantur, ad comitia non evocentur, principatu non investiantur, *vide Gilmann.tom.3.pro jud.fol.125.* edictis cæsareis non episcopi, sed detentores & subsessores oder einhaber depingãtur, *in R.A.anno 82. § 21. alibique semper.* cùm paria sint, nullum habere episcopum, & habere episcopum inutilem, *c.2.§.sed neq;. de transl.epifc.Gail 1. O.1.n.45.* In nuperis diplomatis E. B. equestris Ioannitarum ordinis per Saxoniam magister haut vocabatur; utpote ab imperatore talis non agnitus ob antipathiam confessionis: *tangit Goldast.tom.4. constit.fol.584. in marg.* Hanc maculam cùm acerbè semper tulerint Augustæ Confessionis principes, sæpius Cæsari justissimo dolore madentes literas exhibuêre, *ut anno 55.56.57.59.66.75.82.89.94.613. Anonymus Cam.adv.respons.35. Bonbellona de pac.rell.p.2.c.15. Springer.c.8. Besold. de success.reg.diss.6.concl.15.16. præcipuè Fr.Burckard.lib.1.anton.c.3.* videlicet; Cur sacris arcerentur officiis, quos pax religiosa æquasset? *cùm etiam judaicâ superstitione infectis honores divi cæsares non inviderint, l.3. §.fin.ff.de decurion.* Cur diris devoverentur ob fidē quam Cæsar indulsisset? Cur apud aras igni & aquâ iis interdiceretur, quos velut filios in societatem adoptasset? Cur papæ fulgura timerêtur, quorum vim Passavica pactio antiquasset, vel suspendisset? *in R.A. anno 55.§.damit auch obberhürte. Friderus 1.c.29. Knich.encycl.c.13. Erenb. de reg.subs. c.2.n.17. Cothman.cons.64.n.65. Symph.tom. .tit.3. sæpè & tom.3.fol.309.* Cur ad saniores usus conformare dioeceses non possent, quas majores eorum pio munere struxissent? *notetur elegans consilium Scurffii 72.cent.1. Pruckm. cons.13.n.36.lib.1. itemque consilium in causa episc. Caminens. apud M.Stephani & Suaneman. Paris de Puteo indicat, auctibus Alemanniæ competere jus patronatus in episcopat. suæ civitatis: rubr civitas c.2.n.* Cur, non sine infamiæ stigmate, nudarentur honore ob fidem quam status imperii bey Keys. und Kön. Würden/bey Fürst. Ehren/in rechten guten Trewen/und in wort der warheit/ firmassent? *R.A. anno 55.§.und damit.§.solches alles und jedes.cum §.seq. undè decretum Cameræ, Propter Aug. confessionem feloniam non committi, nec honorem civilem violari: in Gilmann.t.1.p.1.tit.3.v.5.n.1. Bidenb.nob.qq.3.* Cur contra imperii majestatem Quirinali seplasiario fasces principatuum submitterent, cùm ipsi Cęsares indignum purpurâ rati sint, si capite minuti papæ primùm nutu in solium veherentur? *uti videre est in Avent.7. annal. Sigon.lib.20. de reg. Ital. Goldast.in Lud. 4.fol.const.409. Marsil.Patav.in defens.pac.p.2.c.26. Cusan. 3.concord.cathol.c.4. Coccin.de imp.transl. Andlo lib.2.c.5. Krantz.9. Saxon.14.15. Bebenburg de jur.imp.c.5.6.7. Quesita cons.1.n.17. Lancel.de jur.pers.c.1.§.1.n.4. Chass.in catal.glor.p.5.c.29. Mandell. cons.62.n.31.* Resonat adhucdum in auribus nostris Rodolphi primi generosi ἀναφώνησις: *Multos Germanorum reges Italia consumpsit. Non ibo Romam. Rex sum. Imperator sum. nec minùs pro utilitate Reip. facturum me confido, quàm si Romæ fuissem coronatus. extat in Goldast. tom.1.fol.311.* Ecqua hodiè foret impietas, si eandem cum Cæsare suo caneret antiphonam episcopus, *Quia me vestigia terrent.* Episcopus non tenetur habere Papam pro Papa, si Papa episcopum nō habeat pro episcopo; *uti inquit Cravetta cons.241.n.17.*

Ecclesiam regat ille suam, divinaque jura
Temperet: imperium nobis fascesque relinquat.

Quocirca, si Passavina pactio, eamque subsecuta religiosa pax debet generalis esse transactio, si lex communis, si sanctio pragmatica, quô jure, quâve injuriâ ad certa solùm loca, ad certas solùm personas arctabitur? cùm imperii istis recessibus non modò præteritorum ἀμνηστία indicatur, sed etiam similium & futurarum causarum fata componantur. Unde fœdus inviolatum, in omnes casus purum, sacrum, perpetuum, vocatur: ein beständiger/beharrlicher/ unbedingter/ für und für ewigwerender Fried. R. A. *anno* 55. §. und nach dem. *Denaisius tit.* 216. §. 21. Nec est, quòd verba ista quempiam remorentur, Wo ein Ertzbischoff oder ein ander Prelat von unser alten Religion abtretten wurde/ daß derselbe sein Ertzbisthumb oder Prelatur alsbald ohne einige widerung/ jedoch seinen Ehren ohnnachtheilig/ verlassen soll. R. A. *anno* 55. §. unnd nach dem bey vergleichung: *quæ pro decisione adhibita sunt in caus.* T. M. *cont.* C. B. *Symphor. t.* 1. *p.* 1. *tit.* 3. *supplic.* 9. *fol.* 192. 194. *& in causa G. A. C. dict. tit.* 3. *vot.* 10. *fol.* 250. cùm invitis & contradicentibus principibus clausula ista inspersa sit, suffragante ipso contextu, ubi Cæsar ait: Welchs sich aber beyder Religion Stände nicht haben vergleichen können. Nulla ergò sine consensu statuum in hoc puncto facta transactio, nedum pragmatica sanctio. *vide Fridericum lib.* 1. *c.* 29. *n.* 3. *Benbellon. p.* 2. *de pac. rel. c.* 15. *Spring. c.* 8. *Anonymum Camer. advoc. resp.* 35. *inprimis Magnanimi principis* I. C. P. *apologiam editam sub auspiciis belli Coloniensis*. Quod parùm dubii habebit in istis oris, ubi sola Augustana confessio hominibus in ore, ob verba dicti recessus, Daß den Capiteln eine Person der alten Religion verwandt zu erwöhlen zugelassen sey: *d.* §. Si ergò omnes subditi, si singuli regionis istius ordines, si capituli totius vox unanimis eum postulet episcopum, rem ratam haberi cuja refert? Non pontificis, cujus imperium in Imperio pridem eviluit. Non imperatoris, cum imperii membra permaneant & necessitates communes ferant. Non collegii, aut populi, utpote quorum unanimi psephismate desideratus sit. Quapropter ad justitiam relaxandam, ad pacem servãdam, ad libertatem imperii vindicandam, permitti rogant id, quod sine πανωλεθρίᾳ aut majore malo retardari diutiùs non potest.

Conclusio XXXIII.

Minoris immò nullius est dubii episcopatuum & prælaturarum ante pacem Passavicam facta exemptio; utpote quam Cæsaris benignitas, statuum voluntas, rerum humanarum tranquillitas, pax orbis, quies seculi, ratam esse jusserunt.

Cum Germania bello arderet, & theatrum esset dulcissima nostra mater sanguinolẽti Martis, repente Deus aliquis ex machinâ adstitit, aureamq; pacem, velut Palladium, non sperantibus projecit. Facta hæc Passavii anno 52. renovata Augustæ 55. *confirmata Ratisbonæ anno* 57. 58. 61. 66. *& in*

capi-

capitulat. Pro quo beneficio quas gratias, quas laudes domino Deo nostro Iesu Christo exhibere debeamus, nec mens concipere, nec lingua proferre potest, *meritò utor heic Iustiniani hac pietate in l.1.pr. C.de offic.praef. praetor.* Fructus istius hi illi: quòd utraque religio decenter toleratur: *fieri enim hoc simul posse, comprobant Bodinus 3.reip.c.7. Gerhard.qq.polit. cent.1. Danaus 2.Ethic.c.7.praecipuè Alb. Gentilis lib. de iure belli. ubi doctè refellit argumenta Lipsii ex lib.de una relig & Pammel.consultat.de una fide.* quòd inter status & subditos fida animorum conjunctio stabilitur, R. A. *anno 52.55.66. Erenb.de regn.subs.c.2.n.17. Cothmann.cons.64.n.65.* quòd statibus reformatis jus episcopale seu jurisdictio ecclesiastica permittitur, *Mindanus lib.1. de process.c.29. Zangerus de except.c.1.p.2. n.424. Knichen in encycl.c.13. M.Stephan.lib.2.p.1.c.7.n.475.& lib.3.c.15.n.6.* adeò ut imperatori ne preces quidem primariae, quas vocant, relictae: *sicuti ventilatum in prudente quadam consultatiuncula, quam exhibet M.Stephani lib.3.jurisd.p.1.c.4.n.21. & Suanem. in decis.pag.100.& seqq.adde Sixtin.1.regal.c.2.n.56.Gail.2.O.155. De institutione earum vide Sebast.Franck in Rod.1. Specul.lib.4. ibique addit. Ioh. Andr.tit.de praeb.§.restat.P.Greg.17.syntag.c.7.n.21.Boer.decis.32.* Pax ista ut foret liquidior, Camerina praeteritorum malorum moveri non debuit: sed quod bellorum licentia peccaverat, fido silentio sepeliri. Hic fons istius exemptionis: quem postea Caesar Deo statibusque praelibavit: Dieweil etliche Stände/ Stiffte vnd Klöster eingezogen/ sollen dieselben Stände derenthalben/ weder in/ noch ausserhalb des Rechtens zu erhaltung eines beständigen/ ewigen Friedens nicht besprochen noch angefochten werden: Derohalben gebieten wir vnserm Cammerrichter vnnd Beysitzern/ daß sie diser eingezognen Güter halben kein Proceß *decerniren* oder erkennen sollen / R. A. *Anno* 1555. §. Dieweil aber etliche. Causae. I. Rerum conventarum immutabilitas. Servate foedera pacis, nec regnis postferte fidem, *ait Poeta. vide Canonist. ad tit. de treug. & pace. Manticam lib.27. de tacit.conv. tit.1. & seqq.* II. Transactionum firmitas. His enim legitimè definita imperiali rescripto rescindi non oportet, nec sine infamia fieri potest *l.16.19.20.41.59. C.de transf. Mantica de tac. conv. lib. 13.tit.43. n.18. & lib.26. tit.9. n.45.&c.* III. Rerum factarum necessitas, *juxta verba Iustin.novell.97.* Notum illud brocardicum: *Multa facta tenent, quae non, facienda!* IV. Conscientiarum libertas. Mentium rex Deus est, fides suadenda, non imperanda; *ex Cassiod. August. Lactant. Cujacius in observ.& Lipsius 3. polit.* ut merito damnetur ab omni aevo inaudita Hispanorum immanitas; dum toto a nobis orbe divisos Indos, regibus & legibus suis utentes, ob solam hanc animorum infelicitatem stirpitùs exciderunt: *deplorantibus Lips.2.const.c.22.& in not.polit. Benzo.lib.3.hist.nov.orb.c.3. Camerar.1.medit. hist.c.83. Thuanus praefat. operis Historic.* V. Pontificum *δωροφαγῶν* rapacitas. Si enim ea rata habentur, quae paparum ingluvies extra imperium abligurit, vorago absorbuit: quantò magis haec praelaturarum exemptio; cùm corporis (licèt mediate) partes maneant, oneraq; . ro iis annua sustineantur? Apagè ergò litium Aeolos, qui ad concilii solum tempora restrictam pacem blaterant! Refellit enim misellos Caesaris providentia, wo solche vergleichung durch die wege des *generals conciliums, nationa.* versamlung/ *colloquien* oder Reichshandlungen nicht erfolgen würde/ soll alß dann nichts destoweniger diser Friedstandt in allen *puncten* bey kräfften/ als ein beständiger/ beharrlicher/ vnbedingter/ für vnd für ewigwehrender Fried seyn vnd bleiben/ R. A. *anno* 55. §. vnd nach dem ein Vergleichung. Viden' impuro & sy-

dereo hircosi turbonis afflatu rescindi non posse, quod lege pragmaticâ sine fine victurâ præfinitum ac constitutum est? *l. 4. C. de domestic. lib. 12.* Stilum tinxeram, ut tangerem ditiones post pacem hanc exemptas: sed sublato me digito respexit Sigalion; &, ut Cybeles hæc sacra Principibus nostris ab unâ, Scriptoribusq. Turbati Imperii Status ab altera parte, volganda linquerem, auriculam vellicavit.

Conclusio XXXIV.

Leniori quæstiunculâ exasperatos mulcebo animos: An, qui regalia jurisdictionémve in alienâ urbe vel agro hactenùs exercuit, exemptionis indè prætextum ullo colore fucare possit?

Regnandi libido efficit, ut non terra solùm ac mare dividantur: sed & eadem sæpè provinciola infido plurium dominatu fatigetur. Alius summum imperium, alius jurisdictionem simplicem, alius jus gladii, alia jura alius prætendit, *vide Hieron. de Mont. tr. de finib. c. 7ª. n. 14. Maulium de homag. tit. 1. n. 17. Ioh. Bidenb. nobil. qq. 1. & 7. Rosenthal c. 6. conc. 85. n. 10. Knichen de jur. terr. c. 4. n. 42. 43. Gilmann. t. 1. p. 1. tit. 3. v. 2. n. 15. Capycius decis. 96. n. 9.* quilibet verò *αὐτοκρατορίαν* indè sibi colligit, exitiabilemque illam imperii fisco prærogativam. Cujus spei vanitatem quotidianæ rationum & exemplorum farragines denudant. Etenim, statum imperii non quælibet regalia, non promiscua coërctio, sed summa & a solo Cæsare dependens personæ majestas creat. Multi patellarii domicelli in alterius immediati status districtu salvum conductum, jus patronatus, pedicas, furcas, similiaque jura sibi adscribunt, qui superioritatem oder die hohe Landesobrigkeit æternùm non præscribent: *T. Michaëlis de jur. conc. 46. lit. a. Knichen in velit. apol. n. 213. Freccia lib. 2. de F. in authorit. 47. n. 1. Matth. Stephan. lib. 2. jurisd. p. 1. c. 1. n. 24. Surdus cons. 323. n. 28. Gilmann. t. 1. p. 1. tit. 3. v. 12. 13. Meichsnerus in caus.* Ingelheim *contra* Pfaltz *tom. 2. lib. 2. decis. 4. num. 171. & seqq. ubi nimis verè ait,*
„ *Principes interdum jus conducendi, etiam in civitatibus & villis prorsùs alienis,*
„ *adeoq; imperialibus per fas & nefas usurpare conari, quod tamen jurisdictionem*
„ *illis nullam tribuat, nisi aliundè probent quæsitam: ibid. num. 175.* Iurisdictionis enim distincti modi sunt, nec ab unâ specie ad aliã colligere licet: *Iason in l. imperium. ff. de jurisd. Gail de pign. c. ult. n. 7. Bertachin. de gabell. q. 11. p. 1. Chass. in consuet. Burg. rubr. des justices. verb. & droicts. n. 96. Zasius cons. 16. n. 58. lib. 2. Alex. cons. 68. n. 18. vol. 2. Muns. cons. 16. n. 11. dec. 2. Meichsn. decis. 4. n. 170. tom. 2. lib. 2. & decis. 17. n. 19. decis. 27. n. 18. tom. 4.* Vera, si ullibi, certè hic, vetus regula: Tantum præscriptum, quantũ possessum: *l. 18. §. fin. ff. de acq. poss. c. auditis. c. olim. de præscr. Gabriel. lib. 5. comm. tit. de præscr. concl. 2. n. 24. Zas. cons. 19. n. 36. lib. 2. Gilman. tom. 5. relat. 34 fol. 237.* Quoniam ergò limitata potestas limitatum producit effectum, *Cataldinus de syndic. n. 109. Zasius cons. 12. n. 46. lib. 2.* firmiter concludo, jurisdictionem specialem & imam generali & al-

tæ

tæ haut derogare, *Baldus conſ.253. n.2. vol.5.* cumque, qui quoad quid dominium habet, ſuperioritatem ſibi adſerere non poſſe, *T. Michaelis concl. 56. lit.d. ex Caſtr. conſ.44. n.5. vol.1. Surdo conſ.223 n.38.* Colonia Agrippina nobile imperii membrum eſt, nec tamen niſi jus carceris: vitæ necisque præſul Elector habet. *Sleid.lib.6.fin.* *Wilh. Kyriander p.13. annal. de orig. & ſtatu Trever. fol.146. Symphor. t. 6. fol. 162.* Goslariæ Duci Brunovicenſi: Aquisgrani Burgundo & Iuliacenſi: Spiræ & Wormaciæ Epiſcopis: aliis alibi multa jura, nec tamen ideò exemptæ imperio urbes: *vide Conſil.6. actorum Brunſ. n.24. fol.45. Knichen in velit. apol. n.213 M. Stephan. lib.2. jurisd. p.2. c.1. n.30. &c.* Et quis omnia omnium in oculis exempla confarciat, quæ evincunt, Alium univerſalem, alium ſpecialem jurisdictionem eâdem ſede, invidendâ licèt ſocietate, mancipio duxiſſe? *argum. l. duorum libertus. 50. ff. de oper. libert. quod ſæpiùs allegatum in nobiliſſimis controverſiis* Teutſchmeiſter cont. Oetingen. *&* Hirnheim cont. Pfaltz *apud Meiſnerum deciſ.6. & 8. tom.2. lib.1.* Verbis Regneri Sixtini finiam. *Ex eo (*infit*) quòd vicini* „ *Principes merum vel mixtum imperium, vectigalia, ſalvum conductum, ſimiliaque* „ *jura in totum vel ex parte in civitatibus imperialibus ex præſcriptione, conventio-* „ *ne, aliòve modo acquiſita habent, liber Reip. ſtatus non aboletur, ſed ex adhucdum* „ *imperii ſtatus ſunt, reliquaque regalia illibata tenent:* ex aureo tract. de regal. „ lib.1. c.4. n.82.

Conclusio XXXV.

Plurium ſupererat ſcemmatum in mente ſtiloq; fœtus, ſed faſtidii causâ volens abortior & ſepono. Hac abibo coronide: Cùm Elector P. oppignorata imperii oppida redimere poſſit, donec à Cæſare reluantur: viduæ ne urbes interim exemptæ Villæ cenſebuntur?

Salutis publicæ causâ nil tam juſtum, quod non liceat ſubvertere, nil tam arcanum quod non eruere, nil tam ſanctum quod non profanare, *confer c. apoſtolicos. 12. q.2. & cauſ.13. l. ſancimus. C. de SS. eccl. Novell. 65. Novell. 120. c.9. & 10.* Hinc factum olim, ut vel publica calamitas vel hoſtium iniquitas imperatorem, etiam invitum, membra quædam abdicare adegerit, quò reliquum corpus adſervaretur. Ne tamen ea ſegregaret longiùs, à ſe proxumo Palatino jus reluendi conceſſit. Quæritur, An hæ urbes imperio ſubtractæ, more aliarũ provincialium, onera ſubire, forum inire, roſtra adire debeãt; an priſcâ libertate uti, frui? Profundiſſimi judicii vir R. Choppinus exiſtimat in pari caſu *non licere creditori exigere à clientibus fidelitatis ſacramentum; ſed ſoli recto domino peculiare manere, eò quòd creditori ſolummodò pro tempore dominicæ rei αὐτίχρησις facta ſit, donec debiti ſorte ſolutâ liberetur. lib.3. de doman.*

doman. Franciæ tit.19.n.3. Undè in quæstionis nostræ terminis Referens in puncto devolutionis pro camerâ se pronunciaturum testatus est, nisi majorum vestigia obstitissent, *apud Gilman t.1 p.2.tit.1.v.5.n.35.* Cui famulantur istæ rationes; quòd pignus cum suá causá, privilegio & onere transfertur: *l.18.§.2.ff de pignorat.act.* quòd in omni alienatione res ejusq; causa sic transit, qualis esset futura si apud nos mansisset: idq; toto jure civili ita se habet *inquit Pomponius l.alienatio.67 ff.de contrah.empt. l traditio.20 §.1 ff.de acq.rer.dom.* Nam translatum, adhuc idem esse intelligitur, *l. filio quem ff.de lib.& posth. Azevedo lib 9.constit Hispan.t.1 7.leg.2.n.41.* In hypothecis A. hoc cernimus, quarum appellationes camera recipit, *Meichsner.tom.3.decis. 26.n.2. Gilman.tom.2.p.2.t.7.supplic.6.& tom.2 p.1.vot.8.n.7.8.12. Wehner, tom.6. Symph.c 2.n.1.* non obstante privilegiorum A. exceptione, quæ tamen propalàm oppignoratarum urbium meminerunt, dum generatim loquuntur, von den Herrschafften die sie eigenthumbs/lehens pfandschillings oder anderer weise von dem H. Reich vnd sonst auff ewige losung/ oder in andere wege innen haben. Utut hoc sit, licet Imperator maneat dominus oppignoratæ urbis, quia pignus dominii causam non mutat, *l.generaliter.ff qui & a quib. l.in noxal.ff de noxal.act. l.in quorum ff de pignor. Choppinus lib 1.de morib.Paris. tit.1.n.37.& lib.3.doman.tit.19.n 3.Quetta cons.9.n.6.* cum tamen traditio inducat possessionis translationem possessio autem translata jus percipiendorum fructuum: fructus autem isti præcipuè ex jurisdictione constent, periclum certè est, ne istæ urbes pendente nexu capite minutæ, vel saltèm in alienam familiam adrogatæ sint. Quâ de causâ, causæ urbis O. a camerâ ad curiam electoralem rejectæ sunt. *vide Symphor.tom.6 fol.219.Tiem.de Benign.pensec.3.observ.28.* Oppignorationes enim immobilium sunt contractus stabiles, de jure sc. emptionis & venditionis, cum pacto de retrovendendo: *facit huc l.16.§.fin.ff de pignor. l.fin.ff.de contr.empt. Choppinus lib. 1.de Paris.mor tit.1.n.37.* itaq; in emptoris arbitrio tamdiu erunt, donec ad augustum dominium velut ad originem suam, revocentur; rescissoq; hypothecarũ nexu servitutes ac cætera onera expirent: *Choppin. lib.3.de dom. Franciæ tit.12. Papon.lib 5.arrest.10.tit.11.* ubi doctè ait, *que les choses reunies reprennent leur premiere franchise*, res consolidatas ad pristinam redire naturam. Accedit violentius & velut decretorium telum. Pignus sic obligatum, ut nulla solutionis spes sit, alienatum potiùs quàm pignoratum censebitur. *Soarez in thes.comm.opin.lit.P.n.123.ex Socino aliisque.* Inseparabilis enim unio, confusio quædam est alteratque partium naturam, *quemadmodum latè disserui concl.18.* Quæ autem restat libertatis expectatio, cùm Cæsar legi redhibitoriæ plane renunciârit? Confirmat enim in imperii auspiciis, se non luiturum pignora, electorúmve manibus extorsurum: Daß ihr Mai. wölle den Churfürsten ihre *regalia*, freyheiten/ *privilegien*, pfandtschafften vnd gerechtigkeiten *confirmiren. in Capitulat. §.* vnd in alle wege. Quo contractu nõ solùm adstringit seipsum, *Acacius Enenkel lib.3.de privil.c.11. Rol.à Valle cons.66.n 33.vol.2.Quetta cons.12* sed etiã (ut maxumè statum reditusque regales ad regni utilitatem obligârit) successorem devincit. *Peregrinus lib.1.de jur.fisc.c.ult.n.81. Marta de jurisd.part 3.c.41.n.5.* Ut meritò abominemur perfidiæ magistellos, qui grunniunt, Non teneri principem capitulationibus, tamquàm vi extortis. *Pariador.2.rer.quot.c.fin.p.1.§.7.n 4. Flor.Veningen inter Cant.cons.16.n.197.Menoch.cons.1003.* Quæ enim (quæsò vos) vis, cùm nec vita, nec antiquus principis honos periclitetur, quando

hæc

hæc pollicetur? Hoc potiùs politicum lemma decidat qui valet & volet, Expediátne imperio (prout nunc ejus forma rerumque facies est) vectigalia & cætera pignora revocari? *sicuti suadere anhelat Iulius Pflug Naumb. episc. in celebri ista oratione de Rep. Rom. Imp. Cusanus lib. 3. de concord. cath. c. 30.* Certè si hac subsidiorum potentiâ exuerentur principes, periret Geometrica ordinum æqualitas, in quâ solâ Imperii nostri substructio consistit. *vide Clapmar. 5. de arcan. rerump. c. 12. & lib. 6. c. 19.* In principatu nil, quàm æqualitas, perniciosius: *doctè Papon. lib. 5. tit. 11. arrest. 10.* non secùs ac unisonum murmur in fidium concentu.

Conclusio XXXVI.

*Dixi causas exemptionum quas volui: has si articulatim probare velit Princeps eximens, duplici expediet clausulâ, P*ARENDI *&* COMPARENDI. Cap. IV.

Formulam demonstrandæ exemptionis membratim delineavit Noa Meurer *lib. 10. form.* quibus agglomerentur aliæ notæ ex Gailio *de arr. c. 7. M. Steph. 2. p. 2. c. 1. n. 77. T. Michaelis conc. 52. 53. Mascard. concl. 947. Knichen in Encycl. Gilm. tom. 2. p. 1. vot. 5.* Ordinis autem causâ ad duo puncta revocari possunt; si princeps eximens probare queat, exemptum paruisse & comparuisse. In duobus his subjectio omnis. Primò, *Parendo:* qui enim paret mandatis, subditus præsumitur. *Innoc. c. cùm olim. vers. item. de restit. spol. Pacianus lib. 2. de probat. c. 35. n. 16. & 21. Berous cons. 165. n. 21. vol. 3. Tilem. de Benig. tit. 2. dec. 2. v. 6. n. 21.* & per obedientiam acquiritur q. possessio subjectionis, *gl. & Innoc. d. l. Alex. cons. 43. n. 3. vol. 1. Matth. de Affl. decis. 265. n. 10.* Obedientia ista multifariam elucet. I. Paret subditus præstando homagium seu juramentum adsecurationis vel subjectionis, Erb: und Landthuldigung. Hæc enim prima agnitio confessioque subjectionis est. *T. Michael. concl. 57 Asinius de execut. §. 9. c. 5. n. 2. Gail de arrest. c. 7. Rudinger. 2. O. 50. Knichen de subl. jur. terr. c. 3. n. 238. & encycl. c. 3. Menoch. retin. rem. 3. n. 579. Colerus cons. 56. n. 60. Alban. cons. 64. n. 13. Natta cons. 636. n. 65. Cothm. in resp. acad. cons. 47. n. 38. Meisner. t. 2. lib. 2. decis. 4. n. 122.* Cùm autem multiplex homagii seu juramenti causa modusque sit, in subditis, vasallis, domesticis, confœderatis, aliisve, pro naturâ contractuum & obligationum, *sicuti videre est* im bericht der Friedbergischen *regalien fol. 96. Matth. Steph. lib. 2. de jurisd. p. 1. c. 7. n. 224. 240. 244. Rosenthal de F. c. 5. concl. 85. & seq. Laudens. de F. tit. 5. lib. 2. Vult. 1. de F. c. 6. n. 4. Cujac. 2. de F. tit. 7. Hotoman. de F. cap. 24. Schenck in c. 1. qual. vasall. jurar. Raudens. de analogis c. 1. n. 10. Asin. de execut. §. 9. c. 8. Lupold. de Bebenb. de jur. imp. c. 9. Fachin. cons. 58. n. 25. vol. 1. Menoch. cons. 825. n. 30. Cephal. cons. 176. n. 34. 35. cons. 205. lib. 2. Gilman. t. 1. p. 1. tit. 2. vot. 1. n. 116.* aures oculosque arrigat, cui opus est, ne subditi cum clientibus, hi cum vasallis, vasalli cum utrisque simul misceantur; *Bodin. 1. resp. c. 9. n. 108. 109. Cujac. d. l. Bidenbach nob. qq. 2. n. 14. Rol. à Vall. cons. 52. per tot. vol. 3. Natta cons. 367. n. 19. Caccheran. cons. 38. n. 14. Pruckman. cons. 27. n. 8. lib. 1. Marta p. 4. caus. 1. cas. 43. n. 6.* Iuramentum enim,

k

quantumvis generali verborum serie conceptum, ad ea restringi debet solùm jura, quæ habet is, cui præstatur, *id quod exemplis probat Gilm. t. 1 p. 1. t. 2. v. 1. n. 95. §. item & juram.* In liberis urbibus cernere est, quarum aliquot vicino principi præstant fidelitatis sacramentum, salva imperii libertate, *Til. de Benign. synt. 4. dec. 1. vot. 10. n. 28.* Ubi ἐν παρόδῳ discutienda vocis nostratis Erbhuldigung amphibologia. Interdum enim personale intelligitur, *ut heic in exorsu.* Interdum reale, quod pro bonis fit, *supra concl. 29. Referens in vot. 4. D. cont. B. n. 30. 44. 45. 57. quod exhibet Suanem. in decis. pag. 51. 55. 61.* Interdum, quia causæ succedendi inter illustres variæ sunt, præstatur à subditis alienis juramentum in casum mortis, caducæve hæreditatis hæredi futuro: & hoc Erbhuldigung quoq; vocatur, à natura cõtractus, cui accedit. De priori illo thesis loquitur: istud & hoc nil tangit. SECUNDÒ: Si pareant legibus, monitis, & statutis, *Pacianus lib. 2. de probat. cap. 35. Raudensis resp. 2. n. 241.* Statutis enim, etiam invitum, subjici & forum sortiri, à pari procedunt, *Marta de jurisd. p. 4. cent. 2. cas. 137. n. 10. Vulteius cons. 19. n. 7. vol. 3. Marp.* quia extra territorium aliàs nolentem non ligant, *l. fin. ff. de jurisdict. Alex. cons. 150. n. 3. cons. 211. n. 5. vol. 2. cons. 41. n. 3. vol. 5. cons. 44. n. 6. vol. 6. cons. 13. n. 22. vol. 7.* Nolentem dixi: quoniam pacto vel sponte alienas sanctiones imitari aut observare possum, *Alex. cons. 150. n. 3. lib. 2.* veluti Romani, qui omnium populorum εὐνομίαν libenter æmulabantur. *Cujacius in parat. ff ad l. Rhodiam.* Sic Hispani, sic Galli, aliique Romanas amplectuntur, non ut leges, sed ut jus: *sicuti subtiliter distinguit Bodin. 1. reip. c. 9. n 102.* Sic Sarmatæ utuntur jure Saxonico, *teste Petro Royzio in epist. prælimin. decis. Lituan.* & quæ non hodie pars istius tractus? TERTIÒ: Si pareant onera imposita exequendo, *Bald. in l. 3. C. de nat. lib. Chassan. consu. Burg. tit. des justices. §. primò. n. 10. Mandell. cons. 34. 62. & seqq. Bartol. cons. 42. in fin. vol. 1. Scurff. cons. 62. n. 1. cent. 1. Cantiuncula cons. 22. n. 11. Alex. cons. 23. n. 3. vol. 5. Meichsner decis. 4. n. 177. tom. 2. lib. 2.* QUARTÒ: Si pareant multam dando, pœnasve luendo. *Peregrinus lib. 4. de jur. fisc. tit. 8. Sixtin. 2. regal. c. 8. Goddæus ad l. 131. §. 1. de V. S.* Hæ enim signa fructusq; jurisdictionis sunt; *Car. Tapia l. fin. p. 1. c. 2. n. 48. de const. prin. Alph. Moditius §. plebiscitum. dub. 143. n. 2.* QUINTÒ: Si pareant appellationes admittendo. Nam cùm appellatio non præcipiti saltu, sed gradatim fieri debeat: festinataque provocatio, in præjudicium intermedii, nullius valoris: *l. 21. ff. de appell. Novell. 23. c. 3. & 4. Ord. Cam. p. 3. tit. 29. Myns. 1. O. 67. 2. O. 4. 5. O. 90. 91. 92. Gail. 1. O. 119. n. 2. Wurms. tit. 24. O. 7. Harpm. tit. 19. O. 5. & 25. Ferrar. tit. 21. gl. 8. n. 5. Choppin. lib. 2. de doman. tit. 8. n. 1. & 2. & lib. 1. de And. ll. c. 65. n. 7. 8. 10. Scaccia de app. q. 7. Surdus cons. 106. n. 9. Natta cons. 636. n. 73. Tessaurus decis. 10. n. 7.* obstante exceptione non devolutionis, Daß die sache durch beschehene *appellation* an diß Cammergericht noch nicht erwachsen/ *Zangerus ex Maranth. p. 6. vers. & quandoque. n. 368. Nepos de Montalb. de except. art. 24. n. 13.* (nisi fortè intermedius judex abutatur potestate jurisdicundi, poscentibus neget, causæ conjũctus adferatur, aut aliàs in eâ exercendâ oscitantius versetur: *divinè Novell. 17. c. 3. in f. Novell. 86. c. 1. Choppin. lib. 1. de Andium ll. c. 1. in fin. & c. 42. n. 23. c. 65. n. 11.*) plerique concludunt appellationem jurisdictionis tessaram esse; ita ut appellatio, judicis à quo subjectionem: judicis ad quem, superioritatem designet, *c. placuit. caus. 2. q. 6. c. si duobus. §. denique. de appell. l. a Procoss. l. præcipimus. C. de appell. Marta p. 1. jurisd. c. 43. Zangerus de exc. p. 2. c. 1 n. 430. Boerius de sedit. §. pra supp. n. 8. Covarr. pp. qq. c. 4. n. 6. Mascar. concl. 947. n. 14. Myns. cons. 3. n. 66, 70. dec. 13:*

Queniã

Questa cons.21.n.2, Natta cons.275.n.4. Crav. cons.64.n.8. & 209.n.9. Menoch. cons.75.n.23. Mandell.cons.62.64. Surdus cons.20.n.49. Ant. Faber lib.3.C.tit.12. defin.17. Cacheran.decis.101.n.9. Fr. Marci decis.366.n.24.part.1. Quod tamen signum non plane omni exceptione majus est: eò quòd consuetudo possit devolvere appellationem ad alium, quàm quò suo jure cursuque tenderet, *c. Romana. §.debet.de app.in 6. Michael. concl.54. Par.de Put. verb. instrumentum c.1.n.3.4. Roding.lib.1. Pand.cam.tit.20. n.10. Natta cons.98.§.22. Scaccia q.7.de appell.* Hinc multi prætereunt curias dominorum, quibus homagio obstricti, *Tilem.de Benign.in parap.p.2.tit.28. Marantha p.6.de app. n.*374. ut in Italiâ, Hispaniâ, Galliâ, ad Papā & Reges, *Ferratius cautel.1.2.7. Cuja .21. O.33. Covarr.pp.qq.c.8. Choppin.2. doman tit.8.n.2. & lib.1.de sacr.pol. & lib.1.de And.ll.c.65.66.* in imperio Hamburgum, Susatum, Vesalia, Hervordia, Spiram, *Symphor.tom.6.cap.7.* & contra: Multi provocant ad aliorum tribunal, quibus nullâ ex parte subjecti: *Rulandt de commiss.p.4.lib.2.c.3.n 18. Marcell. Cala de modo articuland passim.* ut Poloni olim Magdeburgū, Weichbildt *art.11 Parthen.litigiosus lib.2.c.2.n.19.& c.14.n.7.* urbes Pomeraniæ Lübecam, *Cothm.cons.5.n.2.vol.1. Borcholt cons.15. vol.2. & cons.24.n.159. vol.6.var.Germ.* Wesalia Aquisgranum, *Rulandt d.cap.3.* Nam volens alterius, etiam inferioris, notioni se subjicere, *l.1.ff.de judic.l.28.ff.ad municip. l.est receptum.ff.de jurisd.l.13.§. tempestivum.ff.ad SCtum Trebell.l.1.C.de jurisd.* prorogandoque jurisdictionem coram non suo judice litigare potest. *Symphor.tom.5. relat.9.fol.28. Fachin.cons.55.n.20. vol.1.* DENIQUE, Si pareant in negotio religionis. Nam cujus regio, ejus religio, *Matth. Stephan. lib.2.de jurisd.p.1.c.7.n.474. vide Symphor.t.1.p 1.tit.3.vot.12.& 13.n.29.* reformatioque superioritatis sequela est, *Bidenbach qq.nob.4. Knichen encycl.c.13. Herm Esai. Rosenb.in pract.for.c.29 in fin.* Cætera signa missa facio amore brevitatis, quæ si non prosunt singula, multa juvant. *Cacheran.cons.1.n.83.*

CONCLUSIO XXXVII.

Alter exemptionis probādæ apex COMPARITIO est. Quid enim imperiosius? I. VENI. STA. REDI.

Subditi ergò sunt, qui compârent ad conventus provinciales seu auff Landttage: nam hoc certissimū exemptionis documentum. *Gail de arr.c.7. n.14. Cothman cons.acad.47.n.33. Gilman.tom.2.p.1.vot.7.n.21. Tilem.de Benign. dec.2.vot.5.n.14. Meichsn.decis.2 tom.2.decis.6.n.52.tom.3.* Compârent, dico, cum effectu: cæteròquin sola citatio sive præceptum afferti domini (des angemaßten aufsiehers / uti jonat R.A. anno 48.§. vber solchs.) non præberet, non probaret jurisdictionem, nisi obediētiâ subsecutâ, *Mascard.concl.947. n.4. Azevedo lib.8.const.Hispan.tit.13.leg.10.n 53. Brunus cons.feud.34.n.16. M.de Afflict.dec.265.n.9.* SECUNDÒ: Si compârent in tribunali. Subditus enim est, qui cogitur pati judicium, & superior is, qui judicat. *c.licet.in fin.de elect. Ant.de Rosell. tr.de imp. pot. §. fin.num.21. Ludov.Roman. cons.70.v.5. Menoch. cons.21.n.10.cons.75.n.22.* TERTIÒ: Si compârent citati ad bellum, excubias arcis, sequelam, dilectum; raysf/ folg vnd musterung. *Webnerus pp. observ.verbo,* folge, *Bidenbach q.nob.7. Manlius de homag.tit.5. Sixtin.2.c.1.n.27.*

k 2

28. *Ruland. de commiss. p. 4. lib. 2. c. 2. 3. Choppinus lib. 3. doman. tit. 26. n. 19. & lib. 1. de And. ll. c. 43. n. 123. Knich. de jur. terr. c. 3. n. 352. de non prov. c. 5. n. 310. in Encycl. passim. Prueman. cons. 27. n. 32. lib. 1. Cabedo decis. 44. part. 2. Gilman. p. 1. t. 1. tit. 2. vot. 1. n. 60. Meichsner. decis. 6. n. 64. tom. 2. lib. 1.* Quamvis ad ministeria aulica nuptiarum & funerum sæpè vasalli obstringantur sine notâ subjectionis, *suprà concl. 22.* QUARTO: Si compareant solvendo contributiones & collectas: *c. omnis anima. de censibus. l. nulli. §. quod si in vico. C. de episc. Bart. ad l. un. n. 25. C. de mulier. Gail. de arrest. c. 7. n. 14. Corsetus de potest. reg. q. 28. Heigius 1. q. 18. Schonborn. 4. polit. c. 20. Myns. 4. O. 24. & 5. O. 25. Tomas. de collect. c. 4. n. 19. Modis. §. principium. dub. 36. n. 5. Rosenth. c. 5. a concl. 73. ad 86. Tiraq. de jur. prim. q. 69. n. 7. Scurf. cons. 59. cent. 1. Wesembec. cons. 45. n. 1. 78. n. 9. Pancirol. cons. 119. n. 64. Fichard cons. 20. n. 8. lib. 2. Cothman. cons. acad. 47. num. 31. Cacher. cons. 34. n. 12. Alban. cons. 62. n. 3. Mandell. cons. 62. l. 1. de Amic. cons. 8. n. 53. Natta cons. 672. n. 1. Cravet. cons. 195. n. 1. 872. n. 2. Valle cons. 91. tom. 2. G. Papa decis. 5. & 326. n. 25. 387. Mart. Monterus dec. 13. Meichsn. decis. 9. tom. 2. lib. 1.* Collectas, dixi, quia census citra subjectionem ex pacto vel protectionis causâ porrigi potest: *H. Hartm. lib. 2. tit. 52. O. 2. 3. P. Greg. lib. 3. syntagm. c. 3. n. 4. Bossius tit. de fisco. n. 58. Ferrar. tit. 42. gl. 12. n. 10. Cravet. cons. 411. num. 71.* nec statur soli æstimo, sed requiritur ut realis solutio intercesserit, *l. solemnibus. C. de R. V. Knich. encycl. c. 10. n. 71. Hier. de Mont. fin. reg. c. 64. n. 5.* In numero rursus dissensus. Quidam unicâ in Xenii subjectionem probant, *Erenberg. de regni subs. c. 5. n. 17. Wes. cons. 27. n. 20. Prueman. cons. 27. n. 36. lib. 1. Angusol. cons. 22. n. 22. lib. 3. Mazoll. cons. 61. n. 14.* Alii plures actus desiderant: quod amplexamur, *ex l. si certis. C. de pactis. Alc. 2. præsu. 3. Mascard. concl. 79. n. 39. Meisner in causâ* Hirnheim cont. Pfaltz *decis. 8. n. 29. 30. 31. tom. 2. lib. 1.* Et quidem 30. aut 40. annorum præscriptione. *Mascard. concl. 1446. Alex. cons. 193. n. 8. vol. 2. cons. 33. vol. 5. Natta cons. 446. n. 16. Papa decis. 387. Cacher. decis. 91. n. [illegible]* Nostro casu, ob imperii legem, eadem servanda, quæ suprà concl. 17. de præscriptione dixi. Denique, quia stilus curiæ pro lege habetur, *Eberhard. loc. 105. num. 4. Rebuff. 3. comm. de cons. art. 2. gl. 8. n. 18. Hypp. de Marsil. sing. 118. Paris. cons. 44. n. 17. vol. 1. Boerius consil. 8. Tessaur. decis. 1. n. 9. Cabedo decis. 211. n. 5. p. 1. Gamma dec. 16. n. 7.* quidam ex inscriptionibus, Unsern lieben gehorsamen/ lieben getrewen/ unserer Statt: *& vicissim,* Unserm gnedigen Herrn/ unserm Landtherrn/ Erbherrn/ subjectionē collegerunt. *M. Steph. 2. p. 1. c. 7. n. 248. Cothm. cons. 57. n. 45. vol. 2. Til. de Benig. synt. 4. dec. 2. vot. 5. n. 17. 29.* Talia enim habentur subjecta, qualia prædicata demonstrant, *Bartol. l. fundum. n. 1. ff. de fund. instr. Natta cons. 460. num. 16. Neviz. cons. 92. n. 4. Bellon. cons. 49. n. 3.* Attamen cùm in grammatophylaciis Principum hæc non adeò serventur, sed eodem sæpè titulo vasallus & subditus insigniantur, insistendum huic mysterio scribarū vix est, *Gail de arr. c. 7. n. 13. Kuding. 5. O. 26. Erenberg. 1. fæder. c. 4. n. 15. Vult. 1. F. c. 4. & 7. Fachin. cons. 58. n. 25. vol. 1.* Etenim domini vocabulū tam protectioni, quàm directo dominio, utilique, imò nudæ præminentiæ seu dignitati tribui solet: *vide Chass. in cons. Bur. verb. Seigneur. rubr. 13. vers. 5. Cæpoll. de serv. urb. c. 4. Covarr. c. pecc. p. 2. §. 9. n. 8. Calcan. cons. 32. n. 15. Capyc. decis. 25. n. 1. Gilm. p. 1. tit. 2. vot. 1. n. 79. 80.* indiesq;, præsertim in epistolis, dominos vocamus eos, qui nō sunt: *sicuti clariss. Hassiæ ICtus respondit H. Vult. cons. 30. n. 15. vol. 3. Marpurg.* Cùm itaq; verba honoris aut curialitatis (*Hispani, Palabras de complimiento, vocant*) nil obligent, nil alterent, nil mutent, *Manuca lib. 2. de tac. & ambig. conv. tit. 4. n. 48. Marpurg. cons. 23. n. 3. vol. 2.* dann Titel kosten kein gelds / *Ruland.*

de

de comm.p.1.lib.5.cap.1. stolida foret sui ipsius illusio, si quis ventosæ vocum pompæ, splendidisque appellationibus potentiam suam fidere putaret, *confer Bodinum lib.2. reip.c.4. n.199.* Verba Parladorii pulcra & apta sunt: *Si quis officii aut urbanitatis causa omnia bona vel aureos montes pollicetur, non* „ *obligatur. lib.2. rer. quotid. c.3. n.45. ex c. cùm venisset. de instit.* Nec minùs Boërii „ ista: *Verba ad cōplacentiam prolata serviūt de vento, nec ullā obligationē inducunt.* „ *decis.153 n.37 ex Card. Zabar.* Imperii Camera mature hoc perpendit, inscriptionesque epistolarum, quia vel ad amicitiam vel ad favorem accommodantur, parum ad rem conferre, judicavit. *apud Gilmann. t.4. part.1. vot.3. n.183.* Ut jam præteream: In imperii aut alterius cujusvis, etiam tertii successoris, confessiones istas nil operari: *c. ea te. & ibi Panorm. art.3. de jurej. Innoc. c. dilectus. de capell. monach. Speculator tit. de jurisd. omn. jud. vers. illud etiā. Vantius de null. tit. quoties & infra. n.52.53.54. Pinellus ad l.1. C. de bon. mat. p.3. n.50. Ioh. Garsias de tac. fideic. n.18. Pacian. 1. de prob. c.38. n.18. Natta cons. 636. n.16. Milanens. decis. 9. n.92. Seraphinus decis. 292. n.2.* etiam erroneas, ne quidem in præjudicium confitentis. *l.2. ff. de confess. l. error. C. de jur. & fact. ign. l.1. C. de err. calc. Mascard. concl.378. Ferrar. tit.1. gl.7. Paris. cons.131. num.33.34. vol.3. Myns. cons.57. n.15. dec.6. Borcholt cons.11. fol.156. lib.1. Seraphinus decis.417. n.6.* sed ad ejus favorem explicandas: *Anton. de Amatis decis.53. n.19.* Partim quia totus actus ex caussis falsis corruit, utpote agentis voluntate deficiente, *Vultejus cons.35. n.194. vol.3. Marpurg.* partim quia nuda confessio non est titulus, quo dominus aut dominii caussa mutatur: *Knichen in Epopsi, n.171.* Auream Imperatoris vocem repeto: Sancimus ne solis scripturis aut „ confessionibus homines fortè liberi ad deteriorem fortunam detrahan- „ tur: *l. cùm scimus. 22. C. de agricol. & censit. lib.11.* „

CONCLUSIO XXXIIX.

Sic acquiritur exemptio! Aeternáne illa, ut revocari non possit? CAP. V.

Frustrà essem imposterùm in differendo, *Quæ causæ exemptionem abolendi, nisi essent.* Breviter ergò convolvam, Num urbs, populusve exemptus reduci in immediatam subjectionem à Cæsare possit. Sic ordiar. Aut privilegio seu gratiā, aut contractu seu transactione, aut remuneratione, aut sub conditione aliquā exemptionem emendicārunt. Si purā putā gratiā, tamdiu durabit, quamdiu Cæsares ratum habebūt, *ex Sueton. in Tiber. Bart. in const. ad reprimendum. v. reges. n.21. Aeneas Sylvius de ort. & autor. imper. c. 15. Maria p.1. c.33. n.101. Enenkel de priv.3. c.6. num.48. Castr. cons.107. Kol. à Vall. cons.13. n.6. vol.3. Oldrad. cons.108. Natta cons.636. n.52. Sixtin. cons.9. n.21. vol.1. Marp.* aut gratiam istam dignis obsequiis pensabūt: nam exempti à reverentiā liberati haut sunt, *C. Tapia in l. fin. p.1. c.5. num.20. de const. princ. Questa cons.1. n.21.* Sin jactantiā aut contumaciā cervicem erexerint, in ordinem rediguntor, velut ingrati liberi & liberti. *l.6. ff. de agnosc. & alend. lib. l. un. C. de ingr. liberis. l.2. C. de libert. & eor. liber. Novell.78. c.2.* Si ex contractu aut transactione, idque statuum unanimi consensu, tunc sine offensā turbare Cæsar exemptos non potest. *Frider. lib.2. process. c.67. n.4. Gilmann. t.1. p.2. tit.11. vot.7. n.83. & seqq.* quibus adde (*à genere ad speciem argumento licito, quod*

semel hic ob nasutulos moneo) Peregrinum lib.1. de jur. fisc. p.38.72.79.85.102. Rauchbard.lib.2.q.11. Moditium § plebisc.dub.20. Tapiam l.fin. p.2.c.9. num.1. Mariam p.1.c.33. n.104. Craves.cons.933.num.1.2. Nattam cons.269.n.5.7. Alex. cons.54.n.12.vol.4. Nota cunctis de Principe proverbia: Polus est: lapis angularis est: calamus, vox una: quod scripsi, scripsi.&c. *per l.91. ff.de hared. instit. Rol.à Vall.cons.2.n.153.vol.1. Curt. jun.cons.170.n.42.p.2. Cabedo decis.19. n.12.p.2.* Sic ducatus Silesiæ, Lusatiæ, Poloniæ, Principum cōsensu regno Bohemiæ inserti leguntur. *anno 1335. apud Goldastum tom.1.constitut. mihi fol. 348.* ut sileam alia centena exempla. Idem statue, si donatione remuneratoriâ compararūt. Cùm enim hæc non sit mera liberalitas, sed ob merita, aliòve titulo oneroso quæsita pensatio, retractari nequit. *l. si pater. § fin. ff. de donat. l. Aquilius.ib. Escobar de ratiocin. c.24.n.28. Garsia de don. remun.n.3. Aegid.Bossius tit.de Princ.n.28.151.152. Cujac.27.O 40. Modst.§.principum dub. 211.n.4.6.7. Petra de jur.quæs.c.24.n.256. Tapia l.fin.p.2.c.7.n.24.c.9.n.6. Tiraquel.ad l.si unquam.verb.don.larg.n.13. Aretin.cons.17. Paris.cons.8.n.2. vol.1. Cacher.cons.79.n.2.3.4. quibus adde paulò specialius Raudens de anal.c.30.n.70. Maulium de homag.tit.9.n.106. Quetiam cons.20. per tot. Barbellionum cons.22. per totum. &c.* dummodo *ἀντίδωρον* merita ipsa non nimis enormiter excedat, *Azevedo lib.5.const.Hispan.tit.10. leg.15.n.9.* Unde Cæsar in aureâ Bullâ pollicetur, se jus quæsitum Principibus non minuturum, *tit.13.* quotiensq; in comitiis orat de exemptionibus, clausulam adnectit, Doch den *exempten* oder außstehenden Ständen an ihrer gerechtigkeit nichts benommen. R.A. *anno 48. §.* wiewol auch. *anno 66.* §. damit auch dise. *anno 70. §.* auff daß auch/ *&c.* Denique, si data sub & cum conditione aut causâ, tum cessante causà cessabit exemptio, *Car. Tapia l.fin.p.2.c.4.de constit.princ* sublatoque fundamento ipsa collabascet. *Cravetta cons.290.num.1.* Iubet hoc favor imperii, jubet spes, ut Aquila senium exuat, concisasque pennas recuperet. Exemplorum via strata à Lubecâ, quæ Danorum regis servituti erepta, in protectionem imperii recepta est. *vide Helmold. lib.1 hist.c.58. Krantz.7. Vandal. c.7. Chytr.æ.6.Saxon.in princ.* Idem Ulmæ, quæ à Carolo Augiæ majoris abbati data, *Mutius chron.germ.9. Cujac.5. de feud.mihi fol.771.* libertatem rursus inclamavit, *Crusius p.3.annal.Suev.lib.4.c.18. Bodinus 1.reip.c.6.num.227.* Reutlinga & Eslinga Principibus olim subditæ, ab illorum obsequio in favorem imperii se exemerunt ac redemerunt. *Gilman. t.3. prajud. cam.fol. 143. adde tom.5.relat.9 fol. 28.* ne pluribus exemplis onerem lectoris cymbam. De Pannoniæ regno à Cæsare postularunt Principes, ut excusso barbarorū divinitùs jugo, imperio rursus coadunetur: So es durch Göttliche mitte gnad von den Feinden erledigt zu kräfften käme/ es dem H. Reich zugewandt/ verbunden/ und eingezogen werden solle. R.A. *anno 66. §.* Uber vorige.

Conclusio XXXIX.

Quæ ergò vicissim spes pro imperio? Ut suprà præscriptionem & merita: sic causas easdem statuo, ut status exemptus in imperii vincula relabatur.

Cùm

Cùm membra à capite separanda non sint, *Modius §. plebisc. dub.96. n.2. Crav. consl.963.n.17.* segregata autem facile redeant ad sui naturam, *l.si unus. §.pactus.ff.de pactis. Cacher.consl.41.n.8.* lustrabo breviter, quâ promulside emaciatum imperiũ focilletur. Nam si languidis & subleстis ingeniis adversùs id sophismata suppetunt; quantò facilius & æquius erit, causas pro eodem cõminisci? quandoquidem reductio status olim immediatè jam mediatè subditi, ad subjectionem ἄμεσον favorabilis imperio jure æstumatur. *per c.ab exordio. dist. 35. Knichen de non provoc. verb. Ducum Sax. c.3. n.520. Sixtin.consl.9.n.48.vol.1. Meichsnerus decis.8.num.60.lib.1.fol.813.* Primò igitur ob benè merita quibusdam plena libertas conceditur, ut ex imâ mediati status caveâ ad imperii podium evehantur: *sicuti de Lubeca, Ulma, aliisq; latè Knichen in Encyclop. c.1. n.236.cum seqq.& in Baronibus, Nobilibus, aliisq; cottidiè experimur.* E contrario etiam male meriti de imperio acquisitâ generali immunitate orbantur, & in ordinem coguntur. Nam ob ingratitudinem, delicta, rebellionem, indulta privilegia recidi & rescindi possunt. *authent. quâ in provinciâ. Modius §. princip. dub.109.n.2. Papo lib. 13.tit.2.arrest.5. Tapia l.fin.p.2.c.4.n.28. de constit. Afflict. decis.128.n.1. Vivius decis. 208. p.2.* sicuti de privilegio exemptionis & immunitatis suo sensu scribunt *Iason l.benef.n.52.ff. de constit. Enenkel de privil. lib.3.c.17.n.8. Losæus de jur.univ.p.3.c.13.n.fin. Parisius consl.25.num.115.vol.1.* De Rhodiis prodidit Tacitus: *Redditur iis libertas, adempta sæpè aut firmata, prout bellis externis meruerant, aut domi seditione deliquerant.* lib.12.annal. Idem de Cycizenis *Sueton.in Tib.* Refero huc, quando status, urbsve libera ob crimen honore, statu, capite minuta, *supr.concl.16.* Cæsaris indulgentiâ vitam, spiritum, fasces recuperat, pristinâq; sede in Imperii pulvinaribus conlocatur. Restitutio enim in pristinum statum fieri solet, nisi quid expressim excipiatur. *l.2.6.7. C.de sent.passis.l.fin C.de gen. abol. Tapia ad rubr.n.3.de const. Peregrinus lib.5.de jur.fisc.tit.2. Ruland.p.2 lib.2.de comm.p.4.c.2.n.24. Prucman de regal. c.6.n.20. Sixtinus 2.c.13.n.70. Bossius tit.de restit. quæ fiunt à princ. fin. bell. Losæus de univ.p.4.c.1.n.40. Oldo de restit.p.1.q.98. Gail 2.p.p.c.19. Choppinus lib. 1.de mor.Paris.tit.2.n.41. Iason consl.139.vol.1. Alex.consl.102. n.16.193.n.7.vol. 2. Boerius decis.65. Afflict. decis.67.70.116.* Dolendas viderunt multi tragicomœdias nondum obliteratas in memoriæ theatro. *Sed hæc fulmina non veniunt nisi ab Aquilâ, quæ ales Iovis.* Causa, quâ fiscus hodie utitur, præcipua PRAESCRIPTIO est: quando videlicet Status exemptus pependit aliquoties, imperioq; ad possessionem collectandi viam complanavit: daß sie dem Reich/so es *in possessione vel q.collectandi* befundẽ/steuren müssen: R.A. *anno 76.§.* damit auch in dem. Privilegium enim contrario actu, *Rebuff.ad l.1. C.de his qui sponte. Chass. ad consl.Burg.rubr.des justices. §.4. ver. novissimè.n.16. Tapia ad l.fin.p.2.c.2. Meisner.decis.6.n.124.tom.2 lib.1.* imò non usu amittitur. *per l.si quis in. C.de pactis.l.1.ff. si quis in jus voc.l.1. ff.de nund. c. ad audient. de præscr. Enenkel lib.3. de priv. c.15. n. 27. Villalob. comm.opin.lit.P.num.306. Bartol.consl.189.n.10.vol.1. Alexand. consl.16. n.23.vol.5. Cabedo decis.17.num.3. & 93.num.11. Mastrillus decis.96.num.1. Seraphin.decis.1043.num.3.1410.n.27.* Hinc legimus immunẽ, si inscribi se in æstimo aut catastro passus intra 10. dies (aliis anno) non provocet, sibi præjudicare: quia tacitè renunciâsse cogitatur, *l.1. & 2. C.de his qui spont. Gregorius Lopez.lib.42.tit.18.part.3.verb. 30.annos. Corsetus sing.269. Mascard.concl.207.n.5. Modius §.principum. dub. 53.n.3. 206.n.4. Lancell.de attent.p.2.c.4.limit.25.n.4. Quetta consl.8.n.6. Scurff.*

consl.59.

conſ.59.n.32.cent.1.Gozad.conſ.23.n.24.Ant.de Amat.deciſ.159.n.9. Cacher.dec.91.n.5.Gilman.tom.2.p.1.vot.7.n.19. niſi fortè onus ſponte ſuſceperit, patriæ utilitatibus ceſſerit, aut gloriæ cupiditate pauliſper jus publicum relaxârit. *l.2.C.de his qui ſponte.* Cùm autem in indicendis collectis regina conſuetudo dominetur, *Petra de jur.quæſ.c.4.p.1. Flamm.de Rub.conſ.1.n.16.p.1. Surdus conſ.289.num.13.Bertazzol.conſ.civil.27.n.10.* quid mos imperii ferat, ruſpemur. Sicuti in juribus incorporalibus ad tuendam poſſeſſionem unicus ſufficit actus, *Paris de Put.rubr.jurisdictio.c.1.n.4. Maſtrillus deciſ.52.* ſic unicâ ſolutione in favorem imperii extinguitur immunitas, ſemelque ſolvendo privilegium antiquatur. *Gail 2.O.60. Crotus conſ.64.num.20. Alex.conſ.136.n.10.193.n.11.lib.2.Scurffius conſ.14.n.2.cent.1.* Et hoc imperii cõſtitutio comprobavit, So innerhalb menſchen gedencken der außgezogne ſtandt dem H. Reich eins/zwey/oder mehrmahl geſteuret/ vnd das Reich alſo in *q.poſſeſſion* were/der ſoll nachmahls vngeweigert ſteuren. R.A.*anno* 48 §.Hat aber & §.Wo aber.*anno* 78.§ Wo aber. Quâ in re concinnum præterlapſo anno præjudicium auditum eſt: ubi cùm poſſeſſionis bonorum tuendæ causâ duo imperio ſolverent, alterque poſſeſſione excideret, pendere hic impoſterum juſſus eſt, quia pependerat; non obſtante exceptione poſſeſſionis amiſſæ. Ratio, quòd exemptionis quæſtione pendente ſolvere tenetur, qui eſt in poſſeſſione ſolvendi, donec in petitorio aliud decernatur: *Aeg.d. Boſſius tit.de principe.n.148.Bald.conſ.138.vol.1.* Cauſæ vindiciarum reſiduæ petantur ab experientiâ, & uſu.

Conclusio XL.

Cæſarei ergò fiſci ſolertia ibi lucebit, & utrumq; tàm eximentem, quàm eximendũ juſtâ expeditâq; lite flagellabit.

Mille annorum, & ampliùs, fortunâ diſciplinâque compages hæc imperii coaluit, quæ convelli ſine exitio convellentium non poteſt, *ut leviter inflectam verba Taciti, quæ pulcrè ediſſerit Scipio Amiratus lib. 20. diſcurſ.10.* Compages iſta quò conſiſteret, generali lege ſanctum eſt, ut fiſcus inquireret in eos qui eximunt imperii membra, ſegetemque ex publico exitio ſibi metunt: Wir haben vns verglichen/ daß vnſerm Kayſ.*Fiſcal* der außgezognen vnd außziehenden Stände ein verzeichnuß durch die Meintziſche Cantzley zugeſchickt werden ſoll: vnd ſoll vnſer Kayſ.*Fiſcal* hiermit befelch haben wider die außgezogne zu *procediren*, auch die außziehenden vor jhr *intereſſe* darzu *citiren*. R.A.*anno* 1548.§ Etliche andere aber. Hic ergò ACTOR eſt. REUS uterque, tam eximens quàm exemptus, ſi conſenſerint in imperii damnum; ſo die außgezogne Stände ſolches außziehens zu frieden. *ibid.anno* 48.§. vnnd als durch. & *ſeq. Gail.1.O.21.* Pactis enim privatorum formam juris fiſcalis convelli nõ placuit, *l.42.ff.de pactis.l.41.ff.de oper.libert.* Quocircà ſimultaneè in jus velut dictum, vocabuntur litium abbreviandarum causâ: cùm alioqui, ſolo exempto ſuccumbente, petitor ſeu eximens litem reſtaurare poſſet, *per l.forma.§.ſi cùm ego.ff.de cenſibus.l.quæ quisque.ff.de acq.rer.dom.l.cenſualis.C.de donat.* quoniam ſententia contra ſubditum lata Domino non obeſt, *accuraſè*

ratè Zasius ad l. sæpè. n. 39. ff. de re judic. Gail 1. O. 70. n. 28. O. 125. & seq. Sin exemptus non conspiret, sed restitet, in solos eximentes judicium dabitur: Wenn die andern nicht außgezogen seyn wollen sondern tragen ihre anschläg selbs/ leisten auch dieselben würcklich/ sollen sie billich darbey gelassen unnd vom H. Reich nicht getrungen werden. *Eodem recessu.* §. *Uber solchs aber.* TRIBUNAL camera. Quamvis enim principes ordinatione imperii suas habeant instantias, in fiscalibus tamen causis moris notissimi est, ut reus coram fisci judice vadimoniũ subire cogatur. *t. 1. C. ubi de fiscal. caus. l. 1. C. de repud. hæred. l. 3. C. quando fisc. vel priv. Ord. Cam. p. 2. tit. 20. § 3 Gail 1. O. 20. Denais. tit. 163. § 12. Choppinus lib. 3. doman. tit. 29. n. 9. Laudens. de fisc. q. 91. Decius consult. n. 8. Gilm. tom. 1. p. 2. tit. 11. vot. 1. n. 5. & tom. 2. p. 1. vot. 7. n. 1.* spretâ preventione aut interventione, *Peregrinus lib. 7. de jur. fisc. tit. 1.* velut in specie de exemptionum causis imperii lege promulgatum est, R. A. *anno* 48. §. und soll unser. §. wo aber in solchen. *anno* 76. §. zum andern. *Ruding. Pand. Cam. lib. 3. c. 43. Gail 1. O. 21. Symph. tom. 3. fol. 53. Til. de Benig. synt. 2. dec. 4. vot. 1. n. 4. 5.* MODUS procedendi summarius est, de simplici & plano, in petitorio & possessorio simul, omnibus modis accelerandus. R. A. *anno* 48. §. etliche andere. *anno* 76. §. anfenglich. Nam utilitas imperii postulat, ne lites sinuoso fori circuitu diu protelentur, Die *Exemption* sachen soll man *favore imperii* befördern/ zum schleunigsten darinn *procediren*, unnd mit abkürtzung aller verzugligkeit dem *Fiscal* zu recht verhelffen/ *d. receß. anno* 76. §. anfenglich. *per l. missi. l. fin. C. de exact. tribut. Denais. tit. 142. § 12. Friderus 2. proceß. c. 67. § 2. Peregrinus lib. 7. de jur. fis. tit. 3. 4. Sixtin. 2. regal. c. 14. n. 165. & seqq. Cachéran. decis. 86.* Ratio à Iustiniano prævisa est, ubi ait: *Militares expensæ hostiumque incursiones multa egent diligentia, & non possunt hæc citra pecunias agi, causâ nullam recipiente dilationem. Competens igitur est, ut à fisco tributa sine imminutione & devotè & secundùm definita tempora exigantur. Novell. 8. c. 10. Novell. 161. c. 2.* Hinc definitum, ut biennio lites istæ terminentur, nec ultrà protrahantur: R. A. *anno* 48. §. etliche andere aber. Quod tamen observari nequiit; partim quia res ista pleniorem quandoque requirit indaginem, *Gail. 1. O. 20. n. 5. & O. 21. n. 1. M. Stephan. 2. jurisdict. p. 1. c. 3.* audirique debet si quis immunitate quâdam se prætendat defendere, *l. 2. C. de off. civ. judd. Cacher. decis. 86. n. 1.* partim quia horum disputare de jurisdictione cum Cæsare, qui errare potest ut homo, *Everhard. loc. 129. § 11. Alex. cons. 216. n. 1. lib. 1.* Mens enim imperatoris est, non solùm ut publicum illæsum maneat, sed etiam ut privati injustitiã passi adjuventur, *Nov. 17. c. 1.* PRIVILEGIA quoque in procedendi hoc modo sua fisco sunt. Primò, juramentum calumniæ non præstat; quoniam, quicquid facit, jussu & mandato Ordinum vel Deputatorũ facit. *Ant. del Re Tiburt. de jur. cal. c. 18. n. 16. Mynsing. 1. O. 74. Gail 1. O. 90. Scipio lib. 4. decis. Spir. 107. Ruland. p. 1. comm. lib. 2. c. 4. n. 10. Surd. decis. 18. n. 10. Gilman. tom. 2. p. 1. vot. 5. n. 48. 53. ubi sententia in hunc sensum.* Secundò, nec satisdatò cavet, utpote legum opinione prędives, *l. 1. § si quis ad fiscum. ff. ut leg. nom. cav. l. 2. § 1. ff. de fund. dot. Choppinus 3. doman. tit. 29. n. 15.* Tertiò, habet etiam hoc peculiare, ut vindiciis abdictis non tamen (nisi ob evidentem calumniam) in expensas condamnetur. *Gilman. tom. 3. fol. 131. 142. & tom. 2. p. 1. vot. 7. n. 27. ex Bald. Boer. Gallo. Laurentius decis. Avin. 36. n. 12.* Quartò, Reum adigere potest, ut ipsi edat propria instrumenta in sui-ipsius pestem, *per l. 3. ff. de eden. l. 2. § 1. ff. de jur. fisc. Bossius tit. de fisc. n. 11. Grevæus lib. 1. concl. 106. Tapia l. fin. p. 2. c. 8. n. 2. de const. Choppin. lib. 3. doman. tit. 2. & tit. 29. n. 1. Præjudicia extant in Symphor. tom. 2. p. 1. vot. 5.*

n.49. & Scipione lib.4. decis. 125. Actio fisci (ut ordinarias ex jure communi sileam) est condictio ex lege in comitiis Augustanis latâ, anno 48. da dem *Fiscal* befelch ertheilt wider die außgezogne zu *procediren. Gilman. tom.1. p.2. tit.11. vot.4. n.10. & tom.2. p.1. vot.7. n.3. Knichen in Encyclop. cap.10. n.74. Tilem. de Benign. decis. cam. synt.2. dec.4. vot.1. n.13.* Probationes Cæsarei fisci quod attinet, Intentionem habet fundatam ubique. *Dd. in l. cunctos. C. de Trinit. Castaldus de imper. q 30.53. Tapia rubr. c.4. n.11. de constit. Gail 1. O. 21. n.4. Covarr. pp. q 7. c.1. n.9. Peregrinus lib.1. de jur. fisc. tit.2. n.41.42. Menoch. cons.2. n.4. & resp.1. Finar. n.13. Alex. cons.24. vol.5. cons.87. n.17. vol.6. Cacheran. cons.13. Cephal. cons.369. n.69. Parisius cons.1. n.12. vol.2.* Qui exemptionem allegat, difficile probandi onus sane in se trahit *Innoc. c. solum. de sent. excom. Bertach. de gabell. p.1. q.2. Gail 1. O.21. n.4.11. Ros.5. de F. concl.4. n.1. Bossius tit. de Principe. n.235. Menoch. 2 præs.14. Decius cons.307.113. n.6.529. n.7. vol.3. Alex. cons.87. in fin. lib.6. Florentius à Venningen inter Cantiunc. cons.16. n.176.* Ad colorandam enim quasi possessionem imperii, sufficit eximēdum matriculæ inscriptum: adeoq; semel & antiquitùs inscriptum, licèt in posterioribus matriculis nomen ejus non ampliùs reperiatur: quia id imperio fraudi aut nocumento esse non debet, nisi legitimè probatum sit, eum Cæsaris statuumque consensu ex matriculâ expunctum. *P. Friderus 2. proc. c.67. n.4. Gail 1. O.21. n.11. refer huc quæ conclus.5. de authoritate matriculæ congessi.* Regula trita: Olim dominus, etiam hodie præsumitur, ni facta mutatio Sole clariùs monstretur. *gl. & Dd. in l. sive possid. C. de probat. Bald. & Bartol. ad l.1. C. de confess. Balbus de præscript.4. p. q.1. Covarruv. c. possessor. p.2. §.1. n.1. Eberh. loc. à præter. ad præs. Mascard. concl.551.874.1078.1346.1446. Menoch.1. præsumpt.48. n.5. M. Mantua sing.441. Graß.2. comm. opin. c.20. q.3. Alex. cons. 47. n.12. & 133. vol.1. Veusus inter Cant. cons.33. n.10. Boer. decis.42. n.16.* Quapropter si allegare potest fiscus, Eximendum reperiri in matriculâ, *supr. concl.5. Gail 1. O.21. n.11. Meisner. tom.3. vot.6. n.1. Gilman. tom.2. p.1. vot.7. n.2.* collectas imperio solvisse, *R.A. anno 48. §. wenn auch. M. Stephani 2. p.1. c.4. n.40.* in comitiis comparuisse, *R.A. d.l. & §. wenn auch.* ad conventus circulares, tanquam epitomen comitiorum convocatum fuisse, *Meisner. tom.3. vot.6. n.30.31.* regalia ab imperatore acquisivisse, *R.A. d. §. wenn auch. Meisn. ibid. n.29.* denique fideliter & firmiter imperio adhæsisse, Vivat Libertas: *sicuti positiones has articulatim extendit Gail 1. O.21. n.9. Rodingus 3. pand. cam. c.43. Borcholt. cons.11. in fin. lib.1.* Quidni enim favor imperii injusto eorum proposito, qui in fiscum injurii esse volent, præferatur? *Novella 149. c.3.* Favor iste tantus, ut non solùm in casu dubio gratiosè pro imperio & fisco pronuncietur, *Gilman. tom.1. p.2. tit.11. vot.4. n.123. Gribaldus ad l. non puto. ff. de jure fisci. M. Stephan.2. jur. p.2. c.1. n.39. Covar.1. var. res. c.16. Peregrin. lib.7. tit.3. n.4.5. Cravett. cons.388. n.20.* sed & prorogatâ aut pendente exemptionis lite, vindiciæ dentur secundùm imperii libertatem, donec alterutrum ultimo judicio definiatur: Daß solcher Standt dem Reich biß zu erörterung der sachen zu reichen schuldig sey. *R.A. anno 48. §. wo aber. anno 76. §. wo aber. latiùs concl. præcedente.* nam matricula confert imperio quasi possessionem subjectionis contra eximentem, *Gail 1. O.21. n.5.7.* Sic pensior conditio fisci est, durioresque debet subire partes, qui imperio detractum quid ire volet. *Correfer. in vot.4. n.33. D. cons. B. inter decis. Suaneman. p.52.* Nil tum residui, quàm Papiniani forma: *Condemna judex.* Sententiae hujus definitivæ dictio stilusque sicuti pro exemptione pronunciari so-

let,